

อวโลกิเตศวรคุณกัณฐทวยหะสูตร

พระสูตรมหายานว่าด้วยกระบวนการเผยแผ่คุณของพระอวโลกิเตศวร

พิธีถวายมุทิตาสักการะ

เนื่องในกาลฉลองอายุวัฒนมงคล 84 ปี

พระเดชพระคุณ พระคณาจารย์ จินธรรมวิริยาจารย์ (เย็นอี่)

รองเจ้าคณะใหญ่จีนิกาย

เจ้าอาวาสวัดโพธิ์เย็น รองเจ้าอาวาสวัดโพธิ์แมนคุณาราม

วันจันทร์ที่ 30 พฤษภาคม 2565 เวลา 9.30 น.

ณ วันโพธิ์เย็น ตลาดลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

คณะกรรมการจัดงาน วัดโพธิ์เย็นและคณะศิษยานุศิษย์พิมพ์ถวาย เป็น.ธรรมบรรณาการ

คำกล่าวแสดงมุทิตาจิต ของ

พระมหาคณาจารย์จินธรรมสมาธิวัตร(เย็นเต็ก) เจ้าคณะจีนิกาย

เจ้าอาวาสวัดโพธิ์แมนคุณาราม

ประธานจัดงานฝ่ายบรรพชิต

กราบเรียน พระคณาจารย์จินธรรมวิริยาจารย์ (เย็นอี่)

เนื่องในศุภวาระ ฉลองอายุวัฒนมงคล 84 ปี ของท่านพระคณาจารย์จินธรรมวิริยาจารย์ (เย็นอี่) รองเจ้าคณะใหญ่จีนิกาย กรรมการสงฆ์จีนิกาย เจ้าอาวาสวัดโพธิ์เย็น รองเจ้าอาวาสวัดโพธิ์แมนคุณาราม ในวันจันทร์ที่ 30 พฤษภาคม 2565 นี้ คณะกรรมการสงฆ์จีนิกาย คณะสงฆ์จีนิกายและคณะศิษยานุศิษย์ทั้งหลายต่างพร้อมใจกันจัดงานฉลองอายุแสดงมุทิตาจิต

กระผมในนามคณะสงฆ์จีนิกาย ขอน้อมถวายเครื่องสักการะแสดงมุทิตาจิตแด่พระคุณท่านด้วยปัจจุบันท่านเป็นพระเถระอาวุโสพรรษา และดำรงตำแหน่งสำคัญในคณะสงฆ์จีนิกาย ซึ่งพร้อมด้วยจริยวัตรเกียรติคุณ

และคุณธรรมเป็นแบบอย่างของหมู่สงฆ์ มีจิตใจเมตตากรุณา วิริยะอุทิศตนบำเพ็ญตามทางของพระโพธิสัตว์ ได้เอาใจใส่อบรมสั่งสอนบรรพชิตให้อยู่ในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา เป็นที่เลื่อมใสศรัทธา ของพุทธบริษัท ตลอดระยะเวลาว่า 60 ปี ที่ท่านได้ครองสมณเพศ ได้ปฏิบัติตามแบบอย่างคำสอนตามหลักบูรพาจารย์คณะสงฆ์จีนนิกายอย่างไม่เคยย่อท้อ เป็นที่ยกย่องที่พึ่งของหมู่สงฆ์ ถือเป็นแนวทางการปฏิบัติตน เพื่อแสดงออกถึงคุณงามความดีที่ท่านได้บำเพ็ญมานั้น ด้วยความเคารพนับถือ ในสุภวาระมงคลนี้

กระผมในนามคณะสงฆ์จีนนิกาย ขออธิฐานจิต ขอผลานิสงส์แห่งบุญกุศล จงดลบันดาลให้พระคุณท่านสำเร็จในสรรพกิจ ที่ได้ตั้งปณิธานไว้ พร้อมทั้ง เจริญด้วยอายุวรรณะ สุขะ พละ เป็นที่พึ่งและโปรดสรรพสัตว์ทั้งหลายตลอดกาลนานเทอญ

ประวัติสังเขป

พระคณาจารย์จีนธรรมวิริยาจารย์ ไพศาลสมณกิจ พระสิทธิสิริมงคลคุณาภิวัดน์ (เย็นอี)
รองเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย กรรมการสงฆ์จีนนิกาย ผู้อำนวยการกองธรรกการ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์เย็น

นามเดิม วรวิทย์ นามสกุล โพธิ์ถวิลเกียรติ
ชาติภูมิ สกุด ตั่ง มณฑล กวางตุ้ง อำเภอฮงสูง
บิดา นายเซียวฮั่ว แซ่ตั้ง มารดา นางเกี้ยวลั้ง แซ่ลือ

เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย เกิดตามทะเบียนราษฎร พ.ศ.2483 จังหวัดนครปฐม
อายุ 82 พรรษา 60 บรรพชา พ.ศ.2499 อุปสมบท 15 พฤษภาคม 2504 ณ พัทธสีมา วัดโพธิ์เย็น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

พระอุปัชฌาย์ พระมหาคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (โพธิ์แจ่มมหาเถระ) อดีตเจ้าคณะใหญ่จีนนิกายรูปที่ 6
สำนัก วัดโพธิ์เย็น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

ท่านพระคุณเจ้า พระอาจารย์จีนวินยานุกร (เย็นอี) เป็นผู้มีจิตตั้งมั่นอยู่ในธรรมชอบ เจริญศีลภาวนา สุภาพ เรียบร้อย ไม่ถือตนเจรจาหลักแหลม รักความสันโดษ ใจบุญ ชอบประกอบกรกุศล มีวิริยะพากเพียรพยายาม เล่าเรียนศึกษาวิทยาการทั้งหลาย รอบรู้ร้อยสังขารธรรม เคารพพระครูบาอาจารย์ผู้สั่งสอน เป็นตัวอย่างที่ดีของผู้รัก การศึกษาปฏิบัติ ปรนนิบัติอุปัชฌาย์ด้วยดีตลอดระยะสิบปีเศษ สมบูรณ์ด้วยคุณ งามคุณ และคุณธรรม

สมณศักดิ์และตำแหน่งบริหารการปกครอง

พ.ศ.2511 เป็นรองเจ้าอาวาสวัดโพธิ์แมนคุณาราม

พ.ศ.2512 เป็นกรรมการสงฆ์จีนกาย

เป็นผู้อำนวยการกองเลขานุการ

พ.ศ.2513 เป็นหลวงจีนธรรมธร คณานุกรมอดีตเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย รูปที่ 6 (โพธิ์แจ่มมหาเถระ)

พ.ศ.2518 เป็นพระอุปัชฌาย์

พ.ศ.2520 เป็นหลวงจีนปลัดธรรมสมาธิ คณานุกรมอดีตเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย รูปที่ 6 (โพธิ์แจ่มมหาเถระ)

พ.ศ.2525 เป็นรองปลัดซ้ายจีนนิกาย รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นหลวงจีนธรรมนันท์จีนประพัทธ์

พ.ศ.2530 เป็นปลัดซ้ายจีนนิกาย ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นหลวงจีนธรรมรสจินศาสนา

เป็นกรรมการสงฆ์จีนนิกาย

เป็นผู้อำนวยการกองธุรการ

พ.ศ. 2539 เป็นผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายซ้ายจีนนิกาย

ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระอาจารย์จีนธรรมานุกร สุนทร ศาสนกิจ

เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดโพธิ์เย็น

พ.ศ.2542 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระอาจารย์จีนธรรมานุกร สุนทรศาสนาภิบาล ภาวนานุสิฐ

ไพศาล ตั้งคณานุกรมได้ 4 รูป คือ หลวงจีนปลัด 1 หลวงจีนสังฆรักษ์ 1 หลวงจีนสมุห์ 1 หลวงจีน
ใบฎีกา 1

ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิ์เย็น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ.2547 เป็นผู้ช่วยเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายขวาจีนนิกาย

พ.ศ.2549 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระอาจารย์จีนวินยานุกรสุนทรธรรมภูษิต ปริยัติกิจ โภคผล ตั้ง
คณานุกรมได้ 4 รูป

พ.ศ.2562 เป็นรองเจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย

ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระคณาจารย์ชั้นธรรมวริยาจารย์ ไพศาลสมณกิจ ประสิทธิ์สิริ
มงคลกวีวัฒน์ ตั้งคณาุกรมได้ 5 รูป คือ หลวงจีนปลัด 1 หลวงจีนวินัยธร 1 หลวงจีนสังฆรักษ์ 1
หลวงจีนสมุห์ 1 หลวงจีนใบฎีกา 1

คำนำ

ความเป็นมา

การันตทวยหะสูตร อวโลกิเตศวรคุณการันตทวยหะ (อวโลกิเตศวรคุณการณฺฑทวยห) อารยการณฺฑทวยหนาม
มหายานสูตร หรือ การันตทวยหมหายานสูตรรัตนกาย เป็นพระสูตรมหายาน ที่สำคัญสูตรหนึ่ง ของ
พระพุทธศาสนา ฝ่ายมนตรยาน ที่มีกำเนิดในประเทศอินเดีย

ชื่อของพระสูตร มีความหมายถึง การเผยแผ่คุณาลังการของพระอวโลกิเตศวร เป็นพระสูตรที่มุ่งกล่าวถึง
พระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ โดยเฉพาะว่าด้วยการเผยแผ่คุณธรรม พลานุภาพของพระองค์ และมนตราสำคัญของ
พระองค์

ผู้รู้ได้ประมาณ การเกิดขึ้นของพระสูตรนี้ว่าอยู่ในราวปลายคริสตศตวรรษที่ 4 ถึงต้นคริสตศตวรรษที่ 5
หรือในช่วงของราชวงศ์คุปตะ โดยพิจารณาจากชื่อสถานที่ที่อยู่ในเรื่องราวของพระสูตร พบว่าสถานที่หลาย
แห่ง สอดคล้องกับการรับรู้ของสังคมยุคนั้น

การเกิดขึ้นของพระสูตรนี้ เป็นการแสดงออกของแนวคิดพระโพธิสัตว์ ของพระพุทธศาสนามหายานที่ได้
พัฒนาไปก้าวหน้าไกลกว่าเดิม แตกต่างจากเรื่องราวของพระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ที่ปรากฏในพระสูตรอื่นๆ

การันตทวยหะสูตร มีบทบาทอย่างสำคัญในการบูชาพระอวโลกิเตศวร ของพุทธศาสนิกชนทิเบตอย่าง
กว้างขวาง แม้ไว้ในประเทศจีน ภายหลังมีการกล่าวถึงพระสูตรนี้ไม่มากนัก แต่กระนั้นมนตร์ 6 พยางค์ ของ
พระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ก็ยังใช้บทภาวนาแพร่หลายในหมู่ผู้ศรัทธาอยู่ไม่เสื่อมคลาย

ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรายังพบเรื่องราวจากพระสูตรนี้ ในสถาปัตยกรรมปราสาทขอมหลายแห่ง ทั้งมี
การพบประติมากรรมพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมีตามแนวคิดจากพระสูตรนี้ ที่ปราสาทเมืองสิงห์ อำเภอ
ไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี และที่อื่นๆ อีกหลายองค์ นับเป็นเครื่องยืนยันความสำคัญของพระสูตรนี้เป็นอย่างดี

เนื้อเรื่อง

เนื้อความของพระสูตร แบ่งเป็นสองภาค

ภาคต้น

พระผู้มีพระภาค ได้ประทับอยู่ที่เชตวัน อันเป็นอารามของอนาถปิณฑิกเศรษฐี ในนครสาวัตถี พร้อมกับพระภิกษุสงฆ์จำนวนมาก คือ พระภิกษุ 1,350 รูป และพระโภทิสต์ทั้งหลายแสนองค์ พระผู้มีพระภาคตรัสแสดงคุณลัทธิของพระอวโลกิเตศวร โภทิสต์ว่า แก่พระสรวนิรณวิษกัมภิม โภทิสต์ว่าตามลำดับ

พระโภทิสต์อวโลกิเตศวรในพระสูตรนี้ ทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาคุณ ไพบาลแผ่ปกแก่สรรพสัตว์ทั้งหลายอย่างไม่มีประมาณ ทรงปลดเปลื้องความทุกข์ของสรรพสัตว์ในภพภูมิต่างๆ ทั้ง เทวดา มนุษย์ อสูร สัตว์นรกเปรต และสัตว์เดรัจฉาน พระองค์ทรงเป็นค้ำพระผู้สร้าง เป็นสยัมภูนาถ เป็นที่พึ่งของโลก

คัมภีร์พระสูตรกล่าวว่า พระผู้มีพระภาคตรัสแสดงแก่พระสรวนิรณวิษกัมภิม โภทิสต์ว่า “พระจันทร์และพระอาทิตย์เกิดจากจักขุทั้งสองของพระอวโลกิเตศวร พระมเหศวรเกิดจากพระนลาฏ พระพรหมเป็นต้น เกิดจากส่วนต่างๆ ของร่างกายพระนารายณ์เกิดจากพระหทัย พระสรวิชาติเกิดจากพินกรรมทั้งสอง พระพายเกิดจากปาก พระธรณีเกิดจากพระบาททั้งสอง พระวรุณเกิดจากอุทร เมื่อเทพเหล่านั้นเกิดจากพระวรกายของพระอวโลกิเตศวร...” ดังนี้

เห็นได้ว่า พระอวโลกิเตศวร โภทิสต์ว่าทรงพระคุณดุจพระอาทิตย์พระจันทร์ เทียบกับพระผู้สร้าง “สฤทธิกรรตา” ที่เดียว พระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อสรรพสัตว์นั้นเปรียบเสมือนประทีปที่ส่องสว่างแก่โลก เป็นร่มเงาแก่ชาวโลก พระองค์ปฏิบัติเสถียรเข้าสู่พระนิพพานแต่จะรอกคอยเพื่อช่วยเหลือสัตว์โลก ได้โปรดสัตว์นรก ภพภูมิต่างๆ เช่น อวจิ เปตภูมิ ทุกแห่งที่เสด็จไปเยือน ความถูกทรมานที่เกิดจากความเร่าร้อนแห่งอัคคี เผาผลาญอย่างไม่สิ้นสุด ก็แปรเปลี่ยนเป็นความเยือกเย็น นำความชื่นบาน และโสมนัสยินดีอย่างที่จะหาที่เปรียบมิได้ มาสู่สัตว์เหล่านั้น

ภาคหลัง

ในภาคนี้ พระสรวนิรณวิษกัมภิม โภทิสต์ว่า ได้กราบทูลถามถึงมนตร์ มหาวิทยา 6 พยางค์ของพระอวโลกิเตศวร โภทิสต์ว่า และเนื่องจากธารณิบทนี้มี 6 อักษร จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ษัทภทรวิทยา หรือษัทภทรมหาธารณิ จากนั้น พระอวโลกิเตศวร โภทิสต์ว่า ได้แสดงมนตร์ “โอม มณี ปัทม. หูม” ให้แก่ชนทั้งหลาย และพระสูตรได้กล่าวถึงนิสสัยของการสวดธารณิบทนี้ อย่างอเนกประการ มนต์รบทนี้เป็นคัมภีร์ “บรมมหุทัย” เป็นหัวใจสำคัญ ของพระอวโลกิเตศวร เป็นมหาวิทยามนต์ คือความรู้แจ้งอันยิ่งใหญ่

ที่ นำสรรพสัตว์สู่โมกษะ คือความพ้นทุกข์ อันเป็นมนตร์ที่มีพลาณภาพไม่อาจประมาณมิได้ เป็นที่สรรเสริญของ พระตถาคตเจ้าทั้งหลาย พระสูตรนี้ จึงเป็นต้นกำเนิดของมนตร์ประจำพระองค์บทนี้

พระธรรมนุภาพ ของพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ตามที่พรรณนาในพระสูตรนี้ยิ่งใหญ่ไพศาลเป็นอัศจรรย์ อย่างไม่ปรากฏในพระสูตรอื่นเลย

ประวัติการแปล

พระสูตรนี้แปลเป็นภาษาทิเบต འཕགས་པ་མ་མ་རྒྱལ་བ་ཀྱི་དྲུག་པ་ཤེས་གྲུ་བ་མཉམ་བ་མཆོད་མའི་མཛོད་ โดยท่าน เยซี. เด.และ บัณฑิต ทานศีล และ ชินมิตร ในรัชกาล กษัตริย์ตรีสรองเดสัน ราวคริสต์ศตวรรษที่ 8

ได้รับการแปล เป็นภาษาจีน ในชื่อ佛說大乘莊嚴寶王經(ฮุก.ส่วยะ.ไต.เส็ง.จวง.เจี่ยม.ป่อ.อ่วง.เก็ง.) มีขนาด 4 ผูก โดยท่านเที่ยงเสกใจ จากอารามนาลันทา ชาวมัธยมประเทศ ในรัชกาลจักรพรรดิซ่งไท่จง รัชศกไท่เฟ็งเองกปีที่ 8 (ศ.ศ.983) ราชวงศ์ซ่ง

การแปลการ์ณทวยหะสูตร เป็นภาษาไทยนี้ ทางโครงการตำราและวิชากรมมหานาน พิจารณาเลือกใช้ ต้นฉบับภาษาสันสกฤต อักษรเทวนาครี จากหนังสือชุดคัมภีร์พุทธศาสนาในภาษาสันสกฤต (Middhist Sanskrit Texts) โดยรวมอยู่ในเล่มที่ 17 ชื่อ รวมพระสูตรพระพุทธานุภาพ ภาค 1 – มหายนสูตรสังกรหะ ปุรัมม ขณฺฑะ (Mahanana-Sutra Sanggrah Part 1) โดยสถาบันมิถิลา เมืองทรวงกะ แคว้นพิหาร ประเทศอินเดีย เมื่อปี พ.ศ. 2504 มี ดร.พี.แอล ไวทยะ เป็นบรรณาธิการ โดยต้นฉบับนี้ มีที่มาจากผลงานของ ท่านสัตยาพรต สามศรามี ที่ พิมพ์ เมื่อ ค.ศ. 1873 ที่กัลกัตตา เป็นต้นฉบับ

โดยในการแปลนี้ ท่านอาจารย์ชะเอม แก้วคล้าย ผู้เชี่ยวชาญภาษาสันสกฤต ได้กรุณาแปล และปริวรรต อักษรให้ ทั้งยังได้มอบให้ เป็นลิขสิทธิ์แก่ วัดโพธิ์แมนคุณาราม เพื่อพิมพ์เผยแพร่ นับว่าเป็นพระคุณแก่โครงการ อย่างสูง

ทางโครงการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “การ์ณทวยหะสูตร” เล่มนี้ จะอำนวยประโยชน์แก่การศึกษา พระพุทธานุภาพ มหายนอย่างกว้างขวาง และคงจักเป็นที่ปิติยินดีแก่ผู้สนใจศึกษาหลักธรรมของมหานาน โดยทั่ว กัน

คณะกรรมการโครงการตำราและวิชากรมมหานาน

คำนำของผู้แปล

คัมภีร์อวโลกิเตศวรการัณทวยุหะ เป็นคัมภีร์พระพุทธศาสนาหายานอันดับ 4 ที่ข้าพเจ้าได้ปริวรรตจากอักษรเทวนาครีเป็นอักษรไทย และแปลจากสันสกฤต เป็นภาษาไทย ให้แก่โครงการผลิตตำราหายานของคณะสงฆ์จีนนิกาย วัดโพธิ์แมนคุณารามซึ่งข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการฯ เพื่อเผยแผ่พระสัทธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป ผลงานปริวรรตและแปลสามอันดับแรกคือ สัทธรรมปุณฑริกสูตร และสุขาวดีวิสุทธิหายานสูตร และสุวรรณประภาสสูตร

ส่วนคัมภีร์อวโลกิเตศวรการัณทวยุหะนี้ มีเนื้อหาที่น่าสนใจยิ่ง เราเคยได้ยินได้ฟังและได้อ่านประวัติของพระอวโลกิเตศวรมามาก แต่ไม่ละเอียดเหมือนที่ปรากฏในคัมภีร์ พระอวโลกิเตศวรในคัมภีร์นี้ มีฐานะเหมือนพระอาทิพุทธะที่สร้างเทพองค์อื่นๆขึ้นมา เช่นข้อความที่พระผู้มีพระภาคตรัสว่า “พระจันทร์และพระอาทิตย์เกิดจากจักขุทั้งสองของพระอวโลกิเตศวร พระมเหศวรเกิดจากพระนลาฏ พระพรหมเป็นต้น เกิดจากส่วนต่างๆของร่างกาย พระนารายณ์เกิดจากพระหฤทัย พระสร้สวดีเกิดจากพันกรามทั้งสอง พระพายุเกิดจากปาก พระธรณีเกิดจากพระบาททั้งสอง พระวรุณเกิดจากอุทร เมื่อเทพเหล่านั้นเกิดจากพระวรกายของพระอวโลกิเตศวร...” เป็นการประยุกต์เทพของศาสนาพราหมณ์ทั้งหมดมาไว้ภายใต้อำนาจของพระโพธิสัตว์ ข้าพเจ้าจึงบอกว่า เป็นเรื่องที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม การแปลครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้แปลโดยอรรถ คือจับใจความของประโยคมาเรียบเรียงเป็นภาษาไทย เพื่อให้คนทั่วไปอ่านภาษาได้ลื่นไหล ไม่ติดขัด จึงได้ตัดคำศัพท์เล็กๆ น้อยออกไปบ้าง เช่น ตอนที่พระศุกรห้ามท้าวพลีว่าอย่าอนุญาตแก่พรหมณ์แคะเลย ท้าวพลีตอบว่า “เตน เม สรสุวตี มุเข นุยสุตา” แปลตามศัพท์ว่าเพราะพระสร้สวดี อยู่ที่ปากของข้าพเจ้า ซึ่งอ่านแล้วคงเข้าใจยาก ประโยคนี้ตรงกับสำนวนว่า เราเป็นกษัตริย์ตรัสแล้วไม่ขอคืนคำ แต่ข้าพเจ้าแปลโดยความว่า “เราได้แปลอนุญาตไปแล้ว” อย่างนี้เป็นต้น ฉะนั้น ผู้ต้องการเทียบศัพท์คงจะยากหน่อย

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณคณะสงฆ์จีนนิกายเป็นอย่างสูงที่ไว้วางใจให้ข้าพเจ้าได้ทำงานด้านนี้ เพราะเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้ามีทุนความรู้สำรองอยู่บ้าง ข้าพเจ้าขออุทิศคุณความดีที่เกิดจากแปลตำราหายาน ซึ่งปาน

ประหนึ่งได้สร้างศิลาจารึกไว้ในประเทศไทย ให้เป็นบุญบังภัยแก่บิดามารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชะเอม แก้วคล้าย

31/25 ซอย 20 ถนนบรมราชชนนี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร 086-017-7306, 028-80-8709

คำกล่าวแสดงมุทิตาจิต

พระมหาคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร (เย็นเต็ก) เจ้าคณะใหญ่จีนนิกาย

ค่านำ คณะกรรมการจัดงาน

ประวัติสังเขป พระคณาจารย์จีนธรรมวิริยาจารย์ (เย็นอี)

ค่านำ อว โลกิตศวรคุณการรัณทวยูหะ

ค่านำผู้แปล

บทที่ 1 เขตวนวิหารวรรณัม (การพรรณนาพระวิหารเซตวัน)

บทที่ 2 อเวจีโศษณะ (การทรมานในนรกอเวจี)

บทที่ 3 สัตวธาตูปริโมกษณะ (การหลุดพ้นจากสัตว์ธาตุน)

บทที่ 4 ชื่อว่าจันทราทยุตปัตติ (การอุบัติขึ้นของพระจันทร์ เป็นต้น)

บทที่ 5 ชื่อว่า วิวิธรัสมินิสรณะ (การเปล่งรัสมิต่างๆ)

บทที่ 6 ตถาคตสังวาท (คำบอกเล่าจากพระตถาคต)

บทที่ 7 อว โลกิตศวรปุณยสกันธกถนัม (การพรรณนากองบุญของพระอว โลกิตศวร)

บทที่ 8 ไวนยธร โมปเทศะ (การแสดงธรรมแก่เวไนยสัตว์)

บทที่ 9 อสุราศวาสนะ (การปลอบใจอสุร)

บทที่ 10 กาญจนมยญมยาทยุปสถานัม (สถานที่รวมแผ่นดินทอง เป็นต้น)

บทที่ 11 พลิสมาศวาสนัม (การปลอบใจท้าวพลี)

บทที่ 12 ชื่อว่ายักษ์ทิสมาศวานัน (การปลอบใจยักษ์ เป็นต้น)

บทที่ 13 เทวภวนภรณ์ (การท่องเที่ยว)

บทที่ 14 ชื่อ สิ่งหลกษณณ์ (การท่องเที่ยว)

บทที่ 15 วารณสีภรณ์ (การท่องเที่ยวเมืองวารณสี)

บทที่ 16 มคธภรณ์ (การท่องเที่ยวเมืองมคธ)

นิราฎหะ ที่ 2

บทที่ 1 อัศวรราชภรณ์ (พรรณนาเรื่องพระอัศวรราช)

บทที่ 2 โรมวิรวณภรณ์ (พรรณนาช่องขุม روما)

บทที่ 3 ขทักริมหาวิทยามหัตมยวณณ์ (การพรรณนาความยิ่งใหญ่ของมหาวิทยา 6 พยงค์)

บทที่ 4 ขทักริมหาวิทยามัณฑลวณณ์ (พรรณนามณฑลของมหาวิทยา 6 พยงค์)

บทที่ 5 ชื่อมหาวิทโยปเทศะ (แสดงมหาวิทยา)

บทที่ 6 มหาวิทยามณฑลวณณ์ (พรรณนามณฑลของมหาวิทยา)

บทที่ 7

บทที่ 8

อวโลกิตศวรคุณการัณทาวุฎหะ

ชะเอม แก้วคล้าย แผล

อวโลกิตศวรคุณการัณทาวุฎหะ

(กระบวนการเผยแพร่คุณของพระอวโลกิตศวร)

โอม/ ขอความนอบน้อมจงมีแด่พระรัตนตรัย

และแต่พระมหาสัตว์โพธิสัตว์ผู้มีความกรุณา คือ พระศรีอารยาลอโลกิตศวร

บทที่ 1 เขตวนวิหารวรรณัน

การพรรณนาพระวิหารเซตวัน

ข้าพเจ้าได้สดับมาอย่างนี้ว่า สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาค ไปประทับอยู่ที่เซตวันอันเป็นอารามของอนาถปิณฑท เศรษฐิน (อนาถปิณฑทเศรษฐี) ในนครสาวัตถี พร้อมกับ พระภิกษุภิกษุสงฆ์จำนวนมาก คือ พระภิกษุ 1,350 รูป และ พระโพธิสัตว์หลายแสนองค์ เช่น

พระมหาสัตว์วัชรปาณีโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์ชฎานทรศนะโพธิสัตว์
พระมหาสัตว์วัชรเสนะโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์คุกุปตะโพธิสัตว์โพธิสัตว์
พระมหาสัตว์อากาศครณะโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์สุรยครณะโพธิสัตว์
พระมหาสัตว์อนิกยิปตฐระโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์รัตนปาณีพระมหาสัตว์โพธิสัตว์
พระมหาสัตว์สมันตภัทรโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์มหาสถานปราชิตโพธิสัตว์
พระมหาสัตว์สรวนีวรรณวิษกัมภีโพธิสัตว์	โพธิสัตว์สรวศูระโพธิสัตว์
พระมหาสัตว์โภษชยเสนะโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์อวลอโลกิตศวระโพธิสัตว์
พระมหาสัตว์วัชรมติโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์สาครมติโพธิสัตว์
พระมหาสัตว์ธรรชระโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์ปฤถิวีรวโรจนโพธิสัตว์
พระมหาสัตว์อัสวาสหัตตะโพธิสัตว์	พระมหาสัตว์ไมตรยะโพธิสัตว์

พระโพธิสัตว์เฉพาะผู้เป็นประธานจำนวน 80 โภกฺกัได้นั่งประชุมร่วมกันอย่างนี้/ เทพบุตรเหล่าอื่น ซึ่งเป็น หมู่เทพ 32 หมู่ ที่มาถึงก่อนเทพบุตรของพระมหะศวรนารายณ์ก็ได้นั่งประชุมกัน / ท้าวสักกะจอมเทพ ท้าว สหัมบดีพรหม และเทพบุตรทั้งหลาย มีพระจันทรเทพ พระอาทิตย์เทพบุตร พระวายุเทพบุตร และพระวรุณ เทพบุตร เป็นต้น ได้ประชุมร่วมกัน ในบริษัทนั้น / ยังมีพระนาคราชอีกหลายแสนตน ที่ได้ร่วมประชุมด้วย // เช่น

พระอุปถาสะ นาคราช	พระเอลปัตร นาคราช
พระติมิงคิระ นาคราช	พระความปติ นาคราช

พระศตศีรยะ นาคราช

พระหุลลุระ นาคราช

พระพหุทกะ นาคราช

พระดักษกะ นาคราช

พระโคศีรยะ นาคราช

พระมฤคีสีรยะ นาคราช

พระนันทะและอุปนันทะ นาคราช

พระวาตสีบุตร นาคราช

พระนาคราชเฉพาะผู้ที่เป็นประธานหลายแสนตน ได้ร่วมประชุมกันอย่างนี้ / ยังมีพระยาคนธรรพอีกหลายแสนตน ได้ร่วมประชุมด้วย / เช่น

พระทุนทุภิสวระ คันธรวราช/

พระมโนชญสวระ คันธรวราช/

พระสหัสรภูชะ คันธรวราช/

พระสหัมปติ คันธรวราช/

พระศิริรประหะลาทนะ คันธรวราช/

พระนิรนาทิตถุระยะ คันธรวราช/

พระอลังการภูษิตะ คันธรวราช/

พระกุมารทศนะ คันธรวราช/

พระสุพาหุยกตะ คันธรวราช/

พระธรรมปริยะ คันธรวราช/

พระยาคนธรรพที่เป็นหัวหน้าหลายแสนตน ได้ประชุมร่วมกันในบริษัทนั้นอย่างนี้ / ยังมีพระยาภินนร อีกหลายแสนตน ได้ร่วมประชุมด้วย / เช่น

พระสุมุขะ ภินนรราช/

พระรัตนกิริฎี ภินนรราช/

พระสวติมุข ภินนรราช/

พระประหสิตะ ภินนรราช/

พระจักรวดยุหะ ภินนรราช/

พระปุษปาวกิระณะ ภินนรราช/

พระมณิ ภินนรราช/

พระประลัมโพทระ ภินนรราช/

พระทฤฒวีระยะ ภินนรราช/

พระสุโยชนะ ภินนรราช/

พระศตมุขะ ภินนรราช/

พระทรมะ ภินนรราช/

พระยาภินนร ที่เป็นหัวหน้า หลายแสนตน ได้ร่วมประชุม ในบริษัทนั้น อย่างนี้ / ยังมีนางอัปสรอีกหลายแสนตน ได้ร่วมประชุมด้วย / เช่น

นางอัปสรชื่อ ทิโลตตมา/

นางอัปสรชื่อ สุวยุหา/

นางอัปสรชื่อ สุวรรณเมขลา

นางอัปสรชื่อ วิภูษิตา/

นางอัปสรชื่อ กรรณธรา/

นางอัปสรชื่อ อมฤตพินทุ/

นางอัปสรชื่อ ปริโสภิตกايا/

นางอัปสรชื่อ มณีปรัสถา/

นางอัปสรชื่อ จุฑกา/

นางอัปสรชื่อ มฤทกา/

นางอัปสรชื่อ ปัญจกุรยาภิมุขา/

นางอัปสรชื่อ รติกรา/

นางอัปสรชื่อ กาญจนมาลา/

นางอัปสรชื่อ นิโลตปลา/

นางอัปสรชื่อ ธรรมาภิมุขา/

นางอัปสรชื่อ สกรีธา/

นางอัปสรชื่อ กฤตสนากรา/

นางอัปสรชื่อ สุว्यूหมุขา/

นางอัปสรชื่อ เกยูรธรา/

นางอัปสรชื่อ ทานันททา/

นางอัปสรชื่อ ศศิ/

นางอัปสรหลายแสนตนที่เป็นหัวหน้า ได้ประชุมร่วมกัน ในบริษัทนั้น อย่างนี้ / ยังมีนาคกัณยาอีกหลาย
แสนตน ได้ร่วมประชุมด้วย / เช่น

นาคกัณยา ชื่อว่า วิภูษณธรา/

นาคกัณยา ชื่อว่า สวติมุขา/

นาคกัณยา ชื่อว่า ชยศรี/

นาคกัณยา ชื่อว่า วิชยศรี/

นาคกัณยา ชื่อว่า มุจลินทา/

นาคกัณยา ชื่อว่า ตีรชฎา/

นาคกัณยา ชื่อว่า วิทขุล โลจนา/

นาคกัณยา ชื่อว่า สวาตคิรี/

นาคกัณยา ชื่อว่า ศตปริวารา/

นาคกัณยา ชื่อว่า วิทขุตประภา/

นาคกัณยา ชื่อว่า มหาษริ/

นาคกัณยา ชื่อว่า ชลพินทุ/

นาคกัณยา ชื่อว่า เอกศีรษา/

นาคกัณยา ชื่อว่า ศตพาหุ/

นาคกัณยา ชื่อว่า ครสตี/

นาคกัณยา ชื่อว่า อนากฤจจรรคตา/

นาคกัณยา ชื่อว่า สุภุชณา/

นาคกัณยา ชื่อว่า ปาณทลเมฆา/

นาคกันยา ชื่อว่าธธาภิรุณา/

นาคกันยา ชื่อว่า ตยาคคตา/

นาคกันยา ชื่อว่า อภินนะปริวารา/

นาคกันยา ชื่อว่า ปุลินทา/

นาคกันยา ชื่อว่า สาครกุกิ/

นาคกันยา ชื่อว่า ฉัตรมุขา/

นาคกันยา ชื่อว่า ธรรมปีฐา/

นาคกันยา ชื่อว่า มุขรา/

นาคกันยา ชื่อว่า วีรยา/

นาคกันยา ชื่อว่า สารครัมภีรา/

นาคกันยา ชื่อว่า เมรุศรี/

นาคกันยาหลายแสนคนที่ป็นหัวหน้า ได้ประชุมร่วมกันในบริษัทนั้น อย่างนี้ / ยังมีคนธรรพ์กันยา (หญิงสาวคนธรรพ์) อีกหลายแสนคน ได้ร่วมประชุมด้วย เช่น

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ปริยมุขา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ปรีนันททา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ สุทรศนา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อวัชรศรี/

คนธรรพ์กันยา ชื่อวัชฌมาลา/

คนธรรพ์กันยา ชื่ออนาทรศน/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ สมาลีณี/

คนธรรพ์กันยา ชื่อวันสปติ/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ศตบุษบา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อมุกุลิตา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อรัตนมาล/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ มุทิตบุษบา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ สุกุกิ/

คนธรรพ์กันยา ชื่อราชศรี/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ทุนทิ/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ สุภมาลา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ วิภูยิตาลังการ/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ อภินมิตา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ธรรมางกษิณี/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ธรรมันททา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ เอาทุมพรา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ศตการา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ปัทมาวดี/

คนธรรพ์กันยา ชื่อผลันททา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ ปริโศกิตกายา/

คนธรรพ์กันยา ชื่อ วิลาสนทรคามินี/

คนธรรพกัณยา ชื่อ ปฤถิวินททา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ วิงหาคามินี/

คนธรรพกัณยา ชื่อ กุมุทบุษบา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ มโนรมา /

คนธรรพกัณยา ชื่อ ทานันททา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ เทววงนา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ กษานติปริยา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ นิวารณปริยา

คนธรรพกัณยา ชื่อ รัตนางกูรา /

คนธรรพกัณยา ชื่อ อินทศรี/

คนธรรพกัณยา ชื่อ อินทรมณศรี/

คนธรรพกัณยา ชื่อ ประชาปติวาสินี/

คนธรรพกัณยา ชื่อ มฤคราชินี/

คนธรรพกัณยา ชื่อ สสุรันตศรี/

คนธรรพกัณยา ชื่อ ชวลันตศิขรา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ ราคปริมุกดา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ เทวษปริมุกดา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ โมหปริมุกดา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ สุขชนปริวารา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ รัตนปีฐา

คนธรรพกัณยา ชื่อ อาคมนคมนา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ อักนิประภา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ ชันทรพิมพประภา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ สุรยโลจนา/

คนธรรพกัณยา ชื่อ สุวจา/

หญิงสาวคนธรรพทั้งหลายแสนคน เฉพาะผู้ที่เป็นหัวหน้า ได้ร่วมประชุมในบริษัทนี้ / ยังมีนางกนิทร
อีกหลายแสนคน ได้ร่วมประชุมด้วย / เช่น

นางกนิทร ชื่อ มนสา/

นางกนิทร ชื่อ มานเสา/

นางกนิทร ชื่อ วายุเวคา/

นางกนิทร ชื่อ วรุณเวคา/

นางกนิทร ชื่อ กากาศ์ปลวา/

นางกนิทร ชื่อ เวคชา/

นางกนิทร ชื่อ ลักษมินททา/

นางกนิทร ชื่อ สุทัษฏรา/

นางกนิทร ชื่อ อจลศรี/

นางกนิทร ชื่อ ธาตุปริยา/

นางกนิทร ชื่อ อวโลกิตลักษมี/

นางกนิทร ชื่อ กุฎิลา/

นางกนิษฐ ชื่อ วัชรมุขี/

นางกนิษฐ ชื่อ กปิล/

นางกนิษฐ ชื่อ สุธัญญณภิตา/

นางกนิษฐ ชื่อ วิสตีรณลาภา/

นางกนิษฐ ชื่อ สุขนปริเสวิตา/

นางกนิษฐ ชื่อ สหามบดี/

นางกนิษฐ ชื่อ อากาศรักษิตา/

นางกนิษฐ ชื่อ วุฑุฑราเชนตรา/

นางกนิษฐ ชื่อ มณีจุกา/

นางกนิษฐ ชื่อ มณีธาริณี/

นางกนิษฐ ชื่อ มณีโรจนี/

นางกนิษฐ ชื่อ วิทวัชชนปริเสวิตา/

นางกนิษฐ ชื่อ ศตากรา/

นางกนิษฐ ชื่อ อายุรททา/

นางกนิษฐ ชื่อ ตถาคคโกศปรีปาไลตา/

นางกนิษฐ ชื่อ ธรรมธาตูปริรักษิณี/

นางกนิษฐ ชื่อ สดตปรีครหธรรมกังกษิณี/

นางกนิษฐ ชื่อ สทานุกาลทรศิณี/

นางกนิษฐ ชื่อ นุโปรตตมา/

นางกนิษฐ ชื่อ ลักษณโณตตมา/

นางกนิษฐ ชื่อ อาสวาสนี/

นางกนิษฐ ชื่อ วิโมกษกรา/

นางกนิษฐ ชื่อ สทาร์นุพฤตติ/

นางกนิษฐ ชื่อ สังกเวชาริณี/

นางกนิษฐ ชื่อ ชังคชวลนา/

นางกนิษฐ ชื่อ ปฤถิวูปสังกรมณา/

นางกนิษฐ ชื่อ สุเรนทรมา/

นางกนิษฐ ชื่อ สุเรนตรา/

นางกนิษฐ ชื่อ อสุเรนตรา/

นางกนิษฐ ชื่อ มุณีนตรา/

นางกนิษฐ ชื่อ โคตรรักษานติ/

นางกนิษฐ ชื่อ โยคานุกตา/

นางกนิษฐ ชื่อ พหวาศรยา/

นางกนิษฐ ชื่อ ศตายุธา/

นางกนิษฐ ชื่อ วิญญิตาลงการา/

นางกนิษฐ ชื่อ วิโนตรา/

นางกนิษฐ เฉพาะผู้ที่เป็นหัวหน้าหลายแสนคน ได้ร่วมประชุมพร้อมกันอย่างนี้ / อุบาสกและอุบาสิกาอีก
แสนคนได้ร่วมประชุม รวมทั้งปรีพาชก และนิครนถ์อีกหลายแสนคนได้ร่วมประชุมด้วย//

เมื่อใดบังเกิดมีมหาสันนิบาต เมื่อนั้น จะมีรัศมีแผ่กระจายไปทั่ว ในอเวจีมหานรก / รัศมีเหล่านั้น เมื่อแผ่
กระจายไปทั่วแล้ว ก็สะท้อนกลับมาสู่พระเชตะวันมหาวิหาร / ทำให้พระเชตะวันทั้งหมดปรากฏพระวิหารที่สวยงาม

ยั้ง / เสาทิ้งหลายก็ปรากฏงดงามฉาบทาไปด้วยมณีรัตนะอันเป็นทิพย์ / ภูฏาคารทั้งหลายก็ปรากฏจุก่อด้วยทองคำ / ประตูกี่พักแต่ละหลัง ก็ปรากฏเป็นเงินและทอง / บันไดที่พักแต่ละหลัง ก็ปรากฏเป็นเงินและทอง / ปราสาทก็เป็นเงินแลทอง, ในปราสาทเงิน เสาคือทองจุก่อด้วยรัตนะอันเป็นทิพย์ในปราสาททองคำ เสาคือเงินที่งดงามด้วยรัตนะอันเป็นทิพย์ / ที่อุทยานภายนอกหน้าพระเชตะวัน ได้มีต้นกัลปพฤกษ์ชนิดต่างๆ / มีลำต้นเป็นทอง ใบเป็นเงิน ห้อยระย้าด้วยเครื่องอลังการชนิดต่างๆ / มีผ้าจีวรอันวิจิตรห้อยระย้าอยู่ มีผ้าไหมของชาวกุศิกะห้อยระย้าอยู่ / มีมุกดาหารจำนวนแสนห้อยระย้าอยู่ / มีมาลี กุณฑล พวงมาลา เกยู และเครื่องประดับนิ้วเท้าชนิดต่างๆ จำนวนหลายแสนห้อยเป็นระย้าอยู่ / เสาลังสุคของบริเวณ มีทองกร เกยูร มณีรัตนะปรากฏห้อยเป็นระย้าอยู่ / เพราะเหตุ นั้น ต้นกัลปพฤกษ์เช่นนั้นหลายแสนต้น ได้ปรากฏในแสงอันงดงามนั้น / ในเชตะวันมหาวิหาร ได้มีวัชรบันได / ที่ประตู มีกลุ่มผ้ามุกดาห้อยเป็นระย้า / สระบัวจำนวนหลายแสน ได้บังเกิดขึ้น / บรรดาสระเหล่านั้น บางสระ สมบูรณ์ด้วยน้ำที่มีครบทั้ง 8 ส่วน (น้ำ, นํ้านม, นํ้ามันเนย, นมเปรี้ยว, หญ้าอัถู, ข้าว, ข้าบาเลย์, และนํ้ามันพืช) / บางสระ สมบูรณ์ด้วยดอกไม้ไม้นานาชนิด / เช่น สมบูรณ์ด้วยดอกอุบล ดอกบัว ดอกโกมุท ดอกบุณฑริก ดอกมณฑปารพ ดอกมหามณฑปารพ และดอกมะเดื่อเล็ก / ยังมีดอกไม้ป่าต่างๆ เหล่าอื่นอีกจำนวนมากที่เกิดขึ้นในบริเวณนั้น เช่น ดอกจำปา ดอกอโศก ดอกยี่โถ และดอกกุหลาบ แม้เป็นฤดูฝน ก็ยังมีกลิ่นหอมของดอกไม้อย่างต่อเนื่อง / ดอกไม้ป่า ที่ทำให้ใจยินดีเหล่านี้ได้ปรากฏทั่วไป / จึงทำให้ทุกสิ่งปรากฏงดงามไปทั่วเชตะวันมหาวิหารด้วยประการฉะนี้ /

บทที่ 1 เชตะวันวิหารพรรณนา มีเพียงเท่านี้ //

14

บทที่ 2 อเวจีโทษณะ

(การทรมานในนรกอเวจี)

ณ ครั้งนั้น ในท่ามกลาบริษัทนั่นเอง พระมหาสัตว์โพธิสัตว์ นามว่า สรวณิวรณวิษกัมภี ได้ลุดจากอาสนะ จัดผ้าอุตตราสงค์ให้เลวียงบ่าข้างหนึ่ง ลุดเข้าขวาลงบนพื้นประคองอัญชลีไปทางที่พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ได้กราบทูลข้อความนี้กับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ได้ประสบกับความอัศจรรย์อย่างยิ่งว่า รัศมีเหล่านั้นมาจากไหน? นี่เป็นวิษัยอนุภาพของพระตถาคตองค์ใด? พระผู้มีพระภาคตรัสว่านี้มีใช้อนุภาพ

ของพระตถาคต / กุลบุตร คือพระมหาสัตว์อวโลกิตेश्वर โภชิสต์ผู้ประเสริฐ ได้เข้าไปในอเวจีมหานรก / ครั้นได้ปลดปล่อยสรรพสัตว์ทั้งหลายแล้ว ก็ได้เข้าไปสู่แดนของพวกเปรต / เพราะเหตุนี้ รัศมีเหล่านี้ จึงได้บังเกิดขึ้น //

ครั้งนั้นพระมหาสัตว์สรณวิกรมวิชัยภิกษุ โภชิสต์ ได้กราบทูลข้อความนี้กับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค สัตว์ประเภทไหนที่มีอยู่ในอเวจีมหานรก ? ซึ่งเป็นแดนที่ไม่มีความสุข / พระผู้มีพระภาคจึงแสดงธรรมแก่พระสรณวิกรมวิชัยภิกษุ โภชิสต์ว่า ภูมิที่เป็นเหล็กล้วนมีกำแพงป้องกันโดยรอบ มีเปลวไฟลุกโชติช่วงต่อเนื่องถึงกัน ปราภคจุกกล่องรัตนะส่งแสงเปล่งประกาย / ในมหานรคนั้นเอง ยังมีหม้อที่สรรพสัตว์ส่งเสียงร้องครวญครางไปทั่ว / สัตว์หลายหมื่นแสน ที่ถูกโยนลงไป ในหม้อนั้น / ถั่ว หรือถั่วฝักยาว ในภาชนะต้มที่มีน้ำมาก ได้ไหลเคลื่อนขึ้นไปข้างบนและจมลงข้างล่าง แล้วก็สุก ฉนโค สัตว์เหล่านั้น ย่อมเสวยทุกข์ทรมาน ในอเวจีมหานรก ฉนโค / พระสรณวิกรมวิชัยภิกษุ กล่าวว่าข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้อนี้เป็นอย่างไร ? พระมหาสัตว์ โภชิสต์ อวโลกิตेश्वर ได้ไปในอเวจีมหานรกหรือ ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อน กุลบุตร พระมหาจักรพรรดิ ย่อมเข้าไปในอุทยานรัตนทิพย์ เพราะบุญโยทัยในราชสมบัติ อันยิ่งใหญ่ ฉนโค ดูก่อน กุลบุตร พระมหาสัตว์ อวโลกิตेश्वर โภชิสต์ ย่อมเข้าไปในอเวจีมหานรกได้ ฉนโค / และร่างกายของพระมหาสัตว์นั้น ก็ไม่ได้รับอันตรายใดๆ / เมื่อใดพระมหาสัตว์อวโลกิตेश्वร เข้าไปสู่ที่ใกล้ของอเวจีมหานรก เมื่อนั้น อเวจีมหานรกก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นเย็น / ในกาลนั้น บุรุษยบาลเหล่านั้น ก็หวั่นจิตเกิดความคิดว่า ทำไมในอเวจีมหานรก จึงเกิดลางร้ายอย่างนี้ / ในกาลใดที่พระมหาสัตว์อวโลกิตेश्वร โภชิสต์เข้าไป ในกาลนั้น ดอกบัวเท่าล้อเกวียน ก็ปรากฏขึ้นในมหานรคนั้น / และนรกก็แผ่กว้างออกไป / สวรรค์ก็เกิดขึ้นปกคลุมไฟในนรกนั้นไว้ //

ครั้งนั้น บุรุษยบาลเหล่านั้น ได้ถือดาบ ท่อนไม้ เกาทัณฑ์ โดมร คทา จักร และตรีศูล เป็นต้น และได้ถือเครื่องประกอบการอเวจีมหานรกทั้งหมด เข้าไปหาพระยมราช / ครั้นเข้าไปหาแล้ว ได้กราบทูลกับพระยมราชอย่างนี้ว่า ได้ยินว่า เทวะควรจะรู้สิ่งใดๆ ก่อนมิใช่หรือ ? กรรมภูมิของพวกเรา จะเสื่อมสิ้นโดยไม่มีอะไรเหลือ จะกลายเป็นภูมิต่างไร และอิมเอบไปด้วยความสุขทั้งปวง / พระยมราชได้กล่าวกับบุรุษยบาลเหล่านั้นว่า เพราะเหตุไร กรรมภูมิของพวกท่านจึงจะเสื่อมสิ้น ? //

บุรุษยบาลทูลว่า ก็เทวะควรจะรู้สิ่งใดๆ ก่อนผู้อื่น / ลางร้ายได้ปรากฏในอเวจีมหานรคนั้นแล้ว / ทุกอย่างได้กลายเป็นสภาพที่เย็นสงบ / ได้มีบุรุษรูปงามผู้หนึ่ง เข้าไปในนรก ทรงเทริดชฎา ประดับร่างกายด้วยเครื่องอลังการการที่เป็นทิพย์ มีใจเป็นมิตรอย่างยิ่ง ได้ปรากฏเหมือนรูปทองคำ / ก็บุรุษผู้เป็นเช่นนั้น ได้เขาไปในนรคนั้นแล้ว / ดอกบัวมีขนาดเท่าล้อเกวียนก็ได้ปรากฏขึ้น เฉพาะที่บุรุษนั้นเข้าไป / และนรกก็ได้แผ่กว้างออกไป / สวรรค์จำนวนมากก็ได้ปรากฏขึ้นปกคลุมไฟในนรกนั้น //

ครั้งนั้น พระยมธรรมราชได้เกิดความคิดขึ้นว่า สภาพนี้เป็นของเทพองค์ไหนอีกหนอ ? ของพระมหेश्वร ผู้มีฤทธิ์มาก หรือว่า ของพระนารายณ์ ผู้ได้รับความนอบน้อมไปทั่วมหาสมุทรทั้ง 5 หรือว่า ของเทพบุตรผู้มีฤทธิ์มากเหล่านี้ ที่บันดาลให้เกิดผลพิเศษเช่นนี้ ด้วยการประทานพร / เทพเหล่านั้น ได้ปรากฏขึ้นแล้วในภุมินี / หรือว่า นี่คือการกษัตริย์ที่เกิดขึ้น คู่กับมหาอภัยร้าวณะ / พระยมราช ผู้ดำรงอยู่ในที่นั้น ได้คิดอย่างนี้ / พระยมราชนั้น ได้สอดส่องดูด้วยจักขุทิพย์ ก็ได้เห็นเหตุการณ์นั้น พร้อมกับหมู่เทพคิดว่า พระเช่นนี้ เป็นของใครกัน ? ลำดับนั้น พระยมราช จึงสอดส่องลงไปใต้อเวจีมหานรก / ครั้นสอดส่องดูแล้ว จึงได้เห็นพระมหาสัตว์อวโลกิตेश्वร โพธิสัตว์ ในอเวจีมหานรคนั้นเอง //

ต่อมา พระยมธรรมราชนั้น จึงได้เข้าไปหาพระมหาสัตว์อวโลกิตेश्वร โพธิสัตว์ / เมื่อไปถึงแล้ว ใต้น้อมศีรษะอภิวาทพระบาททั้งสองของพระผู้มีพระภาค แล้วเริ่มทำการสดุดีเป็นพิเศษว่า / ขอความนอบน้อม จงมีแด่พระอวโลกิตेश्वร ผู้มีความยิ่งใหญ่ ผู้มีดอกบัวเป็นที่อาศัย ผู้ประทานพร ผู้สร้างอำนาจ ผู้สร้างดวงตาอันประเสริฐ ในแผ่นดินผู้มีพระหัตถ์จำนวนแสนผู้มีพระเนตรจำนวนโกฏิแสน ผู้มีสิบเอ็ดเศียร ผู้มีมหาสมุทรเป็นเขตสุด ผู้มีธรรมเป็นที่รัก ผู้ทำการปลดปล่อยสรรพสัตว์ทั้งปวง ผู้สร้างที่อยู่ของเต่า มังกรและปลา ผู้สร้างแหล่งความรู้อันสูงสุด ผู้ประทานความรัก ผู้เป็นที่อาศัยของรัตนะ ผู้เป็นเอกอุ ผู้ทำอเวจีมหานรกให้สงบ ผู้ประดับด้วยลักษณะองค์ความรู้ ผู้มีฉานเป็นที่รักผู้อันเทพทั้งปวงบูชาและนมัสการแล้ว ผู้อันเทพวันทาแล้ว ผู้ให้อภัยทาน ผู้สร้างธรรมประทีป ผู้มีรูปอันเป็นที่รักใคร่ ผู้มีรูปเป็นพระมุณี ผู้ขึ้นไปสู่ภูเขาทอง ผู้มีธรรมอันลึกซึ้งดุจท้องมหาสมุทร ผู้ถึงพร้อมด้วยการรวบรวมประโยชน์สูงสุด ผู้ทำให้การมองเห็นได้เฉพาะหน้า ผู้กระจากสมาธิออกได้หลายแสนอย่าง ผู้ก่อให้เกิดความยินดีอย่างยิ่ง ผู้มีกายที่ปราศจากความรู้สึก ผู้สร้างความเป็นเลิศให้แก่ฤาษี ผู้ทำการปลดปล่อยจากเครื่องลงทัณฑ์ และเครื่องพันธนาการคือ โซ่ตรวน และหนทางอันน่ากลัว นำขยาต ผู้ประกอบภาวะของสัตว์ทั้งปวง ผู้ปกป้องบริวารจำนวนมาก ผู้สะสมรัศมี ผู้เป็นรัตนะจินดามณี ผู้ชี้ทางแห่งพระนิพพาน ผู้กระทำให้แดนของเปรตสงบ ผู้สร้างโลกให้เป็นฉัตร ผู้ทำให้โลกสงบระงับ ผู้สร้างอัญมณีเพื่อพญาช้างนั้น โทปนันท ผู้ทำให้มองเห็นเครื่องพันธนาการที่ไม่เคยว่างเปล่า ผู้กระจากมนต์หลายร้อยอย่าง ผู้สร้างเครื่องทำลายวัชรปาณี ผู้ทำโลกทั้งสามให้เป็นสิ่งที่น่ากลัว ผู้สร้างความหวาดกลัวให้แก่ยักษ์ รากษส ภูต เปรต เวตาล ปีศาจ ผีนางไม้ และโรคลมชัก ผู้มีพระเนตรคือดอกอุบลเขียวที่สดใส ผู้มีปัญญาอันลึกซึ้ง ผู้เป็นเจ้าของวิทยาการ ผู้ทำการปลดปล่อยกิเลสทั้งปวง ผู้รวบรวมทางแห่งพระโพธิญาณชนิดต่างๆ ผู้เข้าถึงทางแห่งโมกษะอันประเสริฐ ผู้รวบรวมทางแห่งพระโพธิญาณอันเป็นที่อาศัยแห่งจิต ผู้สร้างทางหลุดพ้นจากคติของเปรต ผู้กระจายสมาธิออกจำนวนแสนเปรียบได้

กับละอองของปรมาณู / ครั้นพระยมธรรมราช ได้บรรยายความตั้งใจ ที่น่าฟังที่พิเศษยิ่งอย่างนี้แล้ว พระยมธรรม
ราช ได้กระทำประทักษิณสามครั้งอีกหนหนึ่ง แล้วจึงได้ปลีกไปจากนั้น //

บทที่ 2 ชื่อเวจิ โศษณะ มีเพียงเท่านี้ //

17

บทที่ 3 สัตวชาตูปริโมกษณะ

(การหลุดพ้นจากสัตว์ชาต)

ครั้งนั้น พระสรวนีวรรณวิษกัมภีโพธิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระ
มหาสัตว์อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ จะเสด็จมาเมื่อใด? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนกุลบุตร พระอวโลกิเตศวร

โพธิสัตว์ ให้ออกจากเวจิมหารนรก ได้เสด็จไปสู่แดนของเปรต / ณ แดนนั้น เปรตหลายแสนตน มีโครงกระดูก
ใหญ่ เพราะถูกโรคเบียดเบียนแผดเผา มีห้องใหญ่เหมือนภูเขา มีปากเล็กเหมือนรูเข็ม ได้กรูกันเข้ามาอยู่เบื้องหน้า /
ณ กาลที่พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์เสด็จไปถึงแดนของเปรต, แดนนั้นก็จะเปลี่ยนสภาพเป็นเย็น, ไฟที่
ร้อนก็จะสงบ, บุษย์ผู้รักษาประตูซึ่งเป็นผู้รักษาโรงเรือนที่ยกสูง กลายเป็นผู้ที่มีสัน นัยน์ตาแดงเหมือนถุกยาพิษ /
เพราะอานุภาพของพระมหาสัตว์ บุษย์ทวารบาลนั้น ได้ภาวนาโมตรีจิตอย่างต่อเนื่องว่า จงอย่าทำลายกรรมภูมิ
ของเราเลย //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้เห็นร่างกายของสัตว์เหล่านั้นแล้ว ก็เกิดเมตตา
จิตเป็นอย่างมาก จึงทำให้แม่น้ำ 10 สายไหลออกจากกองคูลีทั้ง 10 ของพระองค์ / และทำให้แม่น้ำอีก 10 สาย ไหล
ออกจากกองคูลีทั้ง 10 ของพระบาท / ด้วยจิตที่มีความเมตตาอย่างยิ่ง ของพระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ มหานทีที่
มีน้ำบริบูรณ์ด้วยองค์ 8 ได้ไหลออกจากบ่อและหลุมทั้งปวง ในที่ใกล้สัตว์เหล่านั้น / เมื่อใด สัตว์จำพวกเปรต
เหล่านั้น ได้ดื่มกินน้ำนั้น เมื่อนั้น พวกเขาจะมีคอกว้างใหญ่ และมีร่างกายสมบูรณ์ / ก็เพราะอาหารที่เข้าถึงความ
เป็นรสเลิศจตุรศทิพย์นั้น สัตว์จำพวกเปรตเหล่านั้น จึงกลายเป็นผู้เอิบอิม / ในกาลนั้น พวกเขาจึงได้ถือเอา
ความคิดแบบมนุษย์แล้วคิดแบบชาวโลกว่า โอ / มนุษย์ชาวชมพูทวีป มีความสุขจริงหนอ ได้อาศัยร่มเงาที่หนาว
เย็น / มนุษย์ชาวชมพูทวีปเป็นผู้มีความสุขที่ได้ทำการสงเคราะห์บิดามารดา อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง / ชาวชมพู
ทวีปเหล่านั้น เป็นสัตบุรุษผู้มีความสุข ที่ได้แสวงหากัลยาณมิตร และ ได้รักษาความสัมพันธ์กันไว้อย่างสม่ำเสมอ /
สัตบุรุษเหล่านั้น เป็นผู้มีความรู้ที่ให้ชำระมหายานอย่างต่อเนื่องเสมอ / สัตบุรุษผู้ประเสริฐเหล่านั้น ได้ทำมหายาน
เหล่านั้น ให้เป็นที่อาศัยอันมั่นคง เพื่อเป็นหนทางแห่งสวรรค์ / สัตบุรุษย่อมฝึกฝนให้มีไม้ม่าคือธรรม / สัตบุรุษ
ย่อมซ่อมวิหารที่ชำรุด ที่แตกร้าวให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงได้สำเร็จ / ชนเหล่าใด ได้คบหาสมาคมกับผู้แสดงธรรม
ผู้เขียน ผู้ทรงจำ ท่องบ่น และผู้ฟังพระสูตรราซอย่างต่อเนื่อง ชนเหล่านั้น ได้ชื่อว่าสัตบุรุษ / ชนเหล่าใด ได้เห็นประ
ติหารีย์ต่างๆ ของพระตถาคต การเดินจงกรมและการเข้าถึงธรรมของพระตถาคตชนเหล่านั้น ชื่อว่า เป็นสัตบุรุษ/
ชนเหล่าใด ได้เห็นการเดินจงกรมของพระปัจเจกพุทธเจ้า ชนเหล่านั้น ชื่อว่าเป็นสัตบุรุษ / ชนเหล่าใด ได้เห็นการ
เดินจงกรมของพระอรหันต์ ชนเหล่านั้น ชื่อว่าเป็นสัตบุรุษ / ชนเหล่าใด ได้เห็นการเดินจงกรม ที่เปี่ยมไปด้วย
ความรู้สึกลินดีของพระโพธิสัตว์ ชนเหล่านั้น ชื่อว่า เป็นสัตบุรุษ / ชนเหล่านั้น เมื่อคิดถึงสรีระอันเป็นวิสัยของ
เปรตอย่างนี้ ย่อมสละการเกิดภาวะความใคร่ทางใจเสียได้ ด้วยประการ ฉะนี้ / ในกาลนั้น เสียงของมหายานสูตร
รัตนราชาว่า การันทวายุหะ ก็ได้เปล่งออกจากส่วนที่ใกล้ที่สุดของนรกนั้น / ในกาลนั้น พระโพธิสัตว์ทั้งปวง ผู้
บังเกิดในโลกธาตุสุขาวดี ที่มีนามว่า อากางกษิตมุขา ได้ทำลายศิลาแห่งที่บคือสักกายทิฐิที่สูงเสมอยอดภูเขา

จำนวน 20 ยอดของเปตนครเหล่านั้น ด้วยวัชรญาณ แล้วปรากฏขึ้น / ในกาลใดสัตว์ธาตุเหล่านั้น ถูกปลดปล่อยให้หลุดพ้นได้แล้ว และสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น เข้าถึงโพธิสัตว์ภูมิได้ ในกาลนั้น พระอวโลกิเตศวรก็จะออกจากเปตนครนั้น //

บทที่ 3 ชื่อว่า สัตว์ธาตุปริโมกษณะ มีเพียงเท่านี้ //

20

บทที่ 4 ชื่อว่า จัทราทยุตปัตติ

(การอุบัติขึ้นของพระจันทร์ เป็นต้น)

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภีโพธิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ในวันนี้พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ จะไม่เสด็จมาหรือ ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร พระอวโลกิเตศวร ย่อมอบรมสัตว์จำนวนหลายโกฏิหมื่นแสน ให้มีอุปนิสัยแก่กล้า / พระองค์ได้ทำการอบรมทุกวัน / ลูกก่อน

กлубุตรความกล้าเช่นนี้ ย่อมไม่มีแม่แก่พระตถาคตทั้งหลาย ที่จะให้เหมือนพระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภีโพธิสัตว์ ได้กล่าวว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาคความข้อนั้นเป็นอย่างไร ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกлубุตร เรื่องเคยมีมาแล้วในอดีต เมื่อพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า นามว่า วิปัสสิ ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ ผู้เสด็จไปดีแล้ว ผู้รู้แจ้งโลก ผู้เป็นนายสารถิฝีกบรุษที่ไม่มีใครยิ่งกว่า ผู้เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นพุทธพระผู้มีพระภาค / ลูกก่อนสรวนีวรณวิษกัมภี ก็โดยกาลสมัยนั้น เราได้เกิดเป็นบุตรของพ่อค้า มีนามว่า สกัณฐมุข / ก็ในครั้งนั้น เราได้รับฟังการสรรเสริญคุณของพระอวโลกิเตศวรผู้ประเสริฐ จากสำนักของพระตถาคตวิปัสสิ //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค การสรรเสริญคุณ เช่นไรที่พระองค์ได้รับฟังมา ? ขอพระผู้มีพระภาคจงตรัสเล่าถึงการสรรเสริญคุณเหล่านั้นทั้งหมดด้วยเถิด / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ผู้เป็นราชาแห่งความรู้ ขอพระองค์จงให้ข้าพระองค์ได้รู้บ้างเถิด ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระองค์ได้ฟังการสรรเสริญคุณของพระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐมาเช่นไร //

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า พระจันทร์และพระอาทิตย์เกิดขึ้นจากจักษุทั้งสองพระมหেশ্বরเกิดจากพระนลาฏ พระพรหมเป็นต้นเกิดจากส่วนต่างๆ ของร่างกาย พระนารายณ์เกิดจากพระหทัย พระสรวิสวดีเกิดจากพินกรรมทั้งสอง พระพายุกทั้งหลายเกิดจากปาก พระธรณีเกิดจากพระบาททั้งสอง และพระวรุณเกิดจากอุทร / เมื่อเทพเหล่านี้เกิดจากพระวรกายของพระอวโลกิเตศวรผู้ประเสริฐ, พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ จึงได้กล่าวกับเทพบุตรผู้มหেশ্বরว่า เมื่อเกิดกลียุค ท่านจักเป็นพระมหেশ্বর / เมื่อสัตว์ธาตุดีความทุกข์เวทนา ท่านย่อมเรียกหาพระผู้สร้าง คือ พระพรหม ผู้เป็นอาทิเทพ สรรพสัตว์ที่ได้ร่วมสนทนากับสัตว์ที่ต่ำชาติเช่นนี้ จะเสื่อมจากทางของการตรัสรู้ //

ชาวโลกเรียกอากาศว่า ลิงคะ คือแผ่นดิน อันเป็นที่ตั้งของลิงคะนั้น

เพราะตามปกติ เขาเรียกที่อยู่อาศัยของสรรพสัตว์ว่า ลิงคะ // 1 // ลูกก่อนกлубุตรเราได้ฟังการสรรเสริญคุณของพระอวโลกิเตศวร ผู้ประเสริฐ จากสำนักของพระตถาคตวิปัสสิมาเช่นนี้ //

ครั้นล่วงกาลสมัยนั้นมาแล้ว ได้มีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์หนึ่งนามว่า ศิปี ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ ผู้เสด็จไปดีแล้ว ผู้รู้แจ้งโลก ผู้เป็นนายสารถิฝีกบรุษที่ไม่มีใครยิ่งกว่า ผู้เป็นครูของเทวดาและ

มนุษย์ทั้งหลาย ผู้เป็นพุทธพระผู้มีพระภาค / คู่ก่อนสรวนีวรณวิษกัมภี ก็โดยกาลสมัยนั้น เราได้เป็นพระโพธิสัตว์
มหาสัตว์นามว่า ทานศูระ / เราได้ฟังการสรรเสริญคุณของพระมหาสัตว์อวโลกิตศวรร โพธิสัตว์จากสำนักของ
พระตถาคตชินแล้วเช่นกัน //

บทที่ 4 ชื่อจันทรายุคปัตติ มีเพียงเท่านี้ //

21

บทที่ 5 ชื่อว่า วิวัชรสมินิระสธนะ

(การเปล่งรัศมีต่างๆ)

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภีโพธิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค
พระองค์ได้ฟังการสรรเสริญคุณของพระอวโลกิตศวรรมาอย่างไร ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ในกาลใด เทพทั้งปวง

นาค ยักษ์ คนธรรพ์ รากษส อสูร เทพ ครุฑ คนธรรพ์ทั้งหลาย กินนร มนุษย์ ได้นั่งประชุมร่วมกัน ในกาลนั้น เมื่อ
พระผู้มีพระภาคได้เห็นมหาสันนิบาตนั้นแล้ว ก็เริ่มทำการสนทนาธรรม ในท่ามกลางบริษัทเหล่านั้น / ในกาล
นั้น รัศมีสีต่างๆ จำนวนมาก ได้เปล่งออกจากช่องพระโอษฐ์ของพระผู้มีพระภาค / รัศมีสีต่างๆ เช่น สีเขียว เหลือง
แดง ขาว แดงสด แก้วผลึก สีเงิน และสีทอง ได้เปล่งออกมา / ครั้นเปล่งแผ่ชานออกมาแล้ว ส่องแสงให้โลกธาตุ
ทั้งปวง สว่างไสวไปทั้งสิบทิศ แล้วกลับมาอยู่ที่เบื้องพระพักตร์ กระทำประทักษิณพระผู้มีพระภาคศิษย์นั้นสาม
รอบ แล้วกลับคืนเข้าสู่ช่องพระโอษฐ์ของพระผู้มีพระภาค //

บทที่ 5 ชื่อ วิวัชรสมินิสาธนะ มีเพียงเท่านี้ //

กัณฑ์ที่ 1 ชื่อ สวรรณีวรรณวิษกัมภิสังวาท จบแล้ว //

บทที่ 6 ตถาคตสังวาท

(คำบอกเล่าจากพระตถาคต)

ครั้งนั้น ในท่ามกลางบริษัทนั่นเอง พระโพธิสัตว์มหาสัตว์นามว่า รัตนปาณี ได้ลุกจากอาสนะ พาด
อุตราสงค์ไว้ที่ไหล่ข้างหนึ่ง คุณเข้าขวาลงบนพื้น ประคองอัญชลีไปทางพระผู้มีพระภาค แล้วกล่าวกับพระผู้มีพระ

ภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เหตุเป็นอย่างไร ? พระองค์จึงได้เห็นนิมิตเช่นนี้อย่างแจ่มแจ้ง ? พระผู้มีพระภาค
ตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร พระอวโลกิเตศวรองค์นี้ ได้มาจากสุขาวดีโลกธาตุ เมื่อพระองค์เสด็จมานั้นเราจึงได้เห็น
นิมิตเช่นนี้อย่างแจ่มแจ้ง //

ครั้งนั้น พระรัตนปาณีโพธิสัตว์ทูลถามว่า นิมิตที่ว่านั้นเป็นเช่นไร ? ขอพระผู้มีพระภาคจงแสดงด้วยเถิด /
พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร เมื่อใด พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ได้เสด็จมา เมื่อนั้น ต้น
กัลปพฤกษ์ต่างๆ จะแผ่กว้างออกต้นมะม่วงก็จะแผ่กว้างออก ดอกมะลิกก็จะผลิดอกอย่างต่อเนื่อง ต้นจำปาก็จะโน้ม
ลง / สระปทุมก็จะปรากฏดอกจำนวนมาก / จากนั้น ต้นรัตนพฤกษ์ ก็จะปรากฏขึ้น / ฝนดอกไม้ต่างๆ ก็จะโปรย
ลง / ฝนรัตนาก็โปรยลง / รัตนะ แก้วมณี มุกด์ วัชรระ ไพฑูรย์ สังข์ ศิลา ประพาฬ ทอง เงิน และทองแดงชนิดต่างๆ
ก็โปรยลง / ฝนพัสดราภรณ์ที่เป็นทิพย์ก็โปรยลง / รัตนะทั้ง 7 ก็ปรากฏในที่ใกล้พระวิหารนั่นเอง / เช่น หัตถิ
รัตนะ มณีรัตนะ อัสวารัตนะ สตรีรัตนะ คหบดีรัตนะ และปริณายกรัตนะ / รัตนะ 7 ย่อมปรากฏด้วยอาการอย่าง
นี้ / แผ่นดินก็เปล่งประกายเป็นสีทอง / ในกาลใด ที่พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้เสด็จออก
จากสุขาวดีโลกธาตุ ในกาลนั้น แผ่นดินทั้งปวง ก็จะกัมปนาทไปด้วยวิการทั้ง //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ รัตนปาณีโพธิสัตว์ ได้ทูลถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค นิมิต
ทั้งหลาย ย่อมปรากฏเพื่อใคร ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อน กุลบุตร สุกนิมิต ที่ได้ปรากฏเช่นนี้ ก็เพื่อพระอว
โลกิเตศวรโพธิสัตว์นั้น / เมื่อใด ที่พระองค์เคลื่อนย้ายที่ไป เมื่อนั้น ฝนดอกไม้ที่นำพองใจก็จะโปรยลง / ใน
กาลนั้น พระอวโลกิเตศวร ได้ถือดอกบัวที่มีใบจำนวนพัน ก้านสีทองเปล่งประกายเป็นไพฑูรย์ เข้าไปเฝ้าพระผู้มี
พระภาค / ครั้นเข้าไปถึงแล้ว ได้น้อมศีรษะอภิวาทที่พระบาททั้งสองของพระผู้มีพระภาค แล้วน้อมถวายดอกบัว
เหล่านั้น แต่พระผู้มีพระภาค / กราบทูลว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระอมิตาภะตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
ทรงส่งดอกบัวเหล่านี้มา เพื่อพระองค์ / พระตถาคตได้สรรเสริญถึงความไม่มีโรค ความสบายใจ(ความเบาใจ)
ความเป็นอยู่ด้วยความสุข / ถัดจากนั้น พระผู้มีพระภาค ทรงรับดอกบัวแล้ววางไว้ที่ด้านซ้ายมือ / ครั้งนั้น พระองค์
ได้สรรเสริญคุณของพระอวโลกิเตศวรผู้ประเสริฐว่า อวโลกิเตศวร ในครั้งนั้น กรรมภูมิเช่นไร ที่ท่านได้กระทำ
กับเปรตที่บังเกิดในอเวจีนรก / กับสัตว์ที่บังเกิดในกาลสุตตรนรก และเราวรนรก, กับสัตว์ที่บังเกิดในมหานรกเป็น
แดนเปรตถูกเผาไหม้ด้วยความเจ็บปวด, มหานรกที่มีหม้อไฟ, มหานรกที่มีต้นงิ้ว, มหานรกที่มีแต่ความมืด, มหา
นรกที่มีแต่น้ำเย็น, และแม้ในมหานรกอื่นๆก็เป็นอย่างนี้หรือ ? พระอวโลกิเตศวร กราบทูลว่า เพราะได้เป็นกรรม
ภูมิของสัตว์ทั้งหลาย ที่บังเกิดในมหานรก ข้าพระองค์จึงได้ทำการอบรมสัตว์ และเป็นกิจที่ควรกระทำในมหา
นรกนั้น / ครั้นทำแล้ว ข้าพระองค์ได้ทำให้สัตว์ดำรงอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ / ตราบใดที่สัตว์ทั้งหลายทั้ง

ปวง ทั้งสิบทิศโดยรอบ ยังไม่บังเกิดดวงตาเห็นธรรม ยังไม่ตั้งอยู่ในนิวารณธาตุ อันเป็นรูปพิเศษ ข้าพระองค์ก็จะ
ไม่ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ตราบนั้น //

ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ครั้นได้ทำการพยากรณ์ปัญหาแล้ว ก็ได้โน้มเศียรถวายบังคมพระ
บาททั้งสองของพระผู้มีพระภาค แล้วออกไปสู่ที่อีกด้านหนึ่งครั้นออกไปแล้ว ก็ได้อันตราธานไปในอากาศ
เหมือนดวงไฟที่โชติช่วงลอยหายไปฉับนั้น //

บทที่ 6 ชื่อว่า ตถาคตสังวาท มีเพียงเท่านี้

บทที่ 7 อวโลกิเตศวรปุณ्यสกันธกถัม

(การพรรณนากองบุญของพระอวโลกิเตศวร)

ครั้งนั้น พระรัตนปาลิโพธิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ขอ
ถามถึงอุเทศของการพยากรณ์ปัญหาว่า ผลบุญของพระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ที่สำเร็จเป็นเช่นไร ?

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า จงตั้งใจฟังเถิด กุลบุตร / เราจักแสดงปริมาณบุญที่สำเร็จของพระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โภทิสัตว์นี้ / อย่างเช่น กุลบุตร แม้อย่างนี้ก็มีสัตว์บางจำพวกเท่านั้น ที่ได้เข้าไปใกล้พระตาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีจำนวนมากเปรียบได้กับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา ด้วยการถวายสิ่งต่างๆ เช่น ดอกกัลปพฤกษ์อันเป็นทิพย์รูป ของหอม มาลัย ผงเครื่องลูบไล้ จีวร ฉัตร เสาธง ระฆัง และธง หรือ จีวร บิณฑบาต ที่อาศัย อาสนะ ดิถาน ปัจฉัย เกสัช และเครื่องประดับ กองบุญใดที่มีอยู่ของพระตาคตเหล่านั้น กองบุญนั้น ย่อมมีเพียงปลายองคูลีหนึ่งของพระอวโลกิเตศวรเท่านั้น / เช่น ลูกก่อนกุลบุตร แม้ฝนตกไม่ขาดสายทั้งกลางวันและกลางคืน ในมหาทวีปทั้ง 4 ตลอดปี ที่มี 12 เดือน ใครละ ที่สามารถนับจำนวนหยาดน้ำฝนแต่ละหยาดนั้นได้ / ลูกก่อนกุลบุตร แม้เราก็ไม่สามารถนับความสำเร็จแห่งบุญของพระอวโลกิเตศวรได้ / ลูกก่อนกุลบุตร แม้อย่างนั้น มหาสมุทรที่ลึก 84,000 โยชน์ ก็ไม่สามารถวัดความกว้างได้, แต่เราสามารถนับหยาดน้ำแต่ละหยาดจนถึงเขตสุดของมหาสมุทรนั้นได้ / ลูกก่อน ถึงกระนั้น เราก็ไม่สามารถนับกองบุญของพระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โภทิสัตว์นั้นได้ / ลูกก่อนกุลบุตร แม้อย่างนั้น ในมหาทวีปทั้ง 4 จำพวกสัตว์ 4 เท้า เช่น สิงห์ เสือ หมี สุนัขป่า กวาง อูฐ และสุนัขจิ้งจอก เป็นต้น สัตว์เลี้ยง เช่น โค ลา ช้าง ม้า กระบือ และแมว เป็นต้น ในสัตว์ 4 เท้า เหล่านี้ เราสามารถนับขนแต่ละเส้นได้ / ลูกก่อนกุลบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของพระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โภทิสัตว์ได้ / ลูกก่อนกุลบุตร แม้เช่นนั้น กุลบุตร หรือกุลธิดาบางคน พึงสร้าง (รูป) พระตาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า จำนวนมาก เปรียบได้กับละอองปรมาณู หรือสร้างสถูปทอง เงิน ที่เป็นทิพย์สูงประมาณ 100,000 ศอก ครั้นสร้างแล้วก็ทำสมาธิ 1 วัน ลูกก่อนกุลบุตร เรายังสามารถนับกองบุญ ในเพราะการสร้าง (รูป) พระตาคตทองและเงินเหล่านั้นได้ / ลูกก่อนกุลบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญ ของพระอวโลกิเตศวรนั้นได้ / ลูกก่อนกุลบุตร แม้อย่างนั้น เรายังสามารถนับเส้นผมแต่ละเส้นบนศีรษะได้แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของพระอวโลกิเตศวรนั้นได้ / ลูกก่อนกุลบุตร แม้อย่างนั้น ในมหาทวีปทั้ง 4 เราสามารถชักนำสตรี บุรุษ เด็กชาย เด็กหญิง เหล่านั้นทั้งหมดให้ดำรงอยู่ใน โสดาปัตติผล สกทาคามิผล อนาคามิผล อรหัตตผล และในพระปัจเจกโพธิ์ได้ กองบุญใดๆ ในการกระทำนั้น กองบุญนั้นมีเพียงปลายเส้นผมที่นลาฏของพระอวโลกิเตศวรเท่านั้น // บทที่ 7 อวโลกิเตศวรปุษยสกันธกถนัม มีเพียงเท่านี้

บทที่ 8 ไวนยธรโมปะเทศะ

(การแสดงความแก่เวไนยสัตว์)

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ รัตนปาณิ โภทิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค กองบุญที่เป็นอนิจนิตยเช่นนี้ ของพระตาคตทั้งหลาย ข้าพระองค์ไม่เคยได้พบเห็น และไม่เคยได้ฟังจากที่ไหนๆ แล้วจะ

ป่วยกล่าวไปไย ถึงการได้เห็นได้ฟังกองบุญของผู้เป็นพระ โพธิสัตว์เล่า กองบุญของพระผู้มีพระภาค อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ เป็นอย่างไรกันเล่า ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เช่นเดียวกับเรามีอยู่จำนวนมาก เปรียบได้กับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา พระตถาคตเหล่านั้น ควรให้ดำรงอยู่ในสถานที่เดียวกัน เพื่อการต้อนรับด้วย จีวร บิณฑบาต ที่นอน ที่นั่ง คิลานปัจจัย เก้าอี้ และเครื่องประดับที่เปรียบได้กับของทิพย์ ควรให้พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น มารวมในที่เดียวกันตลอดเวลา / พระตถาคตเหล่านั้น ยังไม่สามารถนับกองบุญของพระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ๆ ได้ / ลูกก่อนกุลบุตร จะป่วยกล่าวไปไยถึงเราเพียงผู้เดียว ที่อยู่ในโลกธาตุนี้ ที่จะเอ่ยคำนับกองบุญของพระอวโลกิเตศวรนั้น ให้สมบุญได้ ? อีกอย่างหนึ่ง กุลบุตร ก็พระตถาคตทั้งปวง ย่อมกล่าววาจาอย่างนี้ ด้วยถ้อยคำทั้งสิบว่า สัตว์เหล่าใด ระลึกถึงพระนามของพระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ สัตว์เหล่านั้น จะเป็นผู้มีความสุขอยู่ในโลก / จะเป็นผู้หลุดพ้นจากชรา มรณะ พยาธิ โศก ทุกขเวทนา และโทมนัสทั้งหลาย จะไม่เสวยทุกข์ในสังสารวัฏที่จะมีในภายหลัง พวกเขาจะไปสู่สุขาวดีโลกธาตุ เพื่อฟังธรรม เฉพาะพระพักตร์ของพระอมิตาภตถาคต เหมือนแผ่นศิลาที่ขาวบริสุทธิ์ เหมือนพญาหงส์ที่กระโดดได้เร็วคุดพายุ / เพราะได้ฟังธรรม ความทุกข์ในสังสารวัฏ ก็จะไม่เบียดเบียนร่างกายของพวกเขา ความชราและมรณะ เพราะราคะ โทสะ และโมหะเป็นเหตุ ก็จะไม่เบียดเบียน ความทุกข์เพราะถูกอำนาจความหิว กระจายรบกวน ก็จะไม่เบียดเบียนร่างกายของพวกเขา พวกเขาจะไม่คิดถึงความทุกข์เพราะการอยู่ในครรภ์อีกต่อไป พวกเขาจะไปเกิดในดอกบัวเท่านั้น / เมื่อพวกเขาเต็มเปี่ยมด้วยรสพระธรรม ยึดถือการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ก็จะดำรงอยู่ในโลกธาตุนี้ ตราบเท่าที่ปฏิญาณอันมั่นคงของพระอวโลกิเตศวร ยังไม่สมบูรณ์ตามข้อที่ว่า ตราบเท่าที่สัตว์ทั้งปวง แม้พ้นจากทุกข์แล้ว แต่ยังไม่ตั้งอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ //

ครั้งนั้น พระรัตนปัทมโพธิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า เมื่อ ไรปฏิญาณอันมั่นคงของพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น จึงจะสมบูรณ์ และสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง จึงจะดำรงอยู่ในโมกษมรรค ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร มีเหตุจำนวนมาก ที่สัตว์ทั้งหลาย ยังท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏ ก็เพราะเหตุที่เทพต้องอบรมสัตว์ทั้งหลาย หนทางแห่งการตรัสรู้ของสัตว์นั้น จึงจะปรากฏ / สัตว์ทั้งหลายที่ควรแนะนำด้วยรูปใดๆ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปนั้นๆ / สัตว์ทั้งหลายที่พระตถาคต ควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระตถาคต / สัตว์ที่พระปัจเจกพุทธเจ้าควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระปัจเจกพุทธเจ้า / สัตว์ที่พระอรหันต์ควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระอรหันต์ / สัตว์ที่พระโพธิสัตว์ควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระโพธิสัตว์ที่พระมหาเศวตควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระมหาเศวต / สัตว์ที่พระนารายณ์ควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระนารายณ์ / สัตว์ที่พระพรหมควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระพรหม /

สัตว์ที่พระอินทร์ควรแนะนำก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระอินทร์ / สัตว์ที่พระอาทิตย์ควรแนะนำ ก็ควรแสดง
ธรรมด้วยรูปของพระอาทิตย์ / สัตว์ที่พระจันทร์ควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระจันทร์ / สัตว์ที่พระ
อัคนีควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระอัคนี / สัตว์ที่พระวรุณควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูป
ของพระวรุณ / สัตว์ที่พระพายควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระพาย / สัตว์ที่พญานาคควรแนะนำ ก็
ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพญานาค / สัตว์ที่พระพิฆเนศวรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระพิฆเนศ /
สัตว์ที่ยักษ์ควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของยักษ์ / สัตว์ที่ท้าวเวสสุวรรณความแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วย
รูปของท้าวเวสสุวรรณ / สัตว์ที่พระราชาควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของพระราชา / สัตว์ที่ข้าราชการควร
แนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของข้าราชการ / สัตว์ที่บิดามารดาควรแนะนำ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปของบิดา
มารดา / สัตว์ที่ควรแนะนำ มีรูปประการใดๆ ก็ควรแสดงธรรมด้วยรูปประการนั้นๆ / ดูก่อนกุลบุตร พระมหาสัตว์
อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ได้แสดงธรรมได้อบรม และยังสัตว์ทั้งหลาย ให้เห็นนิवारณภูมิ ด้วยอาการอย่างนี้ //

บทที่ 8 ชื่อว่า ไวนยธรโฆปะเทศะ มีเพียงเท่านี้ //

บทที่ 9 อสุราทวาสนะ

(การปลอบใจอสุร)

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์รัตนปาณีโพธิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ได้ประสบกับความอัศจรรย์ใจอย่างยิ่ง / ในกาลไหนๆ ข้าพระองค์และพวกข้าพระองค์ ไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยินว่า วิสัยของพระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ เป็นอย่างไร ? แม้พระตถาคตทั้งหลาย ก็ยังไม่มีวิสัยเช่นนี้เลย //

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร ในชมพูทวีปนี้ ยังมีถ้ำแห่งหนึ่งชื่อว่า วัชรกุกษิ (ห้องเพชร) ได้มีอสูรอื่นๆ หลายโกฏิหมื่นแสนตนอยู่ในถ้ำนั้น / ลูกก่อนกุลบุตร พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ได้แสดงธรรมแก่อสูรในถ้ำนั้น ด้วยรูปอสูร / และพระองค์ได้แสดงการันทวยหมหายานสูตรรัตนราชนี้ / พระองค์ได้แสดงแก่อสูรทั้งหลาย ผู้มาเพื่อฟังธรรม อย่างนี้ว่า ขอผู้เจริญทั้งหลาย จงฟังธรรมของอสูรเถิด / หมู่อสูรอื่นใด ชื่อว่า เป็นสัตว์ที่มีไมตรีจิต มีจิตที่สงบ มีจิตที่เมตตา มีจิตที่ประกอบด้วยประโยชน์สุขพึงสำรวมกริยา แล้วฟังธรรมบรรยายการันทวยหฐสูตรนี้ ในที่ใกล้ๆ //

ครั้งนั้น อสูรเหล่านั้น ได้พนมมือฟังธรรมบรรยายนี้ ในสำนักของพระอวโลกิเตศวร// อสูรทั้งหลายที่ตั้งใจฟัง การันทวยหฐสูตรรัตนราช ที่เป็นเช่นกับจินดามณีนี้ เป็นผู้ที่มีความสุขในโลก ครั้นได้ฟังธรรมแล้ว จักเกิดศรัทธา จักเรียน จักเขียน จักให้เขียน จักให้รักษาไว้ จักให้ท่องจำ จักให้บูชา จักให้คิดพิจารณา จักให้ประกาศ จักให้การอบรมแก่ชนเหล่าอื่น โดยพิสดาร และนมัสการด้วยความรัก ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง ตามอัธยาศัย / เมื่อสิ้นอนันตริยกรรมทั้ง 5 แล้ว สัตว์เหล่านั้น ก็จักมีกายบริสุทธิ์ และระลึกชาติได้ / เมื่อถึงคราวมรณะ พระตถาคต ทั้งสิบสองพระองค์ จักเสด็จมาหาเขา พระตถาคตเหล่านั้นทั้งหมด จักปลอบใจเขาว่า ลูกก่อนกุลบุตร ท่านอย่างกลัวเลย ท่านได้ฟังการันทวยหฐสูตรรัตนราชแล้ว / หนทางต่างๆ เพื่อประโยชน์เหล่านั้น ท่านได้เตรียมไว้แล้ว เพื่อไปสู่แดนสุขาวดี / ส่วนประโยชน์ในโลกธาตุสุขาวดีนั้น ทั้งฉัตรและสิงหาสน์ อันวิจิตรเราได้เตรียมไว้แล้ว เมาลี กุณฑล พวงมาลัย อันเป็นทิพย์ สำหรับบุคคลเช่นนี้ ก็ได้สร้างไว้แล้ว / เมื่อถึงกาลสมัยมรณะ เขาจะไปสู่แดนสุขาวดี / ลูกก่อนรัตนปาณี พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ได้เห็นผลบุญอันเลิศกว่าอย่างนี้ จึงได้แสดงภูมิที่เป็นนิวารณะ / หนทางแห่งพระนิพพาน ที่ทรงแสดงแก่อสูรทั้งหลาย มีประโยชน์ต่อการระงับบาปทั้งปวง เป็นประโยชน์ที่จะให้ดำรงอยู่ในโพธิมรรค อันประเสริฐ //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์รัตนปาณีโพธิสัตว์ ได้ถวายบังคมพระบาททั้งสอง ของพระผู้มีพระภาค แล้วก็หลีกออกไปจากที่นั้น//

บทที่ 9 อสุราสวาสนะ มีเพียงเท่านี้ //

บทที่ 10 กาญจนมยภูมยาทยุปสถานัม

(สถานที่รวมแผ่นดินทอง เป็นต้น)

ครั้งนั้น พระสรวณีนวณวิษกัมภี โภชิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค สิ่งที่ท่านกระทำแล้ว และการสรรเสริญคุณของพระอวโลกิเตศวร เป็นสิ่งที่หาฟังได้ยากยิ่ง / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า คุณก่อนกุลบุตร เมื่อใดที่พระอวโลกิเตศวรเสด็จออกจากถ้ำเพชรนั้น แล้วเสด็จเข้าไปสู่แผ่นดินทอง เมื่อนั้น ท่านจงฟังการสรรเสริญคุณเถิด / นั่นคือประพจน์ที่เลิศกว่าครั้งก่อนๆ / ครั้นล่วงเลยกาลสมัยนั้นแล้ว ก็จะมีพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า นามว่า วิศวภู ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ ผู้เสด็จไปดีแล้ว ผู้รู้แจ้งโลก ผู้เป็นสารถีฝึกบุรุษที่ไม่มีผู้ใดยิ่งกว่า ผู้เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้เป็นพุทธพระผู้มีพระภาค / คุณก่อนสรวณีนวณวิษกัมภี ก็โดยกาลสมัยนั้น เรายังเป็นฤาษีโภชิสัตว์ กษานติวาที (ผู้อดกลั้นคำพูด) ได้อาศัยอยู่ในสถานที่ของเมืองหนึ่ง ระหว่างถ้ำในภูเขา ได้แนะนำภูมิประเทศที่เป็นทางลง แก่มนุษย์ทั้งหลาย / ในครั้งนั้น ตลอดเวลาที่เราได้ฟังการสรรเสริญคุณของพระอวโลกิเตศวร โภชิสัตว์ ซึ่งเป็นถ้อยคำที่เลอเลิศของสัตว์ทั้งปวง จากสำนักของพระวิศวภูตถาคตนั้น / คุณก่อนสรวณีนวณวิษกัมภี พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โภชิสัตว์ ได้เสด็จไปในแผ่นดินทองอันประเสริฐ ชื่อว่า กาญจนมณี แล้วได้แสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งหลายที่น้อมรับ / พระองค์ได้แสดงพระนิพพาน ด้วยมรรคมงคล 8 อันประเสริฐ / ต่อจากนั้น พระองค์ได้ออกจากแผ่นดินทอง แล้วเสด็จเข้าสู่แผ่นดินเงิน / ณ ที่นั้น พระองค์ได้เห็นสัตว์ 4 เท้า ซึ่งมีร่างเหมือนบุรุษ / ครั้นเห็นแล้ว พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โภชิสัตว์ จึงได้แสดงธรรมแก่สัตว์ทั้งปวงเหล่านั้นว่า / ท่านผู้เจริญ ผู้มีรูปเป็นบุรุษทั้งปวง ผู้มีจิตที่คิดหวนไหว จงฟังธรรมบรรยายที่เกี่ยวข้องพระนิพพาน ซึ่งกำลังมีเฉพาะหน้านี้เถิด / แล้วจงคิดตามสิ่งประเสริฐนั้นอย่างแท้จริง //

ครั้งนั้น บุรุษเหล่านั้นทั้งหมด ได้ยืนอยู่เบื้องหน้าของพระอวโลกิเตศวร แล้วกล่าวว่า ขอท่านจงเป็นกำลังใจด้วยเถิด / ขอท่านจงเป็นผู้ชี้แนะหนทางแก่สัตว์ทั้งหลาย ผู้มีคบอดด้วยเถิด / จงเป็นผู้คุ้มครองเหล่าสัตว์ที่ขาดผู้คุ้มครองด้วยเถิด / จงเป็นที่พึ่ง เป็นที่อาศัย คือ เป็นบิดามารดา ของเหล่าสัตว์ผู้ไร้ที่พึ่งด้วยเถิด / จงเป็นที่ปโยคในหนทางที่เสี่ยงภัยของเหล่าสัตว์ผู้มีคบอดทั้งหลายด้วยเถิด / ข้าแต่ท่าน ผู้มีวิจรรย์ญาณ ผู้มีความกรุณา จงชี้ทางแห่งโมกษะด้วยเถิด สัตว์ทั้งหลายที่ระลึกถึง ย่อมยกย่องนามของท่านว่า เป็นที่พึ่งอย่างต่อเนื่อง แล้วพวกเขาจะมีความสุข / บางครั้ง พวกเขาไม่ได้เสวยความทุกข์ยากเช่นนี้ พวกเขา กำลังหลุดพ้น แต่พวกเขายังเสวยความทุกข์เช่นนี้อยู่ //

ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวร ทรงทำให้การันตวายุหมหายานสูตรรัตนราช ได้แผ่ชานเข้าไปสู่หูของสัตว์เหล่านั้น / สัตว์เหล่านั้น ครั้นได้ฟังธรรมบรรยายนี้แล้ว ได้ขยายจากหูของผู้ฟังคนหนึ่งต่อไปสู่บุคคลอื่นๆ / บุรุษเหล่านั้น ครั้นได้ฟังพระสูตรนี้แล้วจะไม่หวนกลับมาเกิดอีก จะได้รับแต่บรมสุข //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้เสด็จออกจากภูมิภาคเงินนั้น แล้วเสด็จไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ จึงรู้สึกสลดพระทัย เพราะเกิดพระมหากรุณาต่อวิบากกรรมของสัตว์ ในอภยภูมิภาค (ส่วนแผ่นดินที่เป็นหลัก) ที่ท้าวพลีสุรินทร์ครอบครองอยู่ / พระองค์ได้เสด็จไปสู่ที่ประทับของท้าวพลีสุรินทร์ เมื่อเสด็จเข้าไปนั้นก็ตกอยู่ภายใต้สายตาของท้าวพลีสุรินทร์ จากที่ไกล ด้วยรัศมีที่เปล่งออกไปเป็นสีต่างๆ ทุกรูปทองคำ //

บทที่ 10 ชื่อว่า กาญจนมยุรฆาตยอุปสถานัม มีเพียงเท่านี้ //

บทที่ 11 พลีสมาศุวาสนัม

(การปลอบใจท้าวพลี)

ครั้งนั้น ท้าวสุรินทร์พลี ได้เห็นพระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ กำลังเสด็จมาจากที่ไกล / ครั้งนั้นแล้ว ท้าวสุรินทร์พลี พร้อมกับบริวารภายในราชสำนักบริวารอสูรหลายแสนคน และบริวารที่ล้อมเตี้ย เป็นต้นอีกหลายพันคน ได้ไปหมอบลงที่บาททั้งสองของพระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ แล้วกล่าวว่า

- 1 ชีวิตและบุญบังเกิดผลแก่เราแล้ว ในวันนี้ ความปรารถนาที่คิดไว้เช่นนี้ของเราได้สมบูรณ์แล้วในวันนี้/
- 2 ความปรารถนาของเราได้สมบูรณ์แล้วในวันนี้ ญาติจากโลกคนหนึ่ง ที่เราเห็นประจักษ์ด้วยสายตา ได้ทำให้เราปราศจากความทุกข์//
- 3 ครั้งนั้น ความสุขในกามของเรายังมีอยู่ แต่สัตว์ทั้งหลาย ผู้ปราศจากความทุกข์ทั้งปวง จึงจะเป็นผู้มีความสุข//
- 4 สัตว์ทั้งหลายที่หลุดพ้นจากเครื่องพันธนาการในสังสารวัฏแล้ว แต่ยังยินดีด้วยความสุขอยู่ ตามทัศนะของข้าพเจ้าแล้ว สัตว์ทั้งหมดที่ถูกเครื่องพันธนาการกระทบ ควรหนีไปให้ไกลที่สุด เหมือนความสัมพันธ์ของพญานาคกับครุฑ ฉะนั้น //

ครั้งนั้น ท้าวพลี ได้ถวายบังคมพระบาททั้งสองของพระผู้มีพระภาค อวโลกิเตศวรนั้นแล้วถวายรัตนาสนะ ประคองอัญชลีทั้งสิบนิ้ว กราบทูลว่า

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค อีกอย่างหนึ่ง ขอพระองค์จงประทับนั่งบนอาสนะนี้, ขอพระองค์จงอนุเคราะห์เกิด, ขอพระองค์จงคุ้มครองสัตว์ทั้งหลาย ผู้มีบาปหนาผู้ มีคบอดมาแต่กำเนิด ผู้ทำการละเมิดภรรยาของผู้อื่น, ผู้ประกอบปาณาติบาตผู้เบียดเบียนสัตว์อื่น, ผู้สะดุ้งกลัวต่อภัยคือชราและมรณะ, ผู้ที่จิตที่แตกสลาย, ผู้มีโรคเบียดเบียนในสังสาร (ผู้มีสุขภาพเสื่อมโทรม) / ขอพระองค์จงเป็นบิดามารดาของผู้นานาตาทั้งหลาย / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์จงคุ้มครองสัตว์ทั้งหลาย ที่ถูกเบียดเบียนถูกทำทารุณโหดร้าย / ขอพระองค์ จงทำให้การเบียดเบียนด้วยความทารุณโหดร้ายนั้นสงบด้วยเถิด / เพราะได้พบพระองค์ พวกเราเหล่านี้ ที่ถูกพันธนาการไว้ ได้หลุดพ้นจากเครื่องพันธนาการทั้งปวงเป็นต้น ผู้ที่ถูกเบียดเบียน ย่อมหนีไปให้ห่างไกลที่สุด / ความสุขจากความ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ นั้นใด ที่เกิดจากรมดีของพระราชา และพระเจ้าจักรพรรดิ ย่อมมีแก่ข้าพระองค์ เพียงได้เห็นสิ่งต่างๆ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคขอพระองค์จงแสดงทางแห่งธรรมเช่นนั้น ที่เป็นเหตุให้ข้าพระองค์ไม่ต้องเสวยทุกข์จากเครื่องพันธนาการอีกต่อไป / เครื่องพันธนาการเหล่านี้ จะไม่พึงมาสู่คลองจักษุ(ของข้าพระองค์) อีก//

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้ตรัสกับท้าวพลีสุรินทร์ว่า ลูกอ่อนมหาราช ชนเหล่าใด ทำจิตไม่ให้เกิดความคิดเบียดเบียนสัตว์ทั้งหลายย่อมถวายบิณฑบาตในศาสนาของพระตถาคต สร้างอุปะการะแก่คนงานไว้จำนวนมากสัตว์ทั้งหลายจะไม่เบียดเบียนชนเหล่านั้น แม้โดยความฝัน / สัตว์เหล่าใด ย่อมคัดลอกให้คัดลอก อย่างน้อยที่สุด แม้เอ่ยชื่อการันตวายุหมหายานสูตรรัตนราชินี ได้ฟังธรรมบรรยายจากพระสูตรนี้ ได้ถวายบิณฑบาตแม้เพียงอย่างหนึ่ง แก่พระโพธิสัตว์นี้ด้วย แก่ผู้แสดงธรรมเหล่านั้นด้วย แก่ผู้ทรงจำ ผู้ท่องบ่น ผู้คัดลอก รวมทั้งผู้ฟังธรรมบรรยายนี้และได้ถวายบิณฑบาต ด้วยความภักดีเป็นเบื้องหน้า แม้เพียงวันหนึ่ง เพื่ออุทิศธรรมบรรยายของพระตถาคตนั้น ชนเหล่านั้นทั้งหมด จักเป็นผู้ได้ราชสมบัติแห่งพระเจ้าจักรพรรดิ / ในกาไหนๆ ก็จักไม่ประสบกับความทุกข์จากการถูกเบียดเบียนและความหิวกระหาย / จักไม่เสวยทุกข์จากเครื่องพันธนาการในนรก / และจักไม่ประสบกับความทุกข์เพราะการพลัดพรากจากผู้เป็นที่รัก / ย่อมรอดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง / จักไปสู่สุขาวดีโลกธาตุ จักได้ฟังธรรมเบื้องหน้าพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาค อมิตาภะตถาคตนั้นแล้วจะได้รับการพยากรณ์ //

อีกอย่างหนึ่ง มหาราช / ท่านจงฟังผลของท่าน / เป็นเช่นนั้น กุลบุตร เราจักพรรณานากองบุญนี้ ของชนที่ถวายบิณฑบาตแด่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงพระชนม์อยู่ หรือที่ปรินิพพานไปแล้วก็ตาม / เป็นจริงอย่างนั้น กุลบุตร พระมหาสัตว์โพธิสัตว์เช่นเรานั้นมีมาก เปรียบได้กับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคาทั้งสิบสองแห่ง / พระโพธิสัตว์เหล่านั้น อยู่ในสถานที่เดียวกัน ยังดำรงอยู่ด้วยมุ่งหวังถึงความสุขทั้งปวงเพื่อนับประมาณบุญที่ตกจากต้นกล้วยฤษัอันเป็นทิพย์ แม้พระโพธิสัตว์เหล่านั้นจะรวมกันทั้งหมด ก็ไม่สามารถจะนับกองบุญแห่งการถวายบิณฑบาต เพียงครั้งหนึ่งอันเป็นที่รวมของกุศลมูลได้ / จะป่วยกล่าวไปไยถึงเราที่อยู่ในภพของอสุรเพียงผู้เดียวเล่า / เป็นจริงอย่างนั้น กุลบุตร เราอาจคำนวณละอองปรมาณูได้ / ลูกอ่อนกุลบุตร แต่เราไม่อาจนับกองบุญของบิณฑบาตได้ / เป็นจริงอย่างนั้น กุลบุตร ในมหาสมุทรทั้ง 4 ชนทั้งหมด เช่น สตรี บุรุษ เด็กชาย และเด็กหญิง เป็นต้น ต่างก็เพียรพยายามอยู่ในงานของกสิกรรม / ชนเหล่านั้น ไม่เคยประกอบกสิกรรมอื่นๆ ในมหาทวีปทั้ง 4 / ครั้งแล้วครั้งเล่า ที่พวกเขาดำเนินกิจกรรมไปตามสายฝนของพญานาค / พวกเขาได้พักผ่อนเพียงเล็กน้อยเท่านั้น / ถ้าเขาสร้างที่นั่นให้เป็นแผ่นดินอีกทวีปหนึ่ง / สตรี บุรุษ เด็กชาย เด็กหญิง เป็นต้นเหล่านั้น ฟังบดดินทั้งหมดด้วยเกวียน ด้วยของหนัก ด้วยการถู ด้วยตั่ง ด้วยอุฐ ด้วยโค และด้วยลาทั้งหลาย แล้วทำให้เป็นกองใหญ่ ในโลกใบใหญ่นั้น / ลูกอ่อนกุลบุตร เอให้โคและลา เป็นต้นบดและเหยียดแล้ว ให้วางรวมเป็นกองใหญ่ เราก็สามารถนับกองนั้น เป็นกองหนึ่งได้ / ลูกอ่อนกุลบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของบิณฑบาตได้ / ลูกอ่อนกุลบุตร ถึงกระนั้นภูเขาใหญ่พระสะเมรุที่ลึกลงเบื้องล่าง 84,000 โยชน์ และมียอดสูง 84,000 โยชน์ / ลูกอ่อนกุลบุตร ถ้าใช้ภูเขาเป็น

แผ่นกระดาษ (แผ่นไม้ที่รองรับการเขียน) / ใช้มหาสมุทรเป็นน้ำหมึก / ใช้บุรุษ เด็กชาย เด็กหญิงทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในทวีปทั้ง 4 เป็นผู้เขียน / พวกเขาได้เขียนไปถึงยอดสุดของภูเขาสุเมรุนั้น / ลูกอ่อนกุลบุตรเรายังสามารถนับอักษรแต่ละตัวนั้นได้ / ลูกอ่อนกุลบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของบิณฑบาตได้เลย / ลูกอ่อนกุลบุตร แม้กระนั้น ผู้เขียนเหล่านั้นทั้งหมด ก็จะไปบังเกิดเป็นพระโพธิสัตว์ ที่ตั้งอยู่ในทศภูมิ / กองบุญของพระ โพธิสัตว์ผู้ดำรงอยู่ในทศภูมิเหล่านั้นจะนับได้ก็เพียงกองบุญของบิณฑบาตครั้งหนึ่งเท่านั้น / ลูกอ่อนกุลบุตร เช่นเดียวกับที่เราสามารถนับเมล็ดทรายเม็ดหนึ่งๆ ของทะเลทรายจากแม่น้ำคงคา ลูกอ่อนกุลบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของบิณฑบาตได้เลย / ลูกอ่อนกุลบุตร ถึงอย่างนั้น เราก็สามารถคำนวณประมาณน้ำตาของผู้มีความทุกข์ได้ / ลูกอ่อนกุลบุตร แต่เราไม่สามารถ นับกองบุญของบิณฑบาตได้เลย//

ครั้งนั้น ขณะที่พระตถาคต อวโลกิตेश্বর ผู้เป็นกุศลแห่งบิณฑบาต ผู้เป็นภษณะรองรับพืชที่งอกขึ้นในทุ่งเกษตรที่สมบูรณ์ กำลังแสดงธรรมนี้อยู่ ในที่ใกล้ๆ กันนั้นท้าวพลีอสูร ได้อนุโมทนาธรรมนั้นทั้งหมด ทั้งๆ ที่มีใบหน้าองด้วยน้ำตา รู้สึกลึบตันในลำคอ น้ำตานองสะอื้น ได้กล่าวกับพระมหาสัตว์ อวโลกิตेश্বর โพธิสัตว์ว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ท้าวพลีได้ทำกรรม และได้ให้ทานเช่นไรไว้ จึงได้รับเครื่องพันธนาการในชาตินี้ ? ข้าพระองค์ พร้อมด้วยข้าราชการในสำนัก คงให้ทานในนาบุญที่มีโทษ (กุเกษตร) / ข้าพระองค์ จึงได้เสวยผลของกรรมนั้น / หรือว่า แม้โยนกองขึ้นเกล้าลงในทุ่งเกษตรของพระสัพพัญญู ก็บรรลुพระนิพพานได้ / ข้าพระองค์ ผู้ไม่มีความรู้ จะได้ทำพิธีบูชาบุญ / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ มีใจยึดมั่นกับมานะในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์เมื่อบูชาบุญ ก็ได้ปรารถนาถึงการทำมหาทาน อันสูงส่ง ในขณะที่นั้น คนขอทานที่โหดร้ายได้มาร่วมในพิธีบูชาบุญของข้าพระองค์ ด้วยรูปของคนแคระ / เมื่อข้าพระองค์จะปล่อยรถม้า เป็นต้น/ ก็ได้เตรียมเมาลี กุณฑล พวงมาลา รัตนารถณ์ เกราะรัตนะ ที่ห้อยเป็นระย้าด้วยมรกต จามร มุกดาหาร ห้อยเป็นระย้าด้วยตาข่ายมุก คลุมด้วยตาข่ายมุก ปลายตาข่ายมีเครื่องประดับมุก ยึดติดกันอย่างสวยงามด้วยระฆังทองที่กำลั่นส่งเสียง พร้อมโคอีกหลายพันตัว ที่มีเท่าสีเงิน มีเขาสีทอง ห้อยพวงระย้าด้วยตาข่ายมุก คลุมด้วยตาข่ายมุก ประดับด้วยภษณะ ที่มีค่า ตกแต่งด้วยระฆัง และรัตนะอันวิจิตรต่างๆ โคอีกหลายพันตัวก็ประดับเช่นเดียวกัน ยังมีอื่นๆ อีก เช่น กุมารีหมื่นคน ที่ประดับด้วยดอกไม้ไม้อาสิอรุณอย่างดีเลิศ เป็นผู้ประจบด้วยลักษณะ นารีลักษณะ อันวิจิตรต่างๆ จึงมีรูปร่างอย่างยิ่ง เป็นผู้ที่ประดับด้วยเครื่องอลังการที่เป็นทิพย์ แม่นางอัปสรทั้งหลายยังอิจฉา เป็นผู้ปล่อยเมาลี กุณฑล และพวงมาลัยให้ห้อยลง แม้ที่ไหล่ นิ้วเท้า และสะเอวก็มีกำไลประดับวงแหวนที่หลังหู ประดับมาลาที่เคลื่อนไหวได้สะควก ประดับด้วยผ้าที่ย้อมด้วยสีต่างๆและอื่นๆ เช่น แท่นรัตนะจำนวนหลายแสน กองทอง กองเงิน และกองรัตนะ / ได้เตรียมพัสดราภรณ์ อีกจำนวนมาก / ได้เตรียมโคไว้หลายร้อยสายพันธุ์ พร้อมทั้งนายโคบาล / ได้เตรียมข้าวและน้ำ

ไว้หลายร้อยอย่าง / ได้เตรียมอาหารเสลิสสรรทิพย์ไว้จำนวนมาก / ได้แยกไม้ทองไม้เงินจำนวนมาก ที่ประกอบด้วยรัตนะต่างๆ กันไป / ให้เตรียมสิงหาสน์ทองที่ประดับด้วยรัตนะไว้จำนวนมาก / เมาลี กุณฑล ทองเงินประดับด้วยรัตนะต่างๆ จำนวนมาก / ข้าพระองค์ให้พระราชและพราหมณ์หลายแสนคน ประชุมกัน/ กษัตริย์ก็ประชุมกันหลายแสนคน / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ในครั้งนั้น ข้าพระองค์ได้เห็นชนเหล่านั้น ซึ่งได้อยู่ในสถานทีเดียวกัน คั่นในที่ประชุม ได้รู้สึกอัจฉริยะใจอย่างยิ่ง / ข้าพระองค์ได้ทำให้แผ่นดินเป็นฉัตร คั่นเดียวกันตลอดสามวาระ / ณ ที่นั้น ข้าพระองค์ได้เริ่มให้ทานนี้ แต่พระผู้เป็นภานะรองรับ / ข้าพระองค์ได้แสดงบาปกรรมที่ทำในอดีตว่า เมื่อภรรยาของกษัตริย์ที่กำลังมีครรภ์แก่ ถูกบีบคั้นจิตใจ แล้วคลอดชีวิตกุมาร กุมารี / ในขณะที่พระมหากษัตริย์เหล่านั้นทั้งหมด ถูกข้าพระองค์ให้จงจำด้วยชื่อคาและ โષ്ടรวนแล้วข้าพระองค์ก็ได้นำกษัตริย์หลายแสนคนที่ถูกจงจำด้วยเครื่องพันธนาการทั้ง 5 เข้าไปขังไว้ในห้องมืด ที่สร้างด้วยทองแดง เช่นเดียวกับกษัตริย์ปาณฑพทั้ง 5 / สลักยึดโซ่ให้ติดกัน ได้มัดมือและเท้าของกษัตริย์ทั้ง 5 ในถ้ำยักษนั้น / ในครั้งนั้น เมื่อข้าพระองค์เปิดประตูทั้งหมดออก / ประตูที่ 1 เป็นไม้ / ประตูที่ 2 เป็นไม้ตะเคียน / ประตูที่ 3 เป็นเหล็ก / ประตูที่ 4 เป็นทองแดง / ประตูที่ 5 เป็นเงิน / ประตูที่ 6 เป็นทอง / ประตูที่ 7 เป็นรัตนะ / ทั้งหมด 7 ประตู / แต่ละช่องประตู ยังมีประตูกลอีกช่องละ 500 / ที่ประตูทองนั้น มีภูเขา 7 ลูกอยู่เบื้องบน / ประตูแต่ละช่อง มีภูเขา 7 ลูกอยู่เบื้องบน / จากทิศตะวันตกของประตูนั้น ข้าพระองค์ได้มองเห็นบุตรของพระทศรถ (พระราม) บางวันมีรูปเป็นแมลงวัน บางวันมีรูปเป็นภมร บางวันมีรูปเป็นสุกร บางวันมีรูปเป็นมนุษย์ / ในแต่ละวัน พระองค์ได้แปลงรูป เป็นสัตว์ต่างๆ มีมฤคปละปักษยา เป็นต้น / ข้าพระองค์มิได้เห็นพระรามเฉพะหน้า / ในครั้งนั้น ข้าพระองค์ได้คิดรอบคอบแล้ว จึงได้จัดพิธีบูชาัญขึ้น//

ครั้งนั้น พระราชาทั้งหมดเหล่านั้น ได้กลับไปสู่คฤหาสน์ของตนๆ / พวกเขาได้เตรียมรถม้าของตนเองไว้ / ทั้งได้เตรียมรถและศาสตราวุธที่เหมาะสมไว้จำนวนมาก / ในขณะนั้น พระวิษณุได้อวตารเป็นคนแคระ นุ่งหน้ากางกือขลุ่ย ถืออาสนะ ยืนบ่นพิกพำในลำคอเหมือนเสียงปลา / ได้เดินมาที่ประตู / เมื่อนายทวารบาลเข้ามาเตือนว่าพราหมณ์แคระ อย่าเข้าไป / พราหมณ์แคระกล่าวว่า เรามาจากแดนไกล / นายทวารบาล ถามว่า ข้าแต่ท่านพราหมณ์ ท่านมาจากถิ่นไหน ? พราหมณ์ตอบว่า เราเป็นราชฤาษี มาจากจันทรวีป ครั้นแล้ว นายทวารบาลจึงไปกราบทูลท้าวพลีว่า ข้าแต่ท้าวะ มีพราหมณ์แคระท่านหนึ่ง ต้องการพบพระองค์ / ท้าวพลีจึงถามนายทวารบาลว่า เขาต้องการสิ่งของอะไรหรือ ? นายทวารบาลจึงทูลว่า ข้าแต่ท้าวะ เรื่องนั้น ข้าพระองค์ไม่ทราบ / ลำดับนั้น ท้าวพลี จึงสั่งนายทวารบาลว่า ท่านผู้เจริญ จงไปเชิญพราหมณ์เข้ามาเถิด / บุรุษผู้เป็นนายทวารบาล จึงได้เรียกพราหมณ์นั้นมาว่า ท่านมหาพราหมณ์ ขอเชิญท่านเข้าไปเถิด / พราหมณ์ก็เข้าไปนั่งบนตั่งที่เขาจัดไว้ / พระสุกรซึ่ง

อยู่ในที่นั้นด้วย / ท่านได้ชื่อว่า เป็นอาจารย์ของท่านพลี / ท่านจึงกล่าวกับท่านพลีว่า ผู้ที่เข้ามานี้ คือบุรุษอันตราย / ความหายนะจักเกิดขึ้นแก่พระองค์อย่างแน่นอน / ท่านพลีจึงถามว่า ท่านอาจารย์รู้ได้อย่างไร ? พระสุกร์จึงตอบว่า ข้าพเจ้ารู้ เพราะได้คุณสมบัติและลักษณะของบุรุษนั้นแล้ว / ท่านพลีจึงกล่าวปริศนาว่า เราจะอย่างไรดี ? พระสุกร์ จึงตอบว่า มันเป็นความคิดของพระนารายณ์ ถ้าให้ท่าน จักมีความเดือดร้อนอย่างแน่นอน / ท่านพลีกล่าวว่า เราได้ เพลออนุญาตไปแล้ว จึงหันมาถามว่า พรหมณ์ว่า เข้ามาเถิดท่านพรหมณ์พระเจ้าต้องการสิ่งใดหรือ ? พรหมณ์เข้าไปแล้วกล่าวว่า ข้าพเจ้าจะขอแผ่นดินสัก 2 ย่างก้าว / ท่านพลีจึงกล่าวว่า ถ้าท่านขอเพียง 2 ย่างก้าว เราจะให้ท่านสัก 3 ย่างก้าว / พรหมณ์ยอมรับทานตามที่ท่านพลีเอ่ยคำอนุญาต รวมทั้งไม้จันทน์และทองคำ / จากนั้น รูปพรหมณ์กระโดดอันตรธานหายไป / ณ บัดนี้ พระสุกร์ได้กล่าวกับท่านพลีว่า พระราชา ข้าพเจ้าได้ เคารพท่านแล้วว่า ผู้ที่เข้ามานั้น เป็นบุรุษอันตราย / ท่านไม่พิจารณาคำพูดของเรา / ท่านจงเสวยผลกรรมของการ กระทำนั้นไปเถิด / และท่านควรพิจารณาตนเองด้วย / พระเนตรทั้งสองของท่านพลีได้พร่ามัวลง / เขาถูก พนักงานจับควบคุมด้วยโซ่ จักร ธนู หอก และแหลน //

ครั้งนั้น เมื่อท่านพลีสุร ได้ออกจากพื้นที่บูชายัญ ได้เกิดจิตคิดรำพึงถึงตนเองว่าท่านพลี ผู้ให้ประกอบพิธี บูชายัญอันยิ่งใหญ่ / เพราะให้ท่านที่เป็นโทษจึงได้รับเครื่องพันธนาการ / ขอคารวะต่อเทพทั้งหลาย / ท่านพลีผู้ที่ กระทำลงไป ต้องไปอยู่ในเมืองบาดาล พร้อมกับข้าราชบริพารในราชสำนัก / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ จึงเล่าเรื่องที่ผ่านมาแล้วในอดีต ข้าพระองค์เคยให้ท่านในพุทธเกษตร จนทำให้ข้าพระองค์ต้องเสวยผลกรรมของ ทานนั้น / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์จงเป็นผู้คุ้มครอง จงเป็นที่พึ่งของข้าพระองค์ด้วยเถิด / พวกเราไม่ควร ประสพกับความทุกข์มากมายถึงเพียงนี้ //

ครั้งนั้น ท่านพลี ได้เริ่มกล่าวสดุดีพระมหาสัตว์ อวโลกิตेशวร โพธิสัตว์ ด้วยบทสดุดีพิเศษว่า ขอพระผู้มี พระภาค ผู้มีพระหัตถ์ดุจดอกบัวอังกูระ จงเป็นผู้คุ้มครองด้วยเถิด / พระองค์มีกายบริสุทธิ์ที่ประดับด้วย ดอกบัว / ข้าพระองค์ขอนมัสการด้วยเศียรเกล้าต่อองค์พระอมิตาภะ / ผู้ทรงเทริดจินดามณี ที่มีชฎาอยู่กึ่งกลาง / ผู้มี พระหัตถ์ดุจดอกบัวอังกูระ / ผู้ประดับด้วยความของดอกบัว / ผู้ทรงชฎาและเทริด / ผู้แตกฉานในสรวิชัยญาณ / ผู้ทำการปลอบใจสัตว์จำนวนมาก / ผู้ให้ความปรานีต่อสัตว์ในวันอันเลวร้าย / ผู้สร้างความรุ่งเรืองอันประเสริฐดุจ พระอาทิตย์ / ผู้สร้างความรุ่งเรืองไว้ในแผ่นดิน / ผู้เป็นเกษขณานเอก / ผู้เป็นสัตว์ที่บริสุทธิ์ / ผู้บรรลุนิโคธอัน สูงสุด / ผู้มีความรักในโมกษะ อันเป็นโมกษะที่ประเสริฐ / ผู้เป็นเช่นกับจินดามณี / ผู้ทำการคุ้มครองธรรมาการ / ผู้แสดงบารมี 6 / ผู้มีการกระทำด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ / ข้าพเจ้าขอทำความสดุดีนี้แก่พระอวโลกิตेशวร / ซึ่งสัตว์ที่ ระลึกถึงนามของพระองค์ก็มีความสุข / สัตว์ทั้งหลายแม้ที่เกิดคนเรารวนรอก อเวจिनรอก และเปตนคร เมื่อระลึกถึง

นามของพระองค์ก็ย่อมพ้นจากกาลสูตรนรก สัตว์เหล่านั้นจำนวนมาก ย่อมพ้นจากความทุกข์ / สัตว์ที่เอียนามของ
พระองค์ จะเป็นผู้มีเจตนาบริสุทธิ์ / สัตว์เหล่านั้นจะ ไปสู่สุขาวดีโลกธาตุ / สัตว์ทั้งหลาย ควรระลึกถึงควรได้ฟัง
ธรรมของพระอมิตาภะตาคต//

ครั้งนั้น พระอวโลกิตेश्वर ผู้ประเสริฐ ได้ประทานการพยากรณ์ แก่ท้าวพลีอสูรว่า คุณก่อนอสูเรนทระ ท่าน
จักเป็นพระตาคต อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า นามว่า ศรี ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ ผู้เสด็จไปดีแล้ว ผู้รู้แจ้งโลก
ผู้เป็นสารถิฝักบุรุษ ที่ไม่มีใครยิ่งกว่า จักเป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นพุทธพระผู้มีพระภาค / ส่วน
อสูรทั้งหมด ก็จักเป็นผู้ที่พอจะแนะนำสั่งสอนได้ / ในพุทธเกษตรของท่านนั้น จะไม่มีคำว่าราคะ โทสะ โมหะ /
ท่านจักได้ลาภคือ มหาวิทยา 6 พยางค์ / ท่านจักได้น้อมถวายธรรมทักษิณา จักได้น้อมถวายมุกดาหารอันมีค่า
จำนวนแสน และจักได้น้อมถวาย เมาลี กุณฑล รวมทั้งสิ่งที่ทำด้วยรัตนะต่างๆ//

ครั้งนั้น พระอวโลกิตेश्वर ผู้ประเสริฐ ได้เริ่มแสดงธรรมเทศนาว่า ขอมหาราชจงฟังเถิด / ชนเหล่าใดคิดว่า
มนุษย์เป็นสิ่งที่มั่นคงยั่งยืนนิรันดร คิดถึง โภคะจำนวนมากที่ได้รับอย่างต่อเนื่อง ของทาสชายหญิงและบุรุษ
กรรมกรทั้งหลาย คิดถึงแต่เสื้อผ้า ที่นอน ที่นั่ง อันมีค่ามาก คิดถึงแต่ทรัพย์สินสมบัติ ข้าวสาร ข้าวเปลือก พืช และนาง
ข้าว คิดถึงแต่บุตรชายหญิง ภรรยา และบิดามารดา ชนเหล่านั้นชื่อว่า เป็นคนโง่เขลา / สัตว์ผู้มุ่งแต่วัตถุเหล่านี้ จะ
ปรากฏเหมือนคนนอนหลับ / สัตว์เหล่านั้น เมื่อถึงเวลาใกล้ตายจะไม่มีสิ่งคุ้มครอง / เมื่อใด สัตว์ประเภทนี้เกิดขึ้น
เมื่อนั้น จะเห็นชมพูทวีปเปลี่ยนแปลง / พวกเขาจะเห็นแม่น้ำในนรกอันกว้างใหญ่ ที่เต็มไปด้วยโลหิตซึ่งมีกลิ่น
เหม็นคาว / พวกเขาจะเห็นต้นไม้ที่มีค่ามาก เปล่งประกายโชติช่วง เรืองแสงต่างๆ / ครั้งได้เห็นแสงแล้วจึงปรากฏ
กายชัดเจนขึ้น / ต่อจากนั้น บุรุษยมบาลใช้กาลปาศมัดพวกเขานำออกไป / ในขณะที่ย่างเท้าก้าวไปตามเส้นทาง
ใหญ่นั้น เท้าของพวกเขาจะถูกมีดโกนที่ใช้ปูถนนใหญ่บาดอย่างรวดเร็ว / เมื่อยกเท้าข้างหนึ่งขึ้น อีกข้างหนึ่งก็จะ
ได้รับผลอย่างเดียวกัน / พวกเขาจะถูกกาและสุนัขจำนวนมาก ซึ่งกำลังหิวกระหายมาจิกและกัดกิน / พวกเขาจะ
เสวยทุกขเวทนาในนรกนี้อย่างแสนสาหัส / เมื่อผ่านพ้นเส้นทางวิบากกรรมที่ประดับด้วยมีดโกนนั้นแล้ว พวกเขา
จะถูกนำไปสู่ป่าหนามที่ยาวประมาณ 16 นิ้ว / ณ ที่นั่นหนามประมาณ 500 จะดำเข้าไปในเท้าแต่ละข้างของพวกเขา
เขา / บุรุษยมบาลตะโกนว่า นี่คือนรกสัตว์ที่ทำบาปไว้เกินวิสัย//

ครั้งนั้น บุรุษยมบาลเหล่านั้นกล่าวว่า ท่านที่เคารพทั้งหลาย พวกท่านไม่เคยถวายบิณฑบาตแด่พระตาคต
ไม่ฟังเสียงร้อง เสียงระฆังที่เขาประ โคมอยู่ / ไม่เคยจดจำชื่อของพระพุทธเจ้า / ท่านไม่เคยเห็นและอนุโมทนา
ทานใดๆ ที่เขาให้กันอยู่ / ท่านไม่เคยทำประ ทักขิณองค์สถูปในประเทศใดๆ / บุรุษนั้นจึงกล่าวว่า ฉันไม่เคยมี
ศรัทธา ฉันเป็นคนมีบาปหนาที่ใกล้ชิดพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ฉันคบเพื่อนเลวๆ และฉันไม่มีกัลยาณมิตร /

ยมบาลจึงกล่าวว่า ท่านจงเสวยผลกรรมของการกระทำนั้นเถิด / บุรุษนั้นก็ถูกยมบาลนำไปให้ดูกรรมภูมินั้น //

ครั้งนั้น เมื่อนำไปแล้ว เหล่าบุรุษยมบาล ก็จับโยนลงไปในมหานรกกาลสูตร / เราจึงได้รู้ว่า หอกเป็น ร้อยๆ ได้ทิ่มแทงที่ร่างกายของเขา แม้เขาฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีก, หอกเพิ่มจำนวนเป็นสองร้อยได้ทิ่มแทงที่ร่างกาย ของเขา, เมื่อคืนชีพขึ้นมาอีก หอกเพิ่มจำนวนเป็นสามร้อย ได้ทิ่มแทงที่ร่างกายของเขา แล้วเขาก็ฟื้นคืนชีพขึ้นมา อีก / เมื่อยังไม่ตาย ยมบาลก็จับพวกเขาโยนเข้าไปในท่ามกลางกองไฟ / แม้กระทั่ง พวกเขา ก็ยังไม่ตาย / ต่อจากนั้น พวกเขา ก็ถูกเผาไหม้ให้หมุนคว้างอยู่ในหม้อเหล็กที่ร้อยจัด / แม้สิ่งที่พวกเขารักใคร่ เช่น ฟันก็หลุด ออก เพดานก็ฉีกออก แม้อคอ แม้ปมเหงือก แม้หัวใจที่ยึดติดเนื่องถึงกัน เหมือนเครื่องยนต์ และกายทั้งปวงก็ถูกเผา ไหม้ / อนาถนัก ราชนที่ไม่มีใครคุ้มครองใดๆ ในปรโลก / เพราะฉะนั้น มหาราช ท่านควรพยายามทำบุญไว้ / ครั้น เทศนาตามลำดับดังนี้แล้ว พระอวโลกิตेश্বর จึงตรัสกับท้าวพลีสุธูว่า ท่านไม่ควรประมาท / ในกาลไหนๆ ท่านก็ ไม่ควรประมาทประมาท / เพราะผู้อยู่ครองเรือน จะถูกเบียดเบียนด้วยโรคหลายอย่าง ทำให้ตกไปสู่ นรกภูมิที่ ทารุณอย่างยิ่ง / ฉะนั้น มหาราชถ้าท่านกลัวบาป ก็ไม่ควรประมาท / ท่านได้พบเห็นปรโลกแล้ว / อีกอย่าง มหาราชผู้ที่ฟังธรรมจากเราแล้ว จะไม่มีบาป ไม่มี ความบริสุทธิ์ / เขาจะพ้นจากเครื่องพันธนาการที่ทำให้ลำบาก จากความทุกข์ทั้งปวง / การเดินทางของท่าน เพื่อไปสู่สุขาวดีโลกธาตุเป็นสิ่งที่บริสุทธิ์ / ณ ที่นั้น ท่านจะมี ปัทมาสน์ ที่สำเร็จด้วยรัตนะทั้งเจ็ด / ณ ที่นั้นเมื่อท่านนั่งบนรัตนปัทม์ ท่านจักได้ฟังการัญฑวายุหมหายานสูตร รัตนราชนี้ ซึ่งกล่าวถึงกองบาปที่ทำให้เกิดทุกข์ทั้งหมด การทำบาปให้สงบ การชำระทุกข์ทั้งปวง และที่ชี้แจงบุญ อันยิ่งใหญ่ ซึ่งไม่มีที่ สุดคั่งมณี อย่างใกล้ชิด จากพระตถาคตอมิตาภะ อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้นฟังแล้ว ท่าน จักได้รับการพยากรณ์ ไว้ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่นั่นเอง จนกระทั่งท่านได้ถือกำเนิดเป็นพระโพธิสัตว์ นามว่า สุปริสุทธิจิตตาลังการ / แล้วจักได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิตेश্বর โพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้แสดงโลกธรรมชื่อว่า โพธิสัตตาลังการ การัญฑวายุหะ ที่ชำระทุกข์ให้บริสุทธิ์ แก่ท้าวพลีสุธู แล้วตรัสปลอบใจท้าวพลีสุธูว่า เราจักไปแล้วนะ / ในวันนี้ จักมีการประชุมมหาสันนิบาต ในเขตะวันมหาวิหารนี้ //

บทที่ 11 ชื่อว่า พลีสมาศวาสนัม มีเพียงเท่านั้น //

บทที่ 12 ชื่อว่า ยักขาภิสมาศวาสนัม

(การปลอบใจยักษ์ เป็นต้น)

จากนั้น พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ได้ส่งรัศมีออกเป็นสีต่างๆ จำนวนมาก มีทั้งสีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว สีแดงเข้ม สีแก้วพลึก และสีเงิน / ครั้นออกมาแล้ว รัศมีเหล่านั้นก็ไปปรากฏอยู่เบื้องหน้าของพระตถาคตทุกพระองค์ / ในเวลานั้นเทพ นาค ยักษ์ รากษส อสูร ครุฑ กิณร มโหระคะ และมนุษย์ทั้งหลาย กำลังประชุมกันอยู่ / พระโพธิสัตว์ทั้งหลายก็ประชุมกันอยู่ //

ครั้งนั้น ในท่ามกลางพระโพธิสัตว์เหล่านั้น พระโพธิสัตว์นามว่า คคนคัญชะ ได้ลุกจากอาสนะ พาดอุตตราสงค์เฉียงบ่าข้างหนึ่ง หมอบเฝ้าขวาลงบนพื้น ประนมมือไปทางพระผู้มีพระภาค กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค รัศมีเหล่านี้มาจากไหน ? พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า คุณก่อนกุลบุตร พระอวโลกิเตศวร กำลังอยู่ในภพของท้าวอสูร พระองค์กำลังออกจากภพนั้น จึงส่งรัศมีมา / รัศมีเหล่านี้จึงออกมาจากภพนั้น / และมาจากพระอวโลกิเตศวรนั่นเอง //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ คคนคัญชโพธิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่าทำอย่างไร ข้าพระองค์จะได้พบกับพระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ได้ ? พระผู้มีพระภาคตอบว่า คุณก่อนกุลบุตร พระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์จะมา ณ ที่นี้เอง / ในกาลใดที่พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร ออกจากภพของท้าวพลีอสูร ในกาลนั้น ดอกไม้ทิพย์ ก็จะโปรยลงในเขตวันมหาวิหาร ต้นกัลปพฤกษ์หลายร้อย จะเขียวชอุ่มงดงามยิ่งนัก รัตนาลังการหลายแสนก็ห้อยเป็นระย้า มุกดาหารหลายแสนก็ห้อยเป็นระย้า จิวรอย่างดีจากเมืองกาศีกีก็ห้อยเป็นระย้า ต้นดอกไม้หลายร้อย มีลำต้นสีแดง ใบสีทองและเงิน กระจับจี้จำนวนมากที่งดงามยิ่ง ก็ปรากฏขึ้น //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ คคนคัญชโพธิสัตว์ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ยังไม่เคยจมาอีกหรือ ? พระผู้มีพระภาคตรัสตอบว่า คุณก่อนกุลบุตร เมื่อพระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ออกจากภพของท้าวพลีอสูรแล้ว ก็จะไปสู่ภูมิประเทศที่ชื่อว่า ต โมนชการ อันเป็นภูมิประเทศที่น่ากลัวที่สุด เป็นภูมิของยักษ์และรากษส เป็นภูมิประเทศท้ายสุดของอมมนุษย์ / คุณก่อนกุลบุตร ณ ที่นั้นไม่มีพระจันทร์และพระอาทิตย์ / มีพระราชาแห่งจินดามณีรัตนนามว่า วรทะ อยู่ในประเทศนั้น / พระองค์ได้สร้างแสงสว่างในภูมิประเทศนั้น / ยักษ์และรากษสอีกหลายแสนอาศัยอยู่ในทวีปนั้น / ตลอดเวลาที่พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ประทับอาศัยอยู่ เพียงแต่ได้พบเห็นท่านเท่านั้น พวกยักษ์และรากษสทั้งหมดก็มีความยินดีรื่นเริง ทรนยาอย่างยิ่ง / พวกเขาได้วิ่งเข้าไปอยู่เบื้องหน้าพระอวโลกิเตศวร แล้วหยุดอยู่ เมื่อได้ทำความเคารพที่พระบาททั้งสองแล้ว จึงกล่าวว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาคขอพระองค์อย่าพักผ่อนเลย ขอให้พวกเราได้พบพระองค์นานๆ ขอให้พระองค์จงพักอยู่ในต โมนชการภูมินี้เถิด พระอวโลกิเตศวรจึงตอบว่า สิ่งที่เราต้องทำนั้น ยังมีอีก

มาก / เราจะไม่มอบอรรถภาพให้เป็นประโยชน์แก่สัตว์เพียงคนหนึ่ง / แต่เราได้มอบจิตที่เป็นมหากรุณาให้สรรพสัตว์ทั้งปวง //

ครั้งนั้น ยักษ์และรากษสทั้งปวง ได้น้อมถวายสุวรรณรัตนสังหาสน์ อันเป็นทิพย์ ประดับด้วยดอกไม้อันวิจิตร เพื่อประโยชน์แก่พระอวโลกิเตศวร, พระผู้มีพระภาคได้ประทับนั่งแล้วแสดงธรรม / พวกยักษ์และรากษสเหล่านั้น ได้นำพระองค์ไปพักผ่อนบนสุวรรณรัตนสังหาสน์ อันเป็นทิพย์ / ต่อจากนั้น พระอวโลกิเตศวร จึงได้แสดงธรรมแก่ยักษ์และรากษสเหล่านั้นว่า ท่านผู้เจริญทั้งหลาย จงตั้งใจฟังเถิด / สัตว์เหล่าใดได้ฟังการัญญาของมหายานสูตรรัตนราช อันประเสริฐ แม้เพียงหนึ่งคาถา อันมี 4 บาท ครั้นได้ฟังแล้วให้จิต บันทึบ ปวีรบรรต และท่องไว้ในใจ, การกระทำเช่นนี้ จักก่อให้เกิดกองบุญแก่พวกเขา / เป็นอย่างนั้นจริงๆ กุลบุตรทั้งหลาย เราสามารถคำนวณฝุ่นละอองของปรมาณูได้ คุณก่อนกุลบุตรทั้งหลาย แต่เราไม่สามารถคำนวณกองบุญของการัญญาของมหายานสูตรรัตนราชได้เลย / จริงอย่างนั้น กุลบุตร เราสามารถนับหยดน้ำของมหาสมุทรได้ คุณก่อนกุลบุตรทั้งหลาย แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของคาถาหนึ่ง แม้มีเพียง 5 บาทของการัญญาของมหายานสูตรรัตนราชได้เลย / จริงอย่างนั้น กุลบุตร พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีจำนวนมาก เปรียบได้กับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคาทั้ง 12 แห่งซึ่งเป็นผู้ครองเครื่องบริวารคือจิวร บิณฑบาต ที่อาศัย อาสนะ คิลาณปัจฉิมเภณัช มีดอกไม้รูปเทียนของหอม มาลัย แป้งจูน เครื่องลูบไล้ จิวร ฉัตร ธง ระฆัง และธงปฏัก ฟังอยู่ในสถานที่เดียวกัน ตลอด 12 กัลป์ / พระตถาคตเหล่านั้นทั้งหมดรวมกัน ก็ยังไม่สามารถนับกองบุญของคาถาหนึ่ง ซึ่งมีเพียง 4 บาท ของการัญญาของมหายานสูตรรัตนราชได้แล้วจะป่วยกล่าวไปไยถึงเราเพียงผู้เดียวที่อยู่ในตโมนธการภูมินี้เล่า //

จริงอย่างนั้น กุลบุตร แม้นุคคลพึงให้สร้างคฤหาสน์ หรือวิหารที่ทำด้วยสุวรรณรัตนอันเป็นทิพย์ ให้ใหญ่โตประมาณเท่าทวีปหนึ่งๆ ในบรรดาทวีปทั้ง 4 พึงให้สร้างสถูป 1,000 องค์ที่คฤหาสน์ หรือวิหารนั้น พึงให้ก่อพระธาตุเจดีย์เพียงวันเดียวที่วิหารเหล่านั้น ทั้งหมดนี้ เป็นกองบุญการบูชาในการก่อพระธาตุเจดีย์ของชนเหล่านั้น แต่กองบุญของการัญญาของมหายานรัตนราชนี้ แม้เพียงคาถาหนึ่ง ซึ่งมีเพียง 4 บาทก็มีมากกว่าในการสร้างพระธาตุเจดีย์เหล่านั้น / จริงอย่างนั้น กุลบุตร มหานทีทั้ง 4 ซึ่งมีแม่น้ำสาขาเป็นพัน ย่อมไหลไปสู่มหาสมุทร ฉันทใด คุณก่อนกุลบุตร สายธารของห้วยน้ำคือบุญของผู้ใดฟังการัญญาของมหายานสูตรรัตนราชนี้ แม้เพียงคาถาหนึ่ง ซึ่งมีเพียง 4 บาท ก็ย่อมไหลไป ฉันทนั้น //

ครั้งนั้น ยักษ์และรากษสเหล่านั้น ได้กล่าวกับพระอวโลกิเตศวรว่า สัตว์เหล่าใดที่ให้จิตบันทึบการัญญาของมหายานสูตรรัตนราชไว้ กองบุญของสัตว์เหล่านั้น จะเป็นอย่างไร ? พระอวโลกิเตศวรตอบว่า คุณก่อนกุลบุตรทั้งหลาย กองบุญของสัตว์เหล่านั้นจะหาประมาณมิได้ / ชนที่ให้เขียนการัญญาของมหายานสูตรรัตนราชทั้ง

84,000 ธรรมขันธ์ / จนเหล่านั้ัน จักได้เป็นพระราชา / จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ซึ่งเป็นใหญ่ในทวีปทั้ง 4 / เขาจะให้กำเนิดบุตรจำนวนพัน ซึ่งเป็นบุตรที่กล้าแข็ง กล้าหาญ มีรูปร่างสามารถทำลายกองทัพของฝ่ายศัตรูได้ / จนเหล่าใครระลึกถึงชื่อของภารัณทวยหุมหายานสูตรรัตนราช ด้วยความยึดมั่นอย่างต่อเนื่อง พวกเขาจะพ้นจากวิภูสงสารที่เป็นเช่นนี้ / คือจะพ้นจากชาติ ชรา พยาธิ มรณะ โสภ เวทนา ทุกข์ โทมนัส และความคับแค้นใจทั้งหลาย / พวกเขาไปบังเกิดในชาติกำเนิดใดๆ ก็จะมีระลึกชาติได้ในชาติกำเนิดนั้นๆ / กลิ่นแก่นจันทน์ก็จะพุ่งออกจากกายของพวกเขา / ปากก็มีกลิ่นอุบลเจียว / อวัยวะทุกส่วนสมบูรณ์ / พวกเขาจักเป็นสัตบุรุษ เป็นนักกวีที่ยิ่งใหญ่ มีพลังแห่งบุญจนประมาณมิได้พวกเขาจะไม่ถือกำเนิดเป็นยักษ์ เป็นรากลษ เป็นเปรต เป็นปีศาจ เป็นนางรากลษ เป็นเวตาล และอมมนุษย์ / พวกเขาจะประกอบด้วยกองบุญ ที่น่าพอใจของพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าซึ่งมีจำนวนมาก เท่ากับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา / ลูกอ่อนกุลบุตรทั้งหลายสัตว์บางจำพวกให้เขียนชื่อแม่เพียงอักษรหนึ่งบ้าง ให้เขียนเพียงคาถาหนึ่ง ซึ่งมีเพียง 4 บาทบ้าง จากภารัณทวยหุมหายานสูตรรัตนราชนี้ อนันตริยกรรมทั้ง 5 ของพวเขาจักสิ้นไปโดยไม่เหลือ / พวกเขาจักมีรูปร่างยิ่ง / จักเป็นผู้ที่น่าเลื่อมใส / จักเป็นผู้ที่น่าชื่นชม / จักเป็นผู้ที่ชนจำนวนมากมองด้วยความรักและความพึงพอใจ / พวกเขาจักไม่มีโรคใดๆในร่างกาย / เช่น โรคทางจักษุ โรคทางหู โรคทางจุมก โรคทางลิ้น และโรคทางกาย / อวัยวะก็ไม่เลื่อมโทรม / พวกเขาจะไม่ถือกำเนิดในชนบทที่เป็นชายแดน / พวกเขาจะไม่ถือกำเนิดในแดนเถื่อน ในตระกูลที่ต่ำทราม ในตระกูลคนเลียงแเกาะ และในตระกูลคนขายโค / พวกเขาจักเป็นสัตบุรุษที่มีกายบริสุทธิ์//

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิตศวร โพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้แสดงธรรมเทศนาตามลำดับ แก่ยักษ์และรากลษเหล่านั้ันทั้งหมด ที่อยู่ในตโมนธการภูมิ / ยักษ์และรากลษเหล่านั้ัน ครั้งได้ฟังธรรมอันงดงามนั้นแล้ว บางพวกได้ตั้งอยู่ในโสคาปัตติผล บางพวกตั้งอยู่ในสกทาคามิผล บางพวกตั้งอยู่ในอนาคามิผล บางพวกตั้งอยู่ในความเป็นพระอรหันต์ บางพวกตั้งอยู่ในพระโพธิญาณอันสูงสุด//

ครั้งนั้น ยักษ์และรากลษทั้งหลายได้เข้าไปหาพระมหาสัตว์ อวโลกิตศวร โพธิสัตว์ผู้ประเสริฐ ถวายบังคมที่พระบาททั้งสอง แล้วกล่าวว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์ จงประทับอยู่ที่นี้เถิด ขอพระองค์จงออกไปในที่อื่นเลย พวกข้าพระองค์จักถวายการปฏิบัติต่อพระองค์ อย่างใกล้ชิด, พวกข้าพระองค์จักใช้ทองอันเป็นทิพย์ สร้างสถานที่จงกรมเพื่อประโยชน์ของพระองค์ ในตโมนธการภูมินี้ อันเป็นสถานที่ใกล้กับพระองค์ / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์อย่าเสด็จไปสู่ประเทศอื่นๆ เลย เมื่อไม่เห็นพระองค์ พวกข้าพระองค์จะดำรงอยู่ได้อย่างไร ? ลำดับนั้น พระมหาสัตว์ อวโลกิตศวร โพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้ตรัสกับยักษ์และรากลษเหล่านั้ันว่า ลูกอ่อนกุลบุตรทั้งหลาย เราได้อบรมสัตว์ให้ตั้งอยู่ในหนทางแห่งพระโพธิญาณมิใช่น้อย/ ครั้งนั้น ยักษ์และรากลษเหล่านั้ัน

ทั้งหมด ใช้มือปิดหน้าแล้วยืนอยู่ด้วยความกระวนกระวายใจ / พวกเขาได้พูดต่อกันว่า พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ของเรา จักเสด็จไปสู่ภูมิประเทศอื่น พวกเราจักไม่มีการสนทนาธรรมกับพระองค์ท่านอีกต่อไป / พวกเราจะทำอะไรดี / ครั้งนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้ประทับยืนอยู่บนตโมนธการภูมินั้น / ลำดับนั้น พวกยักษ์ รากษส เหล่านั้นที่อยู่ในตโมนธการภูมิ ได้ยื่นเบียดเบียนเบื้องหลังของพระผู้มีพระภาคมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์นั้น / ลำดับนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ได้กล่าวกับยักษ์และรากษสเหล่านั้นว่า พวกท่านจงกลับไปเกิด / พระองค์ตรัสอย่างนี้ จนกระทั่งเสียงค่อยๆ ห่าง ไกลออกไป //

ยักษ์และรากษสเหล่านั้น ได้ถวายบังคมพระบาททั้งสอง กระทำประทักษิณ 3 ครั้ง แล้วออกจากที่นั่นไป //

บทที่ 12 ชื่อว่า ยักษาทิสมาสวาสนะ จบเพียงเท่านี้ //

บทที่ 13 เทวภวนภรมณะ

(การท้อเทพ)

ครั้งนั้น เมื่อพระอวโลกิเตศวรผู้ประเสริฐ หายเข้าไปสู่ดวงไฟทิวาคนิ (พระอาทิตย์อันเรืองแสงในอากาศ / ต่อจากนั้น จึงเสด็จไปสู่เทวภพ เข้าไปใกล้ที่อยู่ของกายิกเทพ บุตรชั้นศุทธาวาส / ครั้นเข้าไปแล้ว ได้นิรมิตนให้อยู่ในรูปของพราหมณ์ / ณ ที่เทวนิกายนั้น มีเทพบุตรองค์หนึ่งนามว่า สุกฤษณะ เป็นผู้ที่ขัดสน มีจิตใจหมองบ่น / ครั้งนั้นพระอวโลกิเตศวรผู้ประเสริฐ ได้เข้าไปใกล้เทพบุตรนั้น ด้วยรูปของพราหมณ์ / ครั้นเข้าไปแล้ว ได้กล่าวกับเทพบุตรนั้น เพื่อระงับความขัดสน และความทุกข์ของเทพทั้งปวงว่า เราหิวและกระหาย / ลำดับนั้น เทพบุตรนั้น ได้บอกกับพราหมณ์ผู้กำลังร้องให้อยู่ว่าท่านพราหมณ์ เราไม่มีสิ่งของใดๆ เลย / ท่านพราหมณ์กล่าวว่า ท่านพึงให้อะไรแก่เราก็ได้ / ครั้นแล้ว เทพบุตรนั้น ก็ได้เข้าไปสู่วิมาน เริ่มพิจารณาเห็นสิ่งของหลายอย่าง / เขาคิดว่า วิมานนี้ตามปกติขัดสน แต่วันนี้ ด้านขวาสมบุรณ์ไปด้วยรัตนะอันมีค่าและเป็นทิพย์ ภัณฑะอื่นๆ ก็บริบูรณ์ด้วยอาหารที่มีรสทิพย์และรสเลิศ ส่วนด้านซ้ายของวิมานก็บริบูรณ์ด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์ มีดอกไม้และของหอมทุกอย่าง //

ครั้งนั้น เทพบุตรนั้น ครั้นเห็นดังนั้นแล้วก็เกิดความคิดขึ้นว่า บุรุษผู้ยืนอยู่ที่ประตูต้องเป็นบุณยชนอย่างแน่นอน ผู้เช่นนี้ เพียงได้เห็น ก็เกิดโชคแก่เราแล้ว / ลำดับนั้นเทพบุตร ได้เรียกพราหมณ์นั้นมาว่า จงมาเถิด ท่านพราหมณ์ / จงเข้าไปสู่วิมานเถิด / แล้วพราหมณ์กับเทพบุตรก็เข้าไปในวิมาน นั่งที่รัตนะทิพย์เหล่านั้น บริโภคอาหารที่ปรุงด้วยรสทิพย์และรสเลิศ ครองผ้าอันเป็นทิพย์ / ครั้นบริโภคแล้ว พราหมณ์ก็ได้ทำการอนุโมทนา / ครั้งนั้นเทพบุตรได้กล่าวกับพราหมณ์ว่า ท่านพราหมณ์ผู้เจริญ ท่านมาจากภูมิไหนละ ? พราหมณ์ตอบว่า เรามาจากเขตวันมหาวิหาร / ครั้งนั้น เทพบุตรกล่าวกับพราหมณ์ว่า ภูมินั้น เป็นเช่นไร ? พราหมณ์ตอบเทพบุตรว่า ภูมินั้น พระตถาคตอาศัยอยู่เป็นภูมิที่น่านรื่นรมย์ ตกแต่งด้วยรัตนะอันเป็นทิพย์ สวยงามยิ่งนัก / บนภูมินั้น มีต้นกัลปพฤกษ์ที่เป็นทิพย์ บังเกิดขึ้น เพื่อการบริโภค ดอกบัวอันน่านรื่นใจก็บังเกิดขึ้นบัวชนิดต่างๆ ก็บังเกิดขึ้น บุคคลต่างๆ ที่เป็นผู้รู้ ผู้มีศีล ผู้มีคุณธรรม ผู้มีความซื่อสัตย์ก็บังเกิดขึ้น / ปาฏิหาริย์หลายอย่างของพระตถาคต ก็บังเกิดขึ้น / ดูก่อนเทพบุตร ภูมินั้นเป็นที่น่านรื่นรมย์อย่างยิ่ง / ครั้งนั้น เทพบุตรได้กล่าวกับพราหมณ์ว่า ท่านพราหมณ์ท่านต้องการเพียงเท่านั้นจริงหรือ ? ท่านเป็นเทพ หรือเป็นมนุษย์ นิมิตเช่นนี้มีไซ้ของมนุษย์ / นิมิตของท่านเป็นอะไรกันแน่ ? ครั้งนั้น พราหมณ์ได้กล่าวกับเทพบุตรว่า เราใช่เทพ แต่เป็นมนุษย์พระโพธิสัตว์ / เราเป็นผู้อนุเคราะห์แก่คนชาติที่พึง เป็นผู้ชี้ทางแก่การตรัสรู้ / ครั้งนั้น เทพบุตรได้น้อมถวายเมาลี และกุณฑลแก่พราหมณ์นั้น ครั้นถวายแล้ว เทพบุตรได้กล่าวเป็นคาถาว่า

โอ / ทูงเกษตรที่ปราศจากโทษทั้งปวง ช่างมีคุณยิ่งนัก

พืชที่เราหว่านในวันนี้ ก็ให้ผลในวันนี้เอง //

ครั้งนั้น เทพบุตรครั้นกล่าวคาถานี้แล้ว ก็ได้ออกไปจากที่นั้น //

บทที่ 13 ชื่อเทวภวกรรมณัม มีเพียงเท่านี้ //

49

บทที่ 14 ชื่อสิงหลกรรมณัม

(การท่องสิงหล)

ครั้งนั้น พราหมณ์ได้ออกจากเทวณิกายนั้นแล้ว ได้เข้าไปสู่สิงหลทวิป / ครั้นถึงแล้ว ได้เข้าไปยืนอยู่หน้า นางรากษสทั้งหลาย นิรมิตตนให้เป็นบุรุษที่มีรูปร่างน่ารักน่าเลื่อมใส / ครั้งนั้น นางรากษสทั้งหลายได้พูดต่อกันว่า บุรุษผู้ที่ยืนอยู่นี้ มีรูปร่างน่ารักยิ่งนัก / ครั้นเห็นบุรุษนั้นแล้ว นางรากษสทั้งหลายก็เกิดความรักใคร่ / นางรากษสได้เข้าไปหาบุรุษนั้น แล้วกล่าวว่า ท่านผู้เจริญ ท่านจงเลือกเอาเขาวงกตุมาริของพวกเราเถิด / พวกเราไม่มีสามี / บุรุษผู้เจริญ ท่านจงเป็นสามีของผู้ที่ไม่มีสามีเถิด / ท่านจงเป็นผู้นำของผู้ที่ไม่มีทางไปเถิด / ท่านจงเป็นที่พักพิงของผู้ที่ไร้ที่พำนักเถิด / ท่านจงเป็นผู้คุ้มครองของผู้ที่ขาดการคุ้มครองเถิด / ท่านจงเป็นที่พึ่งของผู้อนาถาเถิด / ท่านจงเป็นแสงสว่างของผู้ที่มีคบอดเถิด / เรือนข้าว เรือนน้ำ เรือนผ้า และที่นอนอันวิจิตรต่างๆ รวมทั้งอุทยานอันน่ารักนรมย์ สระบัวอันน่ารักนรมย์ เหล่านี้จะเป็นของท่าน //

บุรุษนั้นกล่าวว่า ถ้าท่านทำตามเรา เราจะทำตามความปรารถนาของพวกท่านทุกอย่าง / นางรากษสเหล่านั้น จึงกล่าวกับบุรุษว่า เราจะไม่ทำตามท่านได้อย่างไร / บุรุษนั้น จึงได้แสดงมรรคมือองค์ 8 อันประเสริฐแก่นางรากษสเหล่านั้น / แสดงกุศลกรรมบถ 10 / แล้วเพิ่มอาคมอีก 4 เท่า / ครั้งนั้น นางรากษสเหล่านั้น ได้รับมรรคมือองค์ 8 อันประเสริฐ จากบุรุษนั้น ตำรวมกุศลกรรมบถ 10 เข้าถึงอริยสัจ 4 ตั้งอยู่ในอาคมและความสัตย์ บางพวกบรรลุโสดาปัตติผล บางพวกบรรลุสกทาคามีผล บางพวกบรรลุอนาคามีผล, จนกระทั่งบางพวกบรรลุอรหัตตผล, บางพวกบรรลุปัจเจกโพธิญาณ / ในกาลนั้น ความทุกข์เพราะราคะก็ไม่เบียดเบียนนางรากษสเหล่านั้น / ความทุกข์เพราะโทสะ ก็ไม่เบียดเบียน / ความทุกข์เพราะโมหะ ก็ไม่เบียดเบียน / จิตอาฆาตก็ไม่มี / พวกเขาไม่ทำอันตรายต่อชีวิตใครๆ / พวกเขามีความยินดีตั้งอยู่ในธรรม ยึดมั่นตำรวมในสิกขาบท / พวกเขากล่าวกันเช่นนี้ว่า พวกเราจะไม่ทำปาณาติบาตอีกต่อไป / มนุษย์ในชมพูทวีปดำเนินชีวิตด้วยข้าวและน้ำอย่างไร พวกเราก็จะดำเนินชีวิตอย่างนั้น / พวกเราจะไม่ประกอบอาชีพตามแบบอย่างของนางรากษสอีกต่อไป / พวกเราจะดำรงไว้ซึ่งอุบาสกสังวร / พวกเขาได้ยึดมั่นสิกขาสังวร เช่นนั้นแล้ว ได้ยื่นเพ่งมองด้วยสายตาที่ไม่กระพริบ อยู่เบื้องหน้าของบุรุษนั้นนั่นเอง /

บทที่ 14 ชื่อว่าสิงหลทรมณัม มีเพียงเท่านี้

บทที่ 15 วารานสีกรมณัม

(การท่องเมืองวารานสี)

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิตेश्वर โพรสิสัตว์ ผู้ประเสริฐ ได้ออกจากทวีปสิงหลนั้นแล้ว ได้ไปในสถานที่
ถ้ำอุจจาระปัสสาวะของชาวเมืองพาราณสี ซึ่งมีนอนอยู่หลายแสนตัว / ถัดจากนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิตेश्वर
โพรสิสัตว์ จึงเข้าไปดูสัตว์หลายแสนตัวเหล่านั้น จึงได้เนรมิตพระองค์เป็นแมลงภู่นวนอยู่ / ได้ส่งเสียงแก่สัตว์
เหล่านั้นว่า “นโม พุทธาย, นโม ธรรมาย. นโม.สงฆาย” สัตว์เหล่านั้นทั้งหมด ครั้นได้ฟังคำนั้นแล้ว จึงตามระลึกชื่อ
ว่า “นโม พุทธาย, นโม ธรรมาย. นโม.สงฆาย” จนสัตว์เหล่านั้นได้ทำลายสักกายทิฐิ ที่สูงเสมอยอดภูเขา 20 ยอด ลง
ได้ด้วยวัชรญาณ เพียงแต่ระลึกถึงพระพุทธรเจ้าทั้งหลายเท่านั้น พวกเขาทั้งหมดได้ไปบังเกิดในสุขาวดีโลกธาตุได้
เป็นพระโพรสิสัตว์นามว่า สุคันธมุข / สัตว์เหล่านั้นทั้งหมด ได้ฟังมหายานสูตร ที่ชื่อว่า การันทวยุหะนี้ จากพระผู้
มีพระภาคอมิตาภะตถาคต ได้อนุโมทนาแล้วได้รับการพยากรณ์ตามฐานะต่างๆ //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิตेश्वर โพรสิสัตว์ เมื่อได้ทำการอบรมสัตว์เหล่านั้นแล้วก็ได้ออกไปจากมหา
นครพาราณสีนั้น //

บทที่ 15 วารานสีกรรมฉัม มีเพียงเท่านี้ //

ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวร ได้เสด็จย้ายหน้าไปสู่เมืองมคธ / เมื่อไปถึงที่อยู่ของชาวมคธ / พระองค์ได้เห็น
ชนทั้งหลายกำลังฆ่ากัน เพื่อนำเนื้อมาเป็นอาหาร / ลำดับนั้น พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โภทิสัตว์ ผู้ประเสริฐ จึง
กล่าวกับชนเหล่านั้นว่า อะไรกันท่านผู้เจริญ ? พวกท่านกำลังทานเนื้อของกันและกันหรือ ? ชนเหล่านั้นตอบว่า
ทุกวันนี้ เรามีเนื้อใด ๆ เป็นอาหาร, เพราะเกิดความกันดารมา 20 ปีแล้ว / ข้าวและน้ำใดๆก็ไม่มีในที่นี้ /
เพราะฉะนั้น พวกเราจึงมีชีวิตอยู่ด้วยการฆ่าซึ่งกันและกัน / ครั้นทำอย่างนี้แล้ว จึงได้เนื้อมาเป็นอาหาร //

ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวร โภทิสัตว์ จึงคิดรำพึงว่า ด้วยอุบายอะไร เราจึงจะปลดปล่อยชนเหล่านี้จากความ
กันดารนั้น จากความโหดร้ายทารุณ จากมรณกาล แล้วให้เอิบอิมด้วยการตั้งอยู่ในความสุข / ลำดับนั้น พระอวโลกิ
เตศวร ได้เริ่มโปรยฝนต่างๆ ลง / อันดับแรก เป็นน้ำฝน / เมื่อชนทั้งหลายเอิบอิมด้วยน้ำ ย่อมมีร่างกายสดชื่น /
จากนั้นขนมอันเป็นทิพย์ ปรุงด้วยรสเลิศ ก็ตามมา พวกเขา ก็จะสมบุญด้วยอาหารนั้น / เมื่อพวกเขาเอิบอิมด้วย
อาหารแล้ว ฝนธัญพืชก็จะโปรยลง, วัตถุอื่น ๆ เช่น น้ำมัน ข้าวสาร สุกร ถั่ว ถั่วฝักยาว ข้าวเหนียว ข้าวสาลี และ
พืชประเภทเดียวกันเป็นต้น ก็โปรยลง / พัสตราภรณ์ต่างๆ ก็โปรยลง / เมื่อชนเหล่านั้น ปรารถนาสิ่งใดๆ พวกเขา
ก็ได้รับสิ่งที่ปรารถนาทุกเมื่อ / ครั้งนั้นชนชาวมคธเหล่านั้น เมื่อได้เห็นความสุขของตนวิจิตรเช่นนี้ ก็ระงับความ
ทุกข์เสียได้ เมื่อนั้น พวกเขาได้มีความยินดีอย่างยิ่ง / ชนเหล่านั้นมารวมอยู่ที่เดียวกัน แล้วถามต่อๆ กันว่า เป็น
อานุภาพของเทพองค์ใดกัน ? ลำดับนั้น ในท่ามกลางบุรุษเหล่านั้น มีคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้เฒ่า ผู้แก่ชรา หลังคด โกง ถือ
ไม่ทำหัก มีอายุหลายแสนปีแล้ว / เขายืนอยู่ในท่ามกลางชนเหล่านั้น แล้วกล่าวว่า อานุภาพเช่นนี้ มิใช่ของเทพอื่น
ใดของพวกท่านหรือ นอกจากเป็นอานุภาพของพระอวโลกิเตศวรเท่านั้น / จากนั้น บริษัททั้งหลายจึงได้ถามขึ้น
ว่า นิमितของพระอวโลกิเตศวรเป็นอย่างไรหรือ ? ลำดับนั้น บุรุษนั้น จึงเริ่มกล่าวพรรณานาคูณของพระอวโลกิเต
ศวรว่า-

ดูก่อนกุลบุตรทั้งหลาย พวกท่านจงฟังเถิด / พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โภทิสัตว์นั้น เป็นดวงประทีปของผู้
บอด, เป็นฉัตรของผู้ถูกความร้อนจากพระอาทิตย์เผาไหม้เป็นแม่น้ำของผู้ที่วิ่งไปด้วยความกระหาย / เป็นผู้ให้
อภัยแก่ผู้กลัวภัย / เป็นแพทย์ของผู้ที่ถูกโรคเบียดเบียน / เป็นบิดามารดาของผู้ที่มีความทุกข์, เป็นผู้ชี้พระนิพพาน
แก่สรรพสัตว์ผู้เกิดในอเวจี, ท่านผู้เจริญทั้งหลาย พระอวโลกิเตศวรนั้น มีคุณวิเศษเช่นนี้ / สัตว์เหล่าใด ที่ระลึกถึง
นามของท่าน สัตว์เหล่านั้นจะมีความสุข / พวกเขาจะปราศจากสงสารทุกข์ในที่สุด / สัตว์เหล่าใด ได้ปฏิบัติอย่าง
ต่อเนื่อง ด้วยการถวายดอกไม้และรูปแก่พระอวโลกิเตศวร สัตว์เหล่านั้น จะได้เป็นบุรุษเพศตามความประสงค์ /
ชนเหล่าใดค้าบิรมทั้ง เบื้องหน้าพระอวโลกิเตศวร ชนเหล่านั้น จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิที่สมบูรณ์ด้วยรัตนะ /
ทั้ง 7 / คือ จักรรัตนะ อัสวรัตนะ หัสติรัตนะ มณีรัตนะ สตรีรัตนะ กฤหปติรัตนะ และปริณายกรัตนะ / เหล่านั้น

คือ รัตนะ 7 , พวกเขาจะสมบูรณ์ด้วยรัตนะ 7 เหล่านี้ / จนเหล่าใด แม้มอบถวายดอกไม้เพียง 1 ดอก แก่พระอวโลกิเตศวร จนเหล่านั้น จักเป็นผู้มีกลิ่นกายหอม / พวกเขาเกิดในประเทศใดๆ ก็จักเป็นผู้มีกายสมบูรณ์ในประเทศนั้น ๆ / บุรุษนั้นได้เล่าคุณวิเศษไว้อย่างนี้ / บริษัทเหล่านั้น เมื่อไปบังเกิดในภพของตนๆ ได้ชื่อว่า อนันตวิมลาคำได้รับความบริสุทธิ์ทางกาย / ครั้งนั้น บุรุษผู้ชรา ครั้นได้แสดงธรรมตามลำดับดังนี้แล้ว ก็ได้ไปสู่ศฤหาสน์นิเวศน์ของตน / พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ก็ได้อันตรธานไปในอากาศนั่นเอง //

ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ซึ่งกำลังอยู่ในอากาศได้คิดว่า เราได้พบพระวิศวภูตภาคมาเป็นเวลานานแล้ว พระองค์อยู่ในเขตวันมหาวิหารตามปกติ เพราะเห็น เทพ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กิณนระ มโหระทึก มนุษย์ และอมมนุษย์หลายแสนคนประชุมกันอยู่ / ทั้งพระโพธิสัตว์ก็ประชุมกันอยู่หลายแสนองค์ //

ณ เวลานั้น พระคณคัลยชโพธิสัตว์ ได้ถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระโพธิสัตว์องค์ไหนจะมาหรือ ? พระผู้มีพระภาคตอบว่า คุณก่อนกุลบุตร พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ กำลังจะมา / ลำดับนั้น พระคณคัลยชโพธิสัตว์ได้ยืนสงบนิ่งอยู่ / พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ได้ทำประทักษิณพระผู้มีพระภาค 3 ครั้ง แล้วพักอยู่ที่ด้านซ้าย //

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคทรงทราบว่า พระอวโลกิเตศวรกำลังเหนื่อยอยู่ จึงถามว่า คุณก่อนกุลบุตร ท่านคงกำลังเหนื่อย / ท่านได้ไปสู่กรรมภูมิไหนมาบ้าง ? พระอวโลกิเตศวรจึงได้พรรณารื่องที่ได้ประสบมา แก่พระผู้มีพระภาคว่า บรรดาสรรพสัตว์ที่เกิดในเปรตวิสัย ในอเวจีนรก ในกาลสูตรนรก ในเรารวนรก ในตปนมหานรก (นรกที่เผาด้วยความร้อน) ในสิโตติกมहनรก (นรกที่ทรมานด้วยความเย็น) ในอสิจเจทมนहनรก (นรกที่ตัดด้วยมีด) และสังวรมहनรก (นรกที่มีดมีด) เป็นนรกที่โหดร้ายที่สุดสัตว์ที่เกิดในมหานรกเหล่านี้ เป็นกรรมภูมิที่สัตว์เหล่านั้นต้องเสวยผลกรรม / ครั้นเสวยผลกรรมเสร็จสิ้นแล้ว จึงจะแนะนำให้ตั้งอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณได้ / ข้าพระองค์ได้ทำการอบรมสัตว์เช่นนี้ / ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ คณคัลยชโพธิสัตว์ ได้ประสบกับความประหลาดใจเป็นที่สุดว่า วิสัยเช่นนี้ของพระโพธิสัตว์ ข้าพเจ้าไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยินมาก่อน แม้พระตถาคตทั้งหลายก็ไม่มีวิสัยเช่นนี้ //

ครั้นแล้ว พระคณคัลยชโพธิสัตว์ ได้ยื่นขึ้นเบื้องหน้าของพระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวรแล้วกล่าวกับพระอวโลกิเตศวรว่า ท่านอย่างเพ้อเหนื่อย / ท่านได้ลำบากมามากแล้ว / พระอวโลกิเตศวรกล่าวว่า ข้าพเจ้าได้อยู่ในท่ามกลางท่านทั้งหลาย จึงไม่รู้สึกเหนื่อยและไม่รู้สึกลำบาก / พระโพธิสัตว์ทั้งสองได้สนทนาซึ่งกันและกันแล้ว ก็ได้ยืนอยู่อย่างสงบ //

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคจึงเริ่มแสดงธรรมที่แจ่มแจ้งเรื่องบารมี 6 ว่า กุศลบุตรทั้งหลาย จงพึงเกิด / ทานบารมี คือ
สิ่งที่เป็นพระ โภทิสัตว์พึงบำเพ็ญให้สมบูรณ์ก่อน / แล้วจึงค่อยบำเพ็ญศีลบารมี ขันติบารมี วิริยบารมี ฌยาน
(ฌาน)บารมี และปัญญาบารมี ให้สมบูรณ์ / พระผู้มีพระภาค ครั้งแสดงธรรมตามลำดับดังนี้แล้ว ก็ทรงสถิตอยู่โดย
คุณวิเศษ / ครั้งนั้น บริษัททั้งหลาย ก็กลับไปสู่สถานที่ของตนๆ พระโภทิสัตว์เหล่านั้นก็กลับไปสู่สถานที่ของ
ตนๆ //

นิรยุหะที่ 1 ของการันตวายุหมหายานสูตรรัตนราช ว่าด้วยการชำระกรรมทั้งปวง และการอบรมสัตว์ให้
ตั้งอยู่ในอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ จบเพียงเท่านี้ //

(พรรณนาเรื่องพระอัสวราช)

ครั้งนั้น พระสรวนีวรรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์จงเล่าเรื่องในอดีตที่พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ได้เคยทำไว้ และสมาธิที่พระอวโลกิเตศวรมี / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า พระอวโลกิเตศวรมีสมาธิจำนวนหลายโกฏิหมื่นแสนอย่าง จนไม่สามารถประมาณได้ ไม่สามารถจะนับได้ แม้พระตถาคตทั้งปวงก็ไม่สามารถนับได้สิ้นสุด / ครั้งนั้น พระสรวนีวรรณวิษกัมภี กล่าวว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เพื่ออนุเคราะห์แก่สรรพสัตว์ทั้งปวง ขอพระองค์จงแสดงถึงสมาธิเหล่านั้นด้วยเถิด / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนกุณฑลบุตร อย่างเช่น

สมาธิ ชื่อว่า อาการกร

สมาธิ ชื่อว่า ประภากร

สมาธิ ชื่อว่า วัชโรทกตะ

สมาธิ ชื่อว่า สूरยประภา

สมาธิ ชื่อว่า วิกิริณะ

สมาธิ ชื่อว่า เกยुरะ

สมาธิ ชื่อว่า ธวชาकरะ

สมาธิ ชื่อว่า อลังการ

สมาธิ ชื่อว่า วยุหราช

สมาธิ ชื่อว่า ทศทิกวยวโลกนะ

สมาธิ ชื่อว่า จินดามณิวัรโลจนะ

สมาธิ ชื่อว่า ธรรมธร

สมาธิ ชื่อว่า สมุทราวโรหนณะ

สมาธิ ชื่อว่า อภินมิตะ

สมาธิ ชื่อว่า อุษณิษกุณฑละ

สมาธิ ชื่อว่า จันทรวัรโลจนะ

สมาธิ ชื่อว่า พุชชนปริวัระ

สมาธิ ชื่อว่า เทวกุณฑลโรจนะ

สมาธิ ชื่อว่า กัลปทวิปะ

สมาธิ ชื่อว่า ปราติหารยสันทรศนะ

สมาธิ ชื่อว่า ปัทโมตตมะ

สมาธิ ชื่อว่า อวิจิสังโศษณะ

สมาธิ ชื่อว่า รุจิระ

สมาธิ ชื่อว่า เทวมัณฑละ

สมาธิ ชื่อว่า อมฤตพินทุ

สมาธิ ชื่อว่า ประภามัณฑละ

สมาธิ ชื่อว่า สุขุทราวคาหณะ

สมาธิ ชื่อว่า วิมานนิรวายุหะ

สมาธิ ชื่อว่า กลวิงกสวระ

สมาธิ ชื่อว่า นิโลตปลคันธะ

สมาธิ ชื่อว่า วัชรกู่จะ

สมาธิ ชื่อว่า ทวีรทระตะ

สมาธิ ชื่อว่า สิงหกริทธิตะ

สมาธิ ชื่อว่า อนุตตระ

สมาธิ ชื่อว่า ทมนะ

สมาธิ ชื่อว่า จันทรโรตตระระ

สมาธิ ชื่อว่า อาภาสกระ

สมาธิ ชื่อว่า ศตกิริณะ

สมาธิ ชื่อว่า วิจฺจฺริตะ

สมาธิ ชื่อว่า ประภากระ (ชื่อซ้ำ)

สมาธิ ชื่อว่า สวาการกระ

สมาธิ ชื่อว่า อสุรสังฺกฺโยทนะ

สมาธิ ชื่อว่า ภาวสัง โสธนะ

สมาธิ ชื่อว่า นิรวาณสังฺกฺโยทนะ

สมาธิ ชื่อว่า มหาทวิปะ

สมาธิ ชื่อว่า ทวีปราชะ

สมาธิ ชื่อว่า ภาโวตตารกระ

สมาธิ ชื่อว่า อักษรกระ

สมาธิ ชื่อว่า เทวภิมุขะ

สมาธิ ชื่อว่า โยคกระ

สมาธิ ชื่อว่า ปรมารถทรศนะ

สมาธิ ชื่อว่า วิทฺยุ

สมาธิ ชื่อว่า นามวฺยฺหะ

สมาธิ ชื่อว่า สิงหวิชฺฌมฺภิตะ

สมาธิ ชื่อว่า สวาติมุขะ

สมาธิ ชื่อว่า อาคมนาคมนะ

สมาธิ ชื่อว่า พุทฺทวิสฺสุรณะ

สมาธิ ชื่อว่า สมฤตฺตินทฺริยสังฺวรธนะ

สมาธิ ชื่อว่า อธิมุคตะ

สมาธิ ชื่อว่า ชยวาหนะ

สมาธิ ชื่อว่า มารคสันทรศนะ

ดูก่อนกุลบุตร พระมหาสัตว์ อวโลกิตศวร โพธิสัตว์ เป็นผู้ที่สมบุรณ์ด้วยสมาธิเหล่านี้ / สมาธิหลายแสน เหล่านี้มีอยู่ในขุมโรมาแต่ละขุมของพระอวโลกิตศวร / ดูก่อนกุลบุตร นี่คือกองบุญอันประเสริฐของพระอวโลกิตศวร / กองบุญเช่นนี้ ย่อมไม่มีแก่พระตถาคตทั้งหลาย, แล้วจะป่วยกล่าวไปไยถึงผู้เป็นพระโพธิสัตว์เล่า//

ดูก่อนกุลบุตร เรื่องเคยมีมาแล้ว สมัยที่เราเป็นพระโพธิสัตว์ นามว่า สิงหลราช สมัยนั้น เราได้ท่องเที่ยวไปในสิงหลทวีป / เรากับบุตรพ่อก้า 500 คน ใช้จู่จู่ โค และลา เป็นต้น รวมทั้งเกวียน คนหาม ตะกล้า และหม้อ บรรทุกสินค้าจำนวนมาก ไปสิงหลทวีป / ถัดจากนั้น พวกเราแม่ดูกรบกวนอนุ่ก็ไปถึงสิงหลทวีป ตามลำดับคือ

จากหมู่บ้านนคร นิคม ป่า และเมือง แล้วไปถึงท่าเรือ / ครั้งนั้น นายท้ายเรือของพวกเราบอกว่า ท่านจงบอก ท่านจงบอก พายุเช่นนี้ อาจพัดพาพวกท่านไปทวีปไหนก็ได้ ? พายุอาจพัดพาไปสู่รัตนทวีป หรือว่า อาจพัดไปสู่ รากษสทวีปก็ได้ ? ครั้นแล้ว นายท้ายเรือกล่าวขึ้นว่า ขอเทพจงบันดาลให้พายุพัดไปสิงหลทวีปเถิด / ครั้งนั้น พวกเราได้ลงเรือเดินทางไปสู่สิงหลทวีป //

จากนั้น เมื่อได้ออกเดินทางแล้ว จึงรู้ว่าพายุนอกฤดูกาลเกิดขึ้นเพราะนางรากษส ชาวสิงหลทวีปบันดาล / เรือแต่ละลำจึงแตกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย / พวกพ่อค้าได้ตกลงไปในน้ำ เริ่มใช้กำลังแขนว่ายน้ำไป / จนกระทั่งเข้าไปสู่ใกล้ฝั่ง //

ณ ที่ชายฝั่งนั้น มีนางรากษส 500 คนกำลังหัวเราะกันอย่างร่าเริง / พวกนางได้นิรมิตกายเป็นกุมารี แล้วเข้าไปที่ใกล้ฝั่ง / พวกพ่อค้าได้สละผ้าถุงทิ้งในน้ำ / ถือเอาเฉพาะผ้าที่ติดตัวเท่านั้นแล้วเริ่มปรึกษารถึงความร้อนกัน / ครั้นปรึกษากันแล้ว ก็ออกจากสถานที่นั้น ไปพักเหนื่อยที่ได้ต้นจำปาใหญ่ ในสถานที่หนึ่ง / ครั้นหายเหนื่อยแล้ว จึงเริ่มปรึกษากันว่า พวกเราใครมีอุบายอะไรไหม? พ่อค้าเหล่านั้นกล่าวว่า ปัญหาก็คือเราไม่มีที่พัก / ครั้นปรึกษากันอย่างนี้แล้ว ต่างคนก็ยืนสงบนิ่ง /

ลำดับนั้น นางรากษสทั้งหลาย ได้เข้ามายืนอยู่เบื้องหน้าของบรุษเหล่านั้น แล้วกล่าวว่า เรามาดี / ท่านผู้เจริญจงตามมาเถิด / ท่านจงเป็นสามีของพวกเราผู้ไม่มีสามีเถิด / ท่านจงเป็นผู้นำทาง ของพวกเราผู้ไม่มีทางไปเถิด / ท่านจงเป็นที่พึ่งของพวกเราผู้ไม่มีที่พึ่งเถิด / ท่านจงเป็นที่อาศัยของพวกเราผู้ไม่มีที่อาศัยเถิด / ท่านจงเป็นเพื่อนสนิทของพวกเราผู้ไม่มีเพื่อนเถิด / เรือนข้าว เรือนน้ำ เรือนยาน เรือนเสื้อผ้า เรือนกำไลคอ กำไลแขน เมชาติ และกุณฑล อุทยานอันนารี นรมย์ สระบัวอันนารี นรมย์ ทั้งหมดนี้จะเป็นของท่าน / นางรากษสเหล่านั้น แต่ละคนก็นำบรุษแต่ละคนไปสู่ที่พักของตนๆ / ส่วนนางรากษส ผู้อาวุโสกว่านางรากษสคนอื่นๆ ได้นำเราไปสู่ที่พักของตน แล้วให้เอบอิมด้วยอาหารที่ปรุงด้วยรสทิพย์และรสเลิศ / ครั้นให้เอบอิมแล้วก็เริ่มเล่นสนุกกัน / จากนั้นหัวหน้าพ่อค้าก็ได้รับความเอบอิมด้วยความสุขแบบมนุษย์ / จนเวลาล่วงเลยไปอย่างนี้ได้สองสัปดาห์ / เมื่อเขานอนอยู่ในยามราตรี / จนกระทั่งเขาได้เห็นการหัวเราะของรติกร (นางกุ่มอน) / ขณะนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกประหลาดใจอย่างยิ่ง / ก่อนๆเราก็ไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยิน เสียงหัวเราะที่รื่นเริงของรติกร / ข้าพเจ้าจึงย้อนถามนางว่า ทำไมเธอจึงหัวเราะ / นางตอบว่า หญิงนั้นคือนางรากษสชาวสิงหล / นางจักทำอันตรายแก่ชีวิตของท่าน / ขณะนั้น นางได้ย้อนถามข้าพเจ้าว่า ท่านรู้หรือว่าเป็นนางรากษส? รติกรพูดต่อว่า ถ้าท่านไว้วางใจ ท่านจงเที่ยวสำรวจดูเส้นทางด้านขวามือ / ณ ที่นั้นนางได้ทำให้ชุ่มประตู่ช่องลมบนยอดสุดของพระนครชำระไว้ / ณ ที่นั้น พวกยักษ์กินพ่อค้าพานิชจำนวนมาก แล้วนำกระดูกมาทิ้งไว้ / พ่อค้าจำนวนหนึ่งยังมีชีวิตอยู่ และจำนวนหนึ่งก็ตายไปแล้ว / ถ้าท่าน

ไว้วางใจ ท่านจงไปสำรวจตามเส้นทางนั้น / ครั้นไปแล้วจะพบอีกเส้นทางหนึ่ง, แล้วเมื่อนั้น ท่านจักเชื่อคำพูดของ
ฉัน / ในกาลราตรีนั้นนางผู้ชื่อว่า โมหาลา ก็ได้นอนกับบุรุษนั้น //

ครั้งนั้น เมื่อประณามของราตรี พระโพธิสัตว์ได้ลุกออกจากที่ของนางรากษสไป / ได้เตรียมพระขรรค์ที่
แวววาวราวกับแสงจันทร์ / ถือพระขรรค์เดินไปตามทางด้านขวามือ จนไปถึงแดนที่เป็นหลัก ตามลำดับ ก็ได้
ตรวจดูโดยรอบ / ยังไม่พบประตูช่องลม / ข้าพเจ้าจึงขึ้นไปที่ตั้งจำปาใหญ่ ในแดนหลักนั้น แล้วกระทำเสียง
กระแอมแก่บุรุษเหล่านั้น / บุรุษพ่อค้าเหล่านั้นบอกข้าพเจ้าว่า หัวหน้าควรรู้ว่า พวกเราถูกนางรากษสขังไว้ในแดน
หลัก / ในแต่ละวัน พวกมันจับบุรุษกินเป็นอาหารวันละ 100 คน / ครั้นกินแล้ว พวกมันได้ทิ้งกระดูกไว้ในแดน
หลักนี้ / เขาได้เล่าเรื่องในอดีตต่อไปว่า ครั้งนั้น ข้าพเจ้าลงจากต้นจำปา ก็ได้มุ่งไปทางขวามืออีกครั้ง แล้ววิ่ง
ออกมาโดยเร็ว / จึงออกจากแดนนั้นมาได้ //

ครั้งนั้น รติกร ได้กล่าวกับข้าพเจ้าว่า หัวหน้าพ่อค้า / ท่านได้ประจักษ์ในคำพูดของเราแล้วหรือ ? เราได้
บอก ได้ชี้แจง และสนทนากับพวกท่านตามความเป็นจริง / ครั้งนั้น ข้าพเจ้าคิดจะหนีจึงกล่าวแก่นางว่า เรื่องนั้น
เป็นความจริง, แล้วเรามีอุบายอะไรอีกไหม? ครั้งนั้นรติกรได้กล่าวว่า หัวหน้าพ่อค้า เรามีอุบายที่จะไปจากสิงหล
เพื่อให้ถึงชมพูทวีปโดยสวัสดิภาพ / แล้วท่านจะได้กลับคืนไปสู่ชมพูทวีปอีก / ครั้งนั้นรติกรได้กล่าวกับข้าพเจ้าว่า
ริมชายฝั่งมหาสมุทร ที่เกาะนั้น มีท้าวอศุราช นามว่า เทวพาลาหะ เป็นผู้ที่อนุเคราะห์แก่คนอนาถา / ท้าวพาลา
อศุราชนั้น มักบริโภคนิสิตชาวล้วน โดยป็นขคิดนทรายสีทองให้เป็นผง แล้วขโลมทาร่างกาย พร้อมกับทอ
บ่นว่า กะ ปารมี กะปารมี กะ ปารมี ? ควรกล่าวตอบอย่างนี้ว่า อหิ เทว ปารมี / ครั้นสนทนากันอย่างนี้แล้ว นาง
รากษสก็เข้าไปใกล้ๆ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่า นอนรวมกันนั่นเอง / นางกล่าวว่า อารยบุตร ทำไมสรีระของท่านเย็นนัก ?
ครั้งนั้น ข้าพเจ้าได้มุสาวาทแก่นางเรื่องที่จะหนีจึงบอกนางว่า / ข้าพเจ้าได้ออกไปนอกพระนครเพื่ออุจจาระ เหตุ
นั้น ร่างกายจึงเย็น / เมื่อข้าพเจ้าบอกดังนี้ นางจึงได้นอนต่อไป / เช้าวันนั้น เมื่ออาทิตย์ขึ้น หัวหน้าพ่อค้าจึงออกไป
บอกบุรุษพ่อค้าเหล่านั้นว่า จงมาเถิดท่านผู้เจริญทั้งหลาย พวกเราจะออกไปภายนอกพระนครกัน / พวกพ่อค้า
เหล่านั้นทุกคนจึงรวมกันออกไปภายนอกพระนคร / เมื่อถึงภายนอกพระนคร พวกเขาได้พักผ่อนแล้วเริ่มถาม
กันว่า ภรรยาของใครมีเสน่ห์เช่นไรบ้าง? บางคนกล่าวว่า ไม่มีเสน่ห์เลย / บางคนตอบว่า นางปรุงอาหารรสเลิศ
พิเศษแก่เรา / บางคนกล่าวว่า นางให้เสื้อผ้าต่างๆ แก่เรา / บางคนกล่าวว่า นางให้เราประดับเมาลี กุณฑล และพวง
มาลาอย่างดี / บางคนกล่าวว่า เราไม่มีกำลังเพียงพอ / บางคนกล่าวว่า นางให้เราประดับจันทน์หอม การบูร และ
ชะมดเชียง เป็นต้น หลายชนิด / พวกเขาสนทนากันอย่างนี้ ครั้งนั้น หัวหน้าพ่อค้า ได้บอกช่องทางหนีแก่พ่อค้า
เหล่านั้นว่า ช่องทางนี้ พวกท่านยังไม่เคยใช้ แต่นางรากษสได้เปิดเผยแก่เรา / พวกพ่อค้าครั้นได้ฟังดังนั้น จึงรู้สึก

ต้นเต็น ได้กล่าวว่า เป็นความจริงหรือหัวหน้า ? นางรากษสเป็นชาวสิงหลทวีป / ครั้งนั้น ข้าพเจ้าได้บอกช่องทาง
หนีแก่พวกเขาว่า เป็นความจริงด้วย อำนาจพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ ทุกอย่างเป็นความจริง , ผู้หญิงที่นี้
มิใช่มนุษย์ แต่นางเป็นรากษส / ครั้งนั้น พวกพ่อค้า จึงกล่าวว่า แล้ววิถีชีวิตของพวกเราจะเป็นอย่างไร? จะ
ดำเนินการอย่างไร? ครั้งนั้นข้าพเจ้าได้บอกช่องทางหนีแก่พวกเขาว่า พวกเราต้องการหนีและต้องการที่พึ่งใหม่?
พวกบุรุษพ่อค้ากล่าวว่า หัวหน้า / ขอท่านจงชี้แจงเถิด/ ลำดับนั้น เขาจึงบอกแก่พ่อค้าเหล่านั้นว่า ในทวีปสิงหล
ของพวกท่าน มีท้าวอัสวราชนามว่า พาลาหะ อาศัยอยู่/ พระองค์จะอุปการะคนอนาถา / พระองค์บริโภคโอสถสี
ขาวล้วน ด้วยการกระทำดินทรายสีทองให้เป็นผง / ครั้นทำเป็นผงแล้ว ก็นำมาขโลมร่างกาย พร้อมกับเปล่งวาจาว่า
กะ ปารมี กะ ปารมี / พวกเราควรไปที่นั่นแล้วกล่าวว่า วัย ปาร์คามิน / ลำดับนั้นบุรุษพ่อค้าทั้งหลาย จึงถามว่า
พวกเราจะไปวันไหน ? หัวหน้าพ่อค้า จึงแนะนำช่องทางหนีว่า พวกเราควรไปในวันที่ 3 / พวกบุรุษควรเตรียม
กำลังให้พร้อม / พวกเขาครั้นนัดหมายกันอย่างนั้นแล้ว ก็กลับเข้าไปสู่พระนครอีกครั้ง เพื่อไปอยู่ที่อยู่ของตนๆ /
นางรากษสกล่าวว่า ท่านคงจะเหนื่อย, ท่านได้เห็นอุทยานอันน่ารื่นรมย์ และสระบัวหลายร้อยอันน่ารื่นรมย์แล้ว
หรือ ? เขากล่าวว่า แต่บางอย่างท่านไม่เคยแนะนำ / ครั้งนั้น นางรากษสจึงกล่าวว่า อารยบุตร ในสิงหลทวีป ยังมี
อุทยาน อันน่ารื่นรมย์ บัวอันน่ารื่นรมย์ ละสระบัวอันน่ารื่นรมย์อีกหลายร้อย ที่สมบูรณ์ด้วยดอกไม้อันวิจิตรต่างๆ
น่ารื่นรมย์ยิ่งนัก / บุรุษผู้เป็นหัวหน้า จึงเริ่มคำนึงถึงช่องทางที่จะหนีว่า ในวันที่ 3 เราจักไป จึงควรเตรียมกำลังให้
พร้อม / จึงกล่าวว่า เราจักเข้าไปสำรวจพื้นที่อุทยาน / เราจักดูสระบัวต่างๆ อีกหลายร้อย และอุทยานอีกหลายร้อย
อันน่ารื่นรมย์ มีดอกอุดมสมบูรณ์ / เราจักเก็บดอกไม้ต่างๆ แล้วจะกลับมา / นางรากษสจึงกล่าวว่า อารยบุตร เรา
จักทำอย่างนี้ / ตั้งแต่นั้นมาเขาจึงระมัดระวังตัวว่า นางรากษสจะรู้สิ่งที่เขากระทำ แล้วจักทำอันตรายแก่ชีวิตของ
พวกเรา / เมื่อระมัดระวังตนอย่างนี้แล้ว จึงอยู่อย่างสงบ / นางได้เตรียมอาหารที่ประณีตให้เขา / ครั้นบริโภคแล้ว
เขาจึงกลั้นลมปราณ / นางรากษสจึงถามว่า อารยบุตร ทำไมลมปราณของท่านจึงติดขัด/ ลำดับนั้น เขาจึงกล่าวกับ
นางว่ามนุษย์ในชมพูทวีปย่อมยินดีในประเทศของตน / นางจึงถามว่า อารยบุตร ตามปกติ ท่านทำอะไร? ในสิงหล
ทวีปนี้ มีเรือนรัญพืชต่างๆ เรือนน้ำ เรือนเสื้อผ้า อุทยานอันน่ารื่นรมย์ต่างๆ สระบัวอันน่ารื่นรมย์ / ท่านจงใช้สอย
ให้สุขสบายเถิด / ท่านจะเสรำโศกถึงชมพูทวีปไปทำไม ? ลำดับนั้น ข้าพเจ้าต้องอยู่อย่างสงบ / บุรุษนั้น ใช้เวลาทั้ง
วันให้ล่องลอยไป / ครั้นถึงวันที่ 2 เขาได้เตรียมอาหารประณีตที่ได้รับไว้โดยเร็ว / ครั้นถึงเวลาเช้าของวันที่ 3 ทุก
คนได้มารวมกัน / พวกเขาได้พากันออกไปภายนอกพระนคร / ครั้นออกไปแล้ว จึงเริ่มแสดงกริยาอาการต่างๆ /
บางคนไม่ยอมพบสิงหลอีกเลย / พวกเราควรหนีไปโดยเร็ว / ครั้นแสดงกริยาอาการต่างๆ กันแล้วก็ค่อยๆ ย่าง
ก้าวไปโดยเร็ว / จนไปถึงสถานที่ของท้าวอัสวราช พาลาหะตามลำดับ / จนได้พบกับท้าวอัสวราชพาลาหะ / ซึ่ง
ทำให้พระองค์ผู้บริโภคโอสถสีขาวล้วนประทับใจยิ่งนัก / ครั้นประทับใจแล้ว จึงบดดินทรายสีทองให้ละเอียด /

ครั้งบดละเอียดแล้ว จึงชโลมทาร่างกาย / ในกาลใด ที่พระองค์ใช้ผงชโลมร่างกาย ในกาลนั้น ดินผงทั้งหลายก็จะ
พุ่งไปสู่สิงหลทวีป / พระองค์ก็จะกล่าวซ้ำ 3 ครั้งว่า กะ ปารคามิ , กะ ปารคามิ, กะปารคามิ / ครั้งนั้น ท้าวอศรราช
พาลาหะ ได้กล่าวกับพ่อค้าเหล่านั้นว่า พ่อค้าวานิชผู้เจริญทั้งหลาย เมื่อใดที่เราชโลมสรีระ เมื่อนั้นบรรดาท่าน
ทั้งหลาย จะไม่มีใครมองเห็นชมพูทวีป / ใครๆ จึงไม่ควรลืมตา / พวกพ่อค้าได้กระทำตามนั้นแล้ว / ครั้งนั้น
ข้าพเจ้าขึ้นมาเป็นคนแรก / พ่อค้าอีก 500 คนจึงตามขึ้นมา / เมื่อทุกคนขึ้นมาหมดแล้วนางรากษสชาวสิงหลกำลัง
ตะเกียกตะกายวิ่งตามมา ทั้งร้องไห้ ร่ำพัน น่าสงสารยิ่งนัก / จากนั้นเมื่อพ่อค้าเหล่านั้นได้ยินเสียงร้องไห้ จึงต้อง
เบือนหน้าหนี / พวกเขาไม่ยอมมอง / ในที่สุดพวกเขาต้องก้มหน้าลงไปใต้น้ำ / ในกาลนั้น นางรากษสทั้งหลาย ได้
กระโจนขึ้นมากินพวกเขาเป็นอาหาร / ในกาลนั้นมีเราผู้เดียวเท่านั้น ที่ไปถึงชมพูทวีป / ในกาลนั้น ที่ชายฝั่งเขาได้
ทำประทักษิณท้าวอศรราช พาลาหะ 3 ครั้ง แล้วจากไป / เมื่อข้าพเจ้าออกไปจากที่นั่น ก็ไปถึงที่อยู่ของตน
ตามลำดับ / ในกาลนั้น บิดามารดาของข้าพเจ้าได้เขามาอดคอก แล้วร้องไห้ / ท่านทั้งสองมีใบหน้าองด้วยน้ำตา /
จากนั้น ท่านทั้งสองจึงเริ่มเล่าเรื่องต่างๆ / ตั้งแต่นั้นมา ข้าพเจ้าได้พักกับบิดามารดา / เขาได้เล่าเรื่องความเป็นมา
ให้แก่บิดามารดาฟัง / ลำดับนั้น บิดามารดาจึงกล่าวว่า อายุจงเจริญเถอะลูก เจ้าจงดำเนินชีวิตต่อไป / เมื่อเราทำงาน
หาทรัพย์มิได้ / เมื่อยามชราตามืดบอด ก็มีไม้เท้าเป็นเครื่องนำทาง, เมื่อใกล้ตายก็ควรให้ทาน, เมื่อตายแล้ว เจ้ามีกิจ
ที่พึงกระทำต่อผู้ที่พระคุณ / ลูกก่อนบุตร ยามใดมีลมหนาว เจ้าจงอบอุ่นร่างกายให้สุขสบาย ตามที่บิดามารดาสอน
ไว้ / ท่านสรวนีรวณวิษกัมภี สมัยที่ข้าพเจ้าเป็นสารทวาห โภชิสัตว์ ได้เสวยทุกข์เช่นนี้แล //

จริงอย่างนั้น ท่านสรวนีรวณวิษกัมภี พระมหาสัตว์อวโลกิตศวร โภชิสัตว์ เมื่อ ครั้งเป็นพระอศรราชพาลาห
กะนั้น ได้ช่วยปลดปล่อยเราจากภัยคือความตายเช่นนี้ / จริงอย่างนั้น พระสรวนีรวณวิษกัมภี ใครๆก็ไม่สามารถ
นับกองบุญของพระอวโลกิตศวรได้ / ที่สนทนากันมานี้ มีประมาณเพียงเล็กน้อยของขุมโรมาเส้นหนึ่งเท่านั้น //

บทที่ 1 ชื่อว่า อศรราชวรรณัม มีเพียงเท่านี้ //

บทที่ 2 โรมวิวรรณาารณัม

(พรรณนาช่องขุมโรมา)

ดูก่อนท่านสรวนวิกรมวิษกัมภี แม้อย่างนั้น ก็ยังมีช่องขุมโรมานหนึ่ง ชื่อว่า สุวรรณ / ในขุมโรมานั้น มี
คนธรรมดาหลายโกฎหมื่นแสนคนอาศัยอยู่ / พวกเขาจะไม่ถูกเบียดเบียนด้วยทุกข์ในสังสารวัฏ / จะเอบอิมด้วย
ความสุขอย่างยิ่ง / จะมีวัตถุอันเป็นทิพย์ไว้ให้ใช้ / จะไม่ถูกราคะเบียดเบียน / จะไม่ถูกโมหะเบียดเบียน / จะไม่ถูก
โทสะเบียดเบียน / พวกเขาจะไม่มิจิตคิดอาฆาต / ไม่มีจิตคิดริษยา / พวกเขาจะเข้าถึงมรรคมืองค์ 8 อันประเสริฐ
อย่างต่อเนื่อง / จะเป็นผู้ปรารถนาธรรมตลอดกาล / ยิ่งกว่านั้น นะท่านสรวนวิกรมวิษกัมภี ในขุมโรมานที่ชื่อว่า
สุวรรณนั้น ยังมีจิตคามณิรัตนะ ชื่อว่า อวภาสะ อีกด้วย / เมื่อใดที่คนธรรมดาเหล่านั้น มีจิตคิดปรารถนา, ในกาลนั้น
ความปรารถนาของพวกเขาที่จะสำเร็จ / ในกาลนั้น ขุมโรมานชื่อว่า กฤษณะ ก็ออกมาจากขุมโรมานสุวรรณ / ในขุม
โรมานกฤษณะนั้น มีฤาษีหลายโกฎหมื่นแสนคนอาศัยอยู่ / ฤาษีบางพวกได้ฌานเพียง 1 อภิญญา, บางพวกได้ 2
อภิญญา, บางพวกได้ 3 อภิญญา, บางพวกได้ 4 อภิญญา, บางพวกได้ 5 อภิญญา, บางพวกได้ 6 อภิญญา / ในช่วงขุม
โรมานนั้น มีพื้นเป็นเงิน ภูเขาเป็นทอง ยอดภูเขาเป็นเงิน, มีภูเขาที่ก่อขึ้นจากยอดบัวแดง, ภูเขา 77 ลูกก็เป็นเช่นนั้น /
มีฤาษี 80,000 องค์อาศัยอยู่บนภูเขาแต่ละลูก / ฤาษีเหล่านั้นใช้ต้นกล้วยพฤษภเป็นบรรณศาลา เช่นกัน / ลำต้นไม่มี
สีแดง ใบเป็นทองและเงิน ประกายแสงเป็นรัตนะด้านข้างแต่ละด้านของขุมโรมาน มีสระใหญ่ 4 สระ / บางสระ
บริบูรณ์ด้วยสายน้ำ 8 สาขา / บางสระบริบูรณ์ด้วยดอกไม้ / บริเวณใกล้สระนั้น มีจันทร์หอมและต้นกล้วยพฤษภ
อันเป็นทิพย์, มีต้นสุคนธาและจันทร์หอม มีต้นกล้วยพฤษภที่งดงามยิ่งตั้งอยู่ / ต้นไม้เหล่านั้น มีใบเป็นทอง ห้อย
ระย้าด้วยเครื่องอลังการอันเป็นทิพย์, ห้อยระย้าด้วยเมลาฏิคุณฑล ห้อยระย้าด้วยสร้อยมือและสร้อยคอ, ห้อยระย้า
ด้วยกำไลแขนและมาลัย, ที่ต้นกล้วยพฤษภแต่ละต้นนั้น มีคนธรรมดา 100 คนยืนอยู่อย่างสงบนิ่ง / เมื่อใดที่คนธรรมดา
เหล่านั้น บรรเลงเครื่องดนตรี เมื่อนั้น สรรพสัตว์ทั้งหลาย มีมฤคและปักษี เป็นต้น ก็เกิดความสลดใจว่า นี่คือ
ความสุขและความทุกข์ของสัตว์ในสังสารวัฏ / พวกเขาจะเสวยความทุกข์ในชมพูทวีป ทำอย่างไร พวกเขาจึงจะ
เห็นชาติ ชรา และมรณะ ? ทำอย่างไร พวกเขาจึงจะเห็นการพลัดพรากจากสิ่งที่น่ารักน่าปรารถนา, พวกเขาจะเสวย
ความทุกข์ที่เป็นของชาวมนุษย์จำนวนมาก? มฤคและปักษีเหล่านั้น ได้คิดถึงความสังเวชอยู่อย่างนี้ เมื่อใด พวกเขา
จะระลึกถึงชื่อของการันทวยุทธมหายานสูตรรัตนราช เมื่อนั้น อาหารรสเลิศอันเป็นทิพย์ก็จะบังเกิดแก่พวกเขา /
ของหอมและวัตถุอันเป็นทิพย์ก็จะบังเกิดขึ้น / เสื้อผ้าอันเป็นทิพย์ก็จะบังเกิดขึ้น / เมื่อใดพวกเขาคิดถึงสิ่งที่พึงปรารถนา
เมื่อนั้น ความปรารถนาของเขาก็สำเร็จ //

ครั้งนั้น พระสรวนวิกรมวิษกัมภี ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์รู้สึก
อัศจรรย์ใจอย่างยิ่ง / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนกุลบุตรทำไมท่านจึงประหลาดใจนักละ / ครั้งนั้น พระ
สรวนวิกรมวิษกัมภี กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ในกาลใดที่ชนทั้งหลายระลึกถึงชื่อของ

การรัณทวูห มหายนสูตรรัตนราช เมื่อนั้น พวกเขาย่อมสำเร็จความปรารธนา / วัตถุเช่นนี้ก็บังเกิดเพราะเพียงแค่อ่อยชื้อเท่านั้น สัตว์ทั้งหลายก็มีความสุข สัตว์เหล่าใดให้ฟัง ให้จด ให้ท่อง ให้จำ ให้เผยแพร์ ให้ท่องในใจ ซึ่งการรัณทวูห มหายนสูตรรัตนราช / สัตว์เหล่าใดให้เขียน แม้เพียงอักษรหนึ่ง ของการรัณทวูห มหายนสูตรรัตนราช สัตว์เหล่านั้น จะไม่ประสบกับความทุกข์ที่มีประจำสังสารวัฏ / จะไม่ถือกำเนิดโยสกุศลคนจันฑาลและสุนัข / จะไม่เป็นคนที่มึอินทริย์เศร้าหมอง / สัตว์เหล่านั้น จะไม่เป็นคนขาเป็ คนค่อม คนหลัง โกง คนมีจุมกเชิด คนมีแก้มเป็น โคน คนปากกว้าง และคนเป็น โรคเรื้อน / โรคจะไม่ย่างกรายเข้าสู่ร่างกายของพวกเขา / เขาจะเป็นคนที่ไม่มึโรค แต่เป็นคนที่มึกำลัง มีอินทริย์เอิบอึม / ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาค ได้ประทานสาธุการว่า สาธุ สาธุ สรวณิวรณวิษกัมภิ ท่านจงมีความกล้าหาญเช่นนี้ต่อไป / พวกเทพ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กิณนร มโหระคะ มนุษย์ อมนุษย์ อุบาสก อุบาสิกา หลายพันคนได้ประชุมกันว่า ท่านได้สนทนาธรรมกันเช่นนี้ // ขอให้ท่านได้สร้างความกล้าอย่างใหญ่หลวงต่อไปเถิด//

ครั้งนั้น พระสรวณิวรณวิษกัมภิ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เมื่อใด ได้พบกับปัญหาเช่นนี้ เมื่อนั้น เทพบุตรทั้งหลาย ก็จะบังเกิดศรัทธาแรงกล้าขึ้น / ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาค ได้ประทานสาธุการว่า คีละ กุลบุตรท่านควรเรียนรู้เรื่องพระตถาคตอย่างนี้ต่อไปอีก / ลูกก่อนสรวณิวรณวิษกัมภิ อย่างเช่นเมื่อขุมโรมา รัตนกุนฑล ได้ออกจาก ขุมโรมากฤษณะ / คนธรรพ์กัณยา หลายโกฏิหมื่นแสนคน ได้อาศัยอยู่ในขุมโรมานั้น / คนธรรพ์กัณยาเหล่านั้น มีรูปราม น่าชม ประดับด้วย เถาวัลย์อันงดงามยิ่ง / ตกแต่งสรีระด้วยเครื่องอลังการที่เป็นทิพย์ เป็นที่งดงามยิ่ง เหมือนกับเป็นศัตร์ของนางอัปสร / คนธรรพ์กัณยาเหล่านั้น จะไม่ถูกความทุกข์เพราะระคะเบียดเบียน / ความทุกข์เพราะโทสะก็ไม่กระทบ / ความทุกข์เพราะโมหะก็ไม่มี / ในร่างกายของพวกเขา จะไม่มีความทุกข์ใดๆ ที่เป็นทุกข์ประจำของมนุษย์ / คนธรรพ์กัณยาเหล่านั้น ย่อมระลึกถึงนามของพระมหาสัตว์ อวโลกิตศวร โพธิสัตว์ ตลอดสามเวลา / เมื่อใดพวกเขาระลึกถึงทั้งสามเวลา เมื่อนั้นวัตถุทั้งปวงก็จะบังเกิดแก่พวกเขา /

ครั้งนั้น พระสรวณิวรณวิษกัมภิ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์จักไป / ข้าพระองค์ประสงค์จะเห็นขุมโรมาเหล่านั้น / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร ขุมโรมาเป็นสิ่งที่สัมผัสไม่ได้ และไม่ควรสัมผัส / อากาศธาตุเป็นสิ่งที่สัมผัสไม่ได้ ฉันใด ลูกก่อนกุลบุตร ขุมโรมาก็เป็นสิ่งที่ท่านไม่ควรสัมผัสด้วยการจับต้อง ฉันนั้น / ในขุมโรมาเหล่านั้น พระมหาสัตว์ สมันตภัทร โพธิสัตว์ ได้ท่องเที่ยวไปสู่ขุมโรมาเหล่านั้น ตลอดทั้ง 12 ปี, ท่านยังมองไม่เห็นขุมโรมาเหล่านั้น / พระพุทธเจ้าจำนวนร้อยได้ประทับอยู่ในขุมโรมาแต่ละขุม ท่านก็มองไม่เห็น แล้วจะป่วยกล่าวไปไยถึงผู้ที่ึเป็นพระโพธิสัตว์เหล่าอื่นอีกเล่า//

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เมื่อกาลใด ที่พระมหาสัตว์ สมันตภัทร โภทิสัตว์ ผู้ท่องเที่ยวไปตลอดทั้ง 12 ปี ก็ยังมองไม่เห็น, ท่านไม่เคยเห็นขุมโรมาเหล่านั้น, พระพุทธเจ้าจำนวนร้อยที่ประทับอยู่ในขุมโรมาแต่ละขุม พระสมันตภัทร โภทิสัตว์ก็ไม่เคยเห็น ในที่สุดแล้ว ข้าพระองค์จะไปหาขุมโรมาเหล่านั้น ได้อย่างไรกัน / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูก่อนกุลบุตร แม้เราเองก็พยายามเพ่งมองแสวงหาอยู่ ก็ไม่เคยเห็นขุมโรมา / ลูก่อนสรวนีวรณวิษกัมภี กุลบุตรภามาเช่นนี้ ใครๆ ก็พิสูจน์ไม่ได้ จึงปรากฏเหมือนปรมาณู / มหาโยคี ผู้ไม่มีรากะมีรูป และมีรูปใหญ่ มีมือเป็นแสน มีเนตรเป็น โกฏิแสน มีรูปคบบททุกอย่าง มีสิริยะ 11 เป็นมหาปราชญ์ มีเจตนาบริสุทธิ์ ดำรงอยู่ในนิวารณภูมิ เป็นผู้ข้ามภพเสียได้ มีสกุลเป็นปราชญ์ที่ไม่แสดงความเห็น ไม่แสดงตน ไม่มีมาตา ตั้งอยู่ในธรรมทั้งปวง, ลูก่อนกุลบุตร เช่นเดียวกับพระอวโลกิเตศวร ที่ใครๆ ก็ไม่เคยได้ยิน และไม่เคยพบเห็น / คุณสมบัติ ที่ถูกกำหนดของพระอวโลกิเตศวรนั้น บังไม่เคยปรากฏ / แล้วจะป่วยกล่าวไปไปถึงพระโภทิสัตว์อื่นๆ ซึ่งมีพระสมันตภัทร โภทิสัตว์ เป็นต้นเล่า / ลูก่อนกุลบุตร พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โภทิสัตว์นี้ เป็นอจิตไตย ย่อมปรากฏเป็นภาพลวงตา / ท่านได้ทำการอบรมพระโภทิสัตว์หลายโกฏิแสนองค์ ท่านได้ทำให้สัตว์เหล่านั้น ดำรงอยู่ในพระโพธิมรรค / เมื่อให้ดำรงอยู่ในพระโพธิมรรคแล้ว จึงจะไปสู่สุขาวดีโลกธาตุ / ท่านให้ฟังธรรมในสำนักของพระอมิตาภะตถาคต //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ด้วยอุบายอะไร ข้าพระองค์จึงจะพบกับพระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โภทิสัตว์ได้ / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูก่อนกุลบุตร เมื่อพระอวโลกิเตศวรมาร่วมในโลกธาตุนี้เพื่อเยี่ยม คารวะ และสนทนากับเรา / ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์จะทราบได้อย่างไรว่า พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โภทิสัตว์ จะมา ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูก่อนกุลบุตร เมื่อใดสัตว์มีอุปนิสัยแก่กล้า เมื่อนั้น พระอวโลกิเตศวรจะเสด็จมาโดยเร็ว //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี โภทิสัตว์ ใช้มือปิดหน้า แล้วย่นคิดใคร่ครวญว่าจะมีประโยชน์อะไร ด้วยตัวเราผู้มีบาปหนา เลี้ยงชีวิตมากเป็นเวลานาน เมื่อปราศจากการได้พบเห็นพระอวโลกิเตศวร ก็จะเป็นเหมือนคนตาบอด ยืนอยู่ในหนทางที่มีคม? ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ สรวณีวรณวิษกัมภี จึงกราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระอวโลกิเตศวรจะมาถึงเมื่อใด? ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาค เมื่อได้ฟังคำถามเช่นนั้น ถึงกับทรงพระสรวลก่อนข้างดั่งว่า ลูก่อนกุลบุตร กาลสมัยที่พระอวโลกิเตศวรจะมานั้น ยังไม่ใช่เวลาของท่าน / ลูก่อนกุลบุตร จริงอย่างนั้น แม้พระอวโลกิเตศวรออกจากขุมโรมานั้นมาแล้ว ก็ยังมีขุมโรมาชื่อว่า อมฤตพินทุอีก, ในขุมโรมาอมฤตพินทุนั้น มีเทพบุตรหลายโกฏิหมื่นแสนองค์อาศัยอยู่ / บางพวกมีภูมิเดียว, บางพวกมี 2 ภูมิ, บางพวกมี

3 ภูมิ, บางพวกมี 4 ภูมิ.บางพวกมี 5 ภูมิ, บางพวกมี 6 ภูมิ, บางพวกมี 7 ภูมิ, บางพวกมี 8 ภูมิ, บางพวกมี 9 ภูมิ.
บางพวกมี 10 ภูมิ, พระมหาสัตว์โพธิสัตว์ทั้งหลายก็อาศัยอยู่ / ดูก่อนสรวนวิภังคัมภีร์ ยิ่งกว่านั้น ในขุมโรม
อมฤตพินทุนี้ มีภูเขาเงิน ภูเขาทองอยู่ 60 ลูก/ ภูเขาแต่ละลูกสูง 60 โยชน์ / บนภูเขาเหล่านั้นยังมียอดภูถึง 99,000
ยอด ที่ก่อรูปขึ้นจากสุวรรณอันเป็นทิพย์ / ด้านข้างภูเขา มีพระโพธิสัตว์ได้เอกจิตอาศัยอยู่ / ที่ภูเขาใหญ่เหล่านั้น
ยังมีคนสรรพหลายโกฏิหมื่นแสนตนอาศัยอยู่, และ ณ ที่ขุมโรมานั้น พวกเขาได้ใช้แสงอาทิตย์ที่ปราศจากเสียงซึ่ง
ตั้งอยู่นิรันดร / ยิ่งกว่านั้น สรวนวิภังคัมภีร์ ณ ขุมโรมอมฤตพินทุนั้น ยังมีวิมานอีกหลายโกฏิหมื่นแสนหลัง ที่
ประดับด้วยรัตนะ มีมุกดาที่วิจิตรงดงาม น่าชม จำนวนหลายแสนห้อยเป็นระย้า / ในวิมานเหล่านั้น มีพระ
โพธิสัตว์จำนวนมากที่สนทนาธรรมกัน อาศัยอยู่ / เมื่อออกวิมานนั้นแล้ว พระโพธิสัตว์ก็ขึ้นไปสู่ที่จักรมของ
ตนๆ / ณ สถานที่จักรมแต่ละแห่ง ยังมีสระบัว สถานที่ละ 70 สระ, บางแห่งสมบุรณ์ด้วยน้ำที่ต่อเนื่องถึงกัน 8
สาขา, บางแห่งบริบูรณ์ด้วยดอกไม้ต่างๆ บางแห่งบริบูรณ์ด้วยอุบล ปทุม โกมุท บุษบาริก เสาวคน มณฑารพ
และมหามณฑารพ / ในที่จักรมเหล่านั้น มีต้นกัลปพฤกษ์สีแดง อันเป็นที่น่าพึงพอใจ มีใบทองใบเงินห้อยระย้า
เป็นเครื่องอลังการทิพย์ มีระย้าเมล็ด กุณฑล พวงมาลัย สร้อยมือ สร้อยคอ และเกยूर และเครื่องอลังการอื่นๆ อีก
ห้อยเป็นระย้า / ณ สถานที่จักรมเหล่านั้น มีพระโพธิสัตว์เดินจงกรม ภาวนาหมายานต่างๆ และพิจารณานิวารภูมิ
ในยามราตรี / พระโพธิสัตว์เหล่านั้น พิจารณาความทุกข์ประจำสังสารวัฏ คิดถึงรสชาติของนรก / ครั้นคิดแล้วก็
เจริญไมตรี / ดูก่อนสรวนวิภังคัมภีร์ในขุมโรมานั้น พระโพธิสัตว์มีความเป็นอยู่เช่นนี้ / เมื่อออกจากขุม โรม
อมฤตพินทุนั้นแล้ว ยังมีขุม โรมชื่อว่า วัชรมุขอีก ณ ที่ขุมโรมวัชรมุขนั้น มีกนิกรหลายแสนตน อาศัยอยู่ / พวก
กนิกรเหล่านั้น มีความงามอย่างยิ่ง ด้วยกำไลแขน กุณฑล อาภรณ์ดอกไม้อันวิจิตร และเครื่องลูบไล้ / พวกกนิกร
เหล่านั้น เลื่อมใสในพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ตลอดกาล เป็นอยู่ด้วยไมตรีธรรมอันเลิศเป็นหนึ่งเดียว
เจริญขันติธรรม มีจิตน้อมไปในพระนิพพาน มีความสลดใจในความเป็นมนุษย์ / ดูก่อนกัลปพฤกษ์ กนิกรเหล่านั้น
เป็นผู้ยินดีในธรรมเช่นนี้ / ในขุมโรมานั้นนั่นเอง ยังมีถ้ำอีกหลายแสนถ้ำ / บางถ้ำเป็นเพชร, บางถ้ำเป็นทับทิม,
บางถ้ำเป็นมรกต, บางถ้ำเป็นรัตนะ, ดูก่อนกัลปพฤกษ์ ในขุมโรมานั้น มีสังฆกรรมนิมิต เป็นอย่างนี้ / ในขุมโรมานั้น มี
ต้นกัลปพฤกษ์จำนวนมาก, มีต้นแก้วประพาฬ ต้นจันทน์หอม และต้นเสาวคนธ์อีกจำนวนมาก , มีสระใหญ่อีก
หลายแสนสระ, มีวิมานทิพย์, มีปราสาทที่ตกแต่งด้วยแก้วผลึกและเงิน อันน่ารื่นรมย์ สวยงามยิ่งนัก / กนิกร
ทั้งหลายอาศัยอยู่ในวิมานที่บังเกิดขึ้นเช่นนี้ / เมื่ออาศัยอยู่ที่ได้สนทนาธรรมกัน / ได้สนทนากันเรื่องทานบารมี
ชยานบารมี และปัญญาบารมี, เมื่อได้สนทนากันเรื่องบารมี 6 เช่นนี้แล้ว ก็กลับไปสู่ที่เดินจงกรมของตนๆ / ที่
จักรมบางแห่งเป็นทองคำ / รอบที่จักรมเหล่านั้น มีต้นกัลปพฤกษ์ ลำต้นสีแสด ใบเป็นทองและเงิน ห้อยเป็นระย้า
ด้วยเครื่องอลังการเป็นทิพย์ เป็นระย้าเมล็ด กุณฑล พวงมาลา ระย้าสร้อยมือและสร้อยคอ ระย้าสร้อยรัตนะ / ณ ที่

จกกรรมนั้น ต้นกัลปพฤกษ์ ยืนต้นอยู่เหมือนกุฎาคาร, กิณนรทั้งหลาย เดินจงกรมอยู่ในที่จงกรมซึ่งเป็นเหมือน
กุฎาคารเหล่านั้น / ขณะที่เดินจงกรมอยู่ พวกเขาได้คิดถึงสังขารประจำสังสารวัฏว่า โอ้ ความทุกข์ ความทุกข์
จากชาติ, โอ้ความทุกข์ ความทุกข์จากชราและมรณะ / โอ้ความทุกข์ ความทุกข์แม้จากความยากจน / ความทุกข์
จากการพลัดพรากจากสิ่งที่รักที่ปรารถนา / ความทุกข์เช่นนี้ยิ่งกว่าความทุกข์ทางกาย / สัตว์ที่เกิดในอเวจีนรก
เรรวนรก กาลสูตรนรก หาวมหานรก อคินิฆฏนรก วัชรศีลานรก, และผู้เกิดในแดนเปรต, สัตว์เหล่านั้นทั้งหมด
ยังมีความทุกข์มากกว่า / กิณนร ผู้ยินดีในธรรมเหล่านั้น จึงระลึกถึงนามของพระอวโลกิเตศวรอยู่ตลอดเวลา /
เมื่อใดที่พวกเขารำลึกถึงนามของพระอวโลกิเตศวร เมื่อนั้น พวกเขาจะมีอุปกรรมทุกอย่างบังเกิดขึ้น / ดูก่อน
กุกุบุตร พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ เป็นผู้ที่ได้พบได้ยากอย่างนี้ เพราะพระองค์ เป็นบิดามารดาของสรรพ
สัตว์ เป็นผู้ให้ภัยแก่สรรพสัตว์ / เป็นผู้ชี้ทางแก่สรรพสัตว์ / เป็นกัลยาณมิตรของสรรพสัตว์ / ดูก่อนกุกุบุตรพระ
มหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ เป็นอย่างนี้ / ดูก่อนกุกุบุตร แม้การได้รับนามของท่านก็เป็นการยาก / จนเหล่าใด
ระลึกถึงมหาวิทยาลัยของท่านเพียง 6 พยางค์ จนเหล่านั้นก็จะไปบังเกิดในขุมโรมาเหล่านั้น / พวกเขาจะไม่ท่องเที่ยว
ไปในสังสารวัฏอีก / พวกเขาจะออกจากขุมโรมาหนึ่งไปสู่อีกขุมโรมาหนึ่ง / พวกเขาจะดำเนินไปสู่นิวารณภูมิ
ตราบเท่าที่พวกเขายังอยู่ในขุมโรมาเหล่านั้น

บทที่ 2 ชื่อว่าโรมวิวัฒนาการนม มีเพียงเท่านี้

บทที่ 3 ษัตกษริมหาวิทยามหาตมยวรรณนม

(การพรรณนาความยิ่งใหญ่ของมหาวิทยาลัย 6 พยางค์)

ครั้งนั้นพระสรวนีวรรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์จะหา
มหาวิทยา 6 พยางค์ได้จากที่ไหน? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า คุณก่อนกุลบุตร มหาวิทยา 6 พยางค์นั้น เป็นสิ่งที่หาได้
ยากมาก / แม้แต่พระตถาคตทั้งหลายก็ยังไม่รู้ แล้วจะป่วยกล่าวไปไยถึงพระโพธิสัตว์เล่า / ครั้งนั้น พระสรวนีวรรณ
วิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค สิ่งใดละ ที่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
ยังไม่รู้ / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า คุณก่อนกุลบุตร มหาวิทยา 6 พยางค์นั้น เป็นหัวใจสำคัญของพระอวโลกิเตศวร / ผู้ใด
รู้หัวใจสำคัญนี้ ผู้นั้น ย่อมรู้โมกษะ ครั้งนั้น พระสรวนีวรรณวิษกัมภี ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มี
พระภาค สัตว์บางจำพวกที่รู้วิทยา 6 พยางค์นี้มีอยู่หรือ ?

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ยังไม่มีใครรู้ว่า มหาวิทยา 6 พยางค์ เป็นความรู้สูงสุดมหาวิทยานี้ เมื่อคิดพระ
ตถาคตยังเข้าถึงได้ยาก ยังประมาณมิได้ แล้วจะป่วยกล่าวไปไยถึงผู้ที่เป็นพระโพธิสัตว์จะรู้เล่า / คุณก่อนกุลบุตร
พระตถาคตทั้งหลาย นับมูลเหตุของมหาวิทยา 6 พยางค์นี้ ถึงเพียง 16 กัลยาณะ ยังสับสน แล้วผู้ที่เป็นพระ
โพธิสัตว์จะรู้ได้จากที่ไหน / เพราะนี่คือหัวใจสำคัญของพระอวโลกิเตศวร / ผู้ที่ท่องเที่ยวไปในโลกกว้าง มีใคร
บ้างที่รู้มหาวิทยา 6 พยางค์ / สัตว์ผู้เจริญภาวนา ท่อบนมหาวิทยา 6 พยางค์อย่างต่อเนื่อง ย่อมเป็นผู้มีบุญ /
เพราะว่า เวลาภาวนามหาวิทยา 6 พยางค์นั้น พระตถาคตทั้งหลาย ซึ่งมีมากเปรียบได้กับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคา
99 สาขา ย่อมมาประชุมกัน พระโพธิสัตว์ ซึ่งมีมากเปรียบได้กับละอองปรมาณู ก็มาประชุมกัน, โดยมีบารมี 6
เป็นช่องทางเดิน / เทพทั้ง 32 หมู่และเทพบุตรเหล่าอื่นก็มาประชุมกัน / ท้าวมหาราชทั้ง 4 ก็จะรักษาทิศทั้ง 4 / ท้าว
นาคราชสาคร, ท้าวนาคราช อนุวัตตปตะ, ท้าวนาคราช ดักษกะ, ท้าวนาคราช สุกิ, ซึ่งมีท้าวนาคราชอีกหลายโกฏิ
หมื่นแสนองค์ ที่เป็นหัวหน้าได้ทำหน้าที่รักษาพระธรณี / ยักษ์อื่นๆ รักษาสิ่งที่อยู่บนพสุธา/ ยักษ์เหล่าอื่นรักษา
อากาศ / ในแต่ละช่องขุม โธมาของกุลบุตรนั้น พระตถาคตจำนวนหลายโกฏิพักผ่อนอยู่ครั้งพักผ่อนแล้วได้เปล่ง
สาธุการว่า สาธุ สาธุ กุลบุตร ที่ท่านได้ลาภเป็นจินดามณีรัตนเช่นนี้ / ท่านจักได้วิโมกษสืบต่อกันไปทุกชาติ ตลอด
7 ชั่ววงศ์ตระกูล / คุณก่อนกุลบุตร สัตว์เหล่าใดของท่านที่มาถือกำเนิดแล้ว สัตว์เหล่านั้นจักได้เป็นพระโพธิสัตว์ ที่
ไม่หวนกลับมาเกิดอีก / บุคคลใดได้ท่องจำมหาวิทยา พยางค์นี้ ทั้งแสดงทางกาย หรือใน ล้ำคอ กุลบุตรพึงทราบ
เถิดว่า เขาก็มีกายสิทธิ์เป็นวัชระ พึงทราบเถิดว่า กายของเขา จะเป็นธาตุสฤป, พึงทราบเถิดว่า เขาจะเป็นผู้มี
ตถาคตญาณเป็นที่สุด / บุคคลใดแม้จะเป็นกุลบุตร กุลธิดาก็ตาม ได้เจริญภาวนา มหาวิทยา พยางค์นี้ เขาจะเป็นผู้
ที่มีความเก่งกล้าไม่รู้จักสิ้นสุด / เขาจะเป็นผู้บริสุทธิ์ด้วยกองฉาน / เขาจะเป็นผู้ประกอบด้วยมหากรุณา / เขาจะมี
บารมี สมบูรณ์ทุกวัน / เขาจะได้รับการอภิเษกเป็นพระเจ้าจักรพรรดิผู้ทรงวิทยา / แม้การระบายนมเข้าออกของ
เขา จะมีทางทวารหนัก หรือทางอื่นที่น่าเกลียดก็ตาม พวกเขาทั้งหมดจะไม่หวนกลับมาเกิดอีก, พวกเขาจะตรัสรู้

อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณโดยเร็ว / แม้บางพวกจะได้สัมผัสเฉพาะผ้าเท่านั้น พวกเขาก็จะได้เป็นพระโพธิสัตว์ เป็นภพสุดท้าย / บุคคลใด จะเป็นสตรีก็ตาม บุรุษก็ตามเด็กหญิงก็ตาม หรือสัตว์มี มฤคะ ปักษี โค กระบือ และลา เป็นต้น เพียงแต่ได้เห็นทางจักขุ, พวกเขทั้งหมดก็จะได้เป็นพระโพธิสัตว์ เป็นภพสุดท้าย พวกเขาจะเลื่อนชั้นจากชาติ ชรา พยาธิ มรณะ ทุกข์ และการพลัดพรากจากสิ่งที่รัก / พวกเขจักเป็นโยคีที่เป็นอินไทย / ผลตอบแทนของการภาวนามหาวิทย์ พยางค์มีดังนี้ //

ครั้งนั้น พระสรวนีรวณวิษณิ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ทำอย่างไร ข้าพระองค์จึงจะได้รับมหาวิทย์ 6 พยางค์? ข้าพระองค์นั้นยังมีได้มานอันประมาณมิได้ของพระโยคี ทั้งยังมีตั้งอยู่ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ, ข้าพระองค์ปรารถนาจะเป็นผู้แสดงพระนิพพาน, การเข้าสู่โมกษะ, การทำให้ราชธรรมสมบูรณ์, การถอนคติทั้ง 5 ของสังสารวัฏ, การขจัดกิเลสของสัตว์ในนรก, การขจัดความหึงผยองของสัตว์ในกำเนิดเครื่องจักร, การเสพธรรมารมย์ให้สมบูรณ์ และปรารถนาจะฟังคำแนะนำสรวิญาณอย่างไม่มีที่สิ้นสุด / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ใครละจะให้มหาวิทย์ 6 พยางค์แก่ข้าพระองค์ได้ ข้าพระองค์จะทำให้ทวีปทั้ง 4 ของผู้นั้นบริบูรณ์ด้วยรัตนะ 7 / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค หากว่า ไบลานของผู้เขียนก็ไม่มี / น้ำหมึกก็ไม่มี, พู่กันก็ไม่มี, เขาควรใช้โลหิตสีแดงของข้าพระองค์แทนน้ำหมึก/ เขาควรจะลอกหนังของข้าพระองค์ทำเป็นไบลาน, และควรหักกระดูกของข้าพระองค์ทำพู่กัน, ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ในกาลนั้น ความเจ็บทางสรีระของข้าพระองค์ย่อมไม่มี เพราะว่าเขาเป็นบิดามารดาของข้าพระองค์ และเป็นครูของครูทั้งหลาย//

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสกับพระสรวนีรวณวิษณิกัมภิโพธิสัตว์ว่า ลูกก่อนกุลบุตร เราเองก็ได้ท่องเที่ยวไปในโลกธาตุจำนวนมาก ซึ่งเปรียบได้กับปรมาณู เพราะเหตุแห่งมหาวิทย์ 6 พยางค์นี้ ก็ยังจำได้อยู่ / เราได้เข้าไปใกล้ชิดกับพระตถาคตหลายโกฏิหมื่นแสนองค์ / แต่เราไม่เคยได้ยินว่า พระตถาคตเหล่านั้นมีมหาวิทย์อยู่ / ในกาลนั้น พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้านามว่า รัต โนตตมะ ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะผู้เสด็จไปดี ผู้รู้แจ้งโลก ผู้เป็นสารถีฝึกบุรุษที่ไม่มีใครยิ่งกว่า ผู้เป็นครูของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย ผู้เป็นพุทธพระผู้มีพระภาค / ข้าพเจ้าได้หลั่งน้ำตา ต่อหน้าพระผู้มีพระภาคตถาคตนั้น / ในกาลนั้น พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศว่า ลูกก่อนกุลบุตร ท่านอย่าหลั่งน้ำตา เพราะกรุณาอาลัยอย่างนี้เลย / ลูกก่อนกุลบุตร ท่านจงไปที่โลกธาตุนามว่า ปัท โมตตมะเถิด / ณ ที่นั้น มีพระตถาคต อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า นามว่า ปัท โมตตมะ อาศัยอยู่ / พระองค์ย่อมรู้จักมหาวิทย์ 6 พยางค์นี้ / ลูกก่อนกุลบุตร เราเองได้มาจากสำนักของพระตถาคตปัท โมตตมะนั้น / ครั้นแล้ว พระโพธิสัตว์ สรวณีรวณวิษณิกัมภิ ได้ไปสู่พุทธเกษตรของพระตถาคตปัท โมตตมะ / เมื่อไปถึง ได้ถวายบังคมที่พระบาททั้งสองของพระผู้มีพระภาค ประคองอัญชลีอยู่เบื้องหน้า พร้อมกับกราบทูลว่า ข้าแต่พระผู้มีพระ

ภาค ปัทโมตตมะ เพียงระลึกถึงชื่อของมหาวิทยาลัย 6 พยางค์เท่านั้นบาปกรรมทั้งปวง ย่อมสิ้นไป ข้าพระองค์
ประสงค์จะได้รับยกมณฑลมหาวิทยาลัย 6 พยางค์นั้น ที่เป็นเหตุให้บรรลुพระ โปธิญาณซึ่งเป็นสิ่งที่บรรลुได้ยากยิ่ง /
เพื่อประโยชน์อันใดที่ข้าพระองค์จึงต้องลำบากมาหลายโลกชาติ / ข้าพระองค์มาที่นี่ ก็เพื่อประโยชน์อันนั้นขอ
อย่าให้ข้าพระองค์สิ้นหวังเลย / ครั้งนั้น พระตถาคต ปัทโมตตมะ ทรงเดือนสติให้ระลึกถึงคุณของมหาวิทยาลัย 6
พยางค์นี้ว่า คุณก่อนกุลบุตร ใครก็ตามที่สามารถคำนวณละอองปรมาณูได้, คุณก่อนกุลบุตร แต่เขาก็ไม่สามารถ
คำนวณบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยาลัย 6 พยางค์เพียงครั้งเดียวได้ / คุณก่อนกุลบุตร เราสามารถนับเมล็ดทรายแต่
ละเมล็ดของมหาสมุทรทั้ง 4 ได้ / คุณก่อนกุลบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยาลัย 6
พยางค์เพียงครั้งเดียวได้ //

จริงอย่างนั้น กุลบุตร พึงมีบุรุษบางคน ที่ทำบ้านเต็มเนื้อที่ 100 โยชน์ เพิ่มให้เป็น 500 โยชน์ / เขาบรรจุ
เมล็ดงาไว้เต็มพื้นที่บ้าน / ไม่มีช่องว่างแม้เท่ารูเข็ม / จนบุรุษผู้ไม่แก่ไม่ตาย ให้วางเมล็ดงาไว้ที่ประตู / เมื่อล่วงเลย
มา 100 กัลป์ เขาให้วางเมล็ดงาไว้เมล็ดหนึ่งที่ภายนอกประตู / โดยปริยายนี้ เมล็ดงาที่เขาบรรจุไว้ในบ้าน ก็ปกคลุม
บ้านนั้น ที่ไม่เคยนำเมล็ดงาออกตากกาลเวลา เราก็ยังสามารถนับเมล็ดงาเหล่านั้นได้ / คุณก่อนกุลบุตร แต่เราไม่
สามารถนับกองบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยาลัย 6 พยางค์ แม้เพียงครั้งเดียวได้ / แม้กระนั้น กุลบุตร ชนในชมพู
ทวีป พึงให้ทำนาต่างๆ เช่น นาข้าว ส้ม ข้าวสาลี ถั่ว และถั่วฝักยาว เป็นต้น พร้อมทั้ง งา และสุกรตามกระดุกเป็น
ต้น พญานาคย่อมไปรยสายฝนลงมาตามกาลเวลา / พืชผลเหล่านั้นก็งอกงามขึ้น / จากนั้น ผู้ปลูกก็เก็บเกี่ยว ฉนใด/
บุคคลพึงทำชมพูทวีปให้เป็นลานนวด, ต่อจากนั้น พวกเขาก็นวดด้วยเกวียน ไม้คาน เครื่องตี ท่อนไม้ โคนและลา
เป็นต้น แล้วเก็บไว้ในลาน เป็นต้นครั้นนวดข้าวเหล่านั้นด้วยโคนและลาแล้ว ก็เก็บรวบรวมเป็นกองใหญ่ /
คุณก่อนกุลบุตรเรายังสามารถนับเมล็ดข้าแต่ละเมล็ดได้ คุณก่อนกุลบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของผู้เจริญ
ภาวนามหาวิทยาลัย 6 พยางค์ แม้เพียงครั้งเดียวได้ //

จริงอย่างนั้นกุลบุตร มหานทีเหล่านี้ ย่อมไหลไปในชมพูทวีป ทั้งกลางวันและกลางคืน / เช่น แม่น้ำคงคา
ยมนา สินธุ ศัตถรุ จันทรภาค อีรวดี สุมาคันธา หิมวดี และกลโศทรี / แม่น้ำแต่ละสาย ยังมีสาขาอีก 5,000 สาย /
แม่น้ำเหล่านี้ ย่อมไหลลงสู่มหาสมุทร ทั้งกลางวันและกลางคืน ฉนใด กองบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยาลัย 6
พยางค์ ก็ย่อมไหลไป ฉนนั้น / เราสามารถนับหยดน้ำที่หยดของแม่น้ำเหล่านั้นได้ / คุณก่อนกุลบุตร แต่เราไม่
สามารถนับกองบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยาลัย 6 พยางค์แม้เพียงครั้งเดียวได้ / คุณก่อนกุลบุตร บรรดาสัตว์ 4 เท้า
ทั้งหลายในชมพูทวีปทั้ง 4 เช่น โคน แพะ กระบือ ม้า ช้าง สุนัขบ้าน สุนัขป่า แกะ และสัตว์เลี้ยงอื่นๆ ทั้งหลาย
รวมทั้งสิงหะ เสือ สุนัขป่า วานร และกระต่าย เป็นต้น เราสามารถนับขนแต่ละขนของสัตว์เหล่านั้นได้ คุณก่อน

กฤษบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยา 6 พยางค์ แม้เพียงครั้งเดียวได้ / ดูก่อนกฤษบุตร เช่นเดียวกับภูเขาใหญ่ ชื่อว่า วัชรารากุสะ สูง 99 พันโยชน์ ลึกลงภายในถึง 89 พันโยชน์ / ภูเขาใหญ่วัชรารากุสะ ด้านหนึ่งๆ กว้าง 84 พันโยชน์ / ด้านข้างของภูเขาใหญ่นั้น มีบรูษหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ไม่มรณะเพราะความชราเป็นเหตุ ได้อาศัยอยู่ / เมื่อล่วงหนึ่งกัลป์ไปแล้ว เขาให้ประดับภูเขาด้วยผ้ากาสีครั้งหนึ่ง / เขาทำกิจนี้ ต้องใช้เวลาทั้งหมด เป็นปี เดือน วัน ยาม นาที วินาที จนถึงทุกลมหายใจ ก็ยังไม่เสร็จสิ้น เรายังสามารถนับประมาณงานของเขาได้ แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยา 6 พยางค์เพียงครั้งเดียวได้ //

เป็นอย่างนั้น กฤษบุตร มหาสมุทรลึก 84,000 โยชน์ กว้างจนประมาณมิได้ เรายังสามารถนับหยดน้ำที่ละหยดที่สลัดออกมาถึงร้อยครั้ง จากช่องขนปลายหางม้าจนถึงขนปลายปากม้าได้ / แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของมหาวิทยา 6 พยางค์ได้ / จริงอย่างนั้น กฤษบุตร เราสามารถนับใบไม้ที่ละใบของป่าใหญ่ได้ แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยา 6 พยางค์เพียงครั้งเดียวได้ / จริงอย่างนั้น กฤษบุตร สตรี บรูษ เด็กชาย เด็กหญิง ทุกคนที่อยู่ในชมพูทวีปทั้ง 4 จะได้เป็นพระโพธิสัตว์ ที่ดำรงอยู่ในทศภูมิ / เพราะพระโพธิสัตว์เหล่านั้น มีกองบุญที่เกิดจากการเจริญภาวนามหาวิทยา 6 พยางค์ แม้เพียงครั้งเดียวก็ตาม //

จริงอย่างนั้น กฤษบุตร ปีหนึ่งมี 12 เดือน ถ้ามีอธิกมาส ก็มี 13 เดือน ด้วยการนับอย่างนี้ แล้วให้ฝนตกทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอดกัลป์ เรายังสามารถนับหยาดฝนที่ละลายได้ / ดูก่อนกฤษบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของผู้เจริญภาวนามหาวิทยา 6 พยางค์แม้เพียงครั้งเดียวได้ / ดูก่อนกฤษบุตร แม้พระตถาคตผู้เช่นเดียวกับเราที่มีจำนวนมาก หลายโกฏิอยู่ในสถานที่เดียวกัน มีบริวารทั้งหลาย เช่น จีวร ภัณฑบาต ที่นอน ที่นั่ง ศีลานุปัจจัย ซึ่งไม่ได้อยู่ในสถานที่ที่อุปกรรมทั้งปวง ตลอดกัลป์อันเป็นทิพย์ / แม้พระตถาคตทั้งหลายเหล่านั้น ก็ไม่สามารถนับกองบุญของมหาวิทยา 6 พยางค์ได้ / จะป่วยกล่าวไปไยถึงเราเพียงผู้เดียวที่อยู่ในโลกธาตุนี้ / ดูก่อนกฤษบุตร เรายังต้องเจริญภาวนาโยคะ ด้วยการยกบทอจินตยฉานขึ้นเป็นที่ตั้ง เพราะว่า ธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ละเอียด, ธรรมเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น, ธรรมเป็นอนาคต, แต่ธรรมก็นับว่าเป็นยอดดวงใจ (บรมเหตุ) / เรายังดำรงอยู่ด้วยอุบายกุศล ธรรมของพระมหาสัตว์ อวโลกิตेश্বর โพธิสัตว์ / ดูก่อนกฤษบุตร เพื่อให้ได้อุบายกุศลของมหาวิทยา 6 พยางค์ เราจึงท่องเที่ยวไปอย่างนี้ ตลอดหลายโกฏิหมื่นแสนโลกธาตุ / ครั้นไปแล้ว เราได้ยื่นประคองอัญชลีอยู่เบื้องหน้าพระตถาคตอมิตากะ หลั่งน้ำตาด้วยปีติ, พระตถาคตอมิตากะ ย่อมทราบถึงความเป็นไปทั้งในอนาคตและปัจจุบัน //

พระอมิตากะตรัสกับข้าพเจ้าว่า ดูก่อนกฤษบุตร เจ้าปรารถนามหาวิทยา 6 พยางค์ซึ่งเป็นมนตาสูงสุดนี้ จึงเจริญโยคะภาวนาหรือ? ข้าพเจ้าตอบว่า ข้าพระองค์ปรารถนาอย่างนั้น พระสุคต / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เมื่อข้าพระองค์แสวงหามหาวิทยา 6 พยางค์อยู่ จึงได้ท่องเที่ยวไปในหลายโลกธาตุ เหมือนคนที่ทุกขเวทนา เพราะ

กระหายน้ำ จึงเที่ยวแสวงหาน้ำดื่ม ฉะนั้น / ข้าพระองค์ได้เข้าไปใกล้ชิดกับพระตถาคตหลายโกฏิหมื่นแสนองค์ , แต่ก็ยังไม่ได้รับมหาวิทยา 6 พยางค์ จากพระตถาคตองค์ใดๆ / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์จงเป็นผู้คุ้มครอง , ขอพระองค์จงเป็นที่พึ่งต่อไปเถิด / ขอพระองค์จงเป็นจักษุของผู้ที่มีอินทรีย์เศร้าหมอง / ขอพระองค์จงเป็นผู้ชี้ทางให้แก่ผู้ประสบความล้มเหลวด้วยเถิด / ขอพระองค์จงเป็นร่มฉัตรของผู้ถูกความร้อยจากดวงอาทิตย์แผดเผาด้วยเถิด / ขอพระองค์จงเป็นร่มเงา คูดั้นสาละด้วยเถิด / ขอพระองค์จงเป็นผู้ชี้ธรรมอันไม่มีที่สิ้นสุดแก่ผู้กระหายธรรมด้วยเถิด / ขอพระองค์จงเป็นเกราะป้องกันที่แข็งแกร่งให้แก่ผู้ที่ตั้งใจดีด้วยเถิด //

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาค อมิตาภะตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้กระซิบด้วยเสียงแตกพราวแก่พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ว่า ดูก่อนกุลบุตร พระปัทมโมตตมะ ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์นี้ได้ท่องเที่ยวไปในหลายโกฏิหมื่นแสนโลกธาตุ ก็เพื่อมหาวิทยา 6 พยางค์เท่านั้น / ดูก่อนกุลบุตร ท่านจงให้มหาวิทยา 6 พยางค์ อันเป็นมนต์สูงสุดนั้นเถิด / แล้วพระตถาคตก็เสด็จจากไป //

บทที่ 3 ษัตกษริมหาวิตายามหัตมยวรนันัม มีเพียงเท่านี้ //

บทที่ 4 ษัตกษริมหาวิตายามัณฑลวรนันัม

(พรรณนามณฑลของมหาวิทยา 6 พยางค์)

ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวร ได้กล่าวกับพระผู้มีพระภาคว่า พระผู้มีพระภาคจะอนุเคราะห์ปทัมมกมุทธา ที่ไม่ควรประทานแก่มณฑลที่ไม่เคยเห็นได้อย่างไร? จะรู้ได้อย่างไรว่าเป็น มณิชารามุทธา? จะรู้ได้อย่างไรว่าเป็น สรวราเชนทรา มุทธา? จะรู้ได้อย่างไรว่าเป็นมณฑลปริสุทธิมุทธา? พระผู้มีพระภาคได้เขียนรูปนิมิตนี้ของมณฑลให้เป็น 4 เหลี่ยมโดยรอบประมาณ 5 ศอก แล้วเขียนรูปพระอมิตาภะ ให้อยู่ในท่ามกลางมณฑล / ตกแต่งด้วยผงพลอยเขียว ผงทับทิม ผงแก้วผลึก ผงทองและเงิน ที่กายของพระอมิตาภะตถาคต / สร้างรูปพระโพธิสัตว์มหามณิธรไว้ ด้านขวา / สร้างมหาวิทยาลัย 6 พยางค์ให้มี 4 แขน มีสีขาวประจำฤดู ตกแต่งด้วยเครื่องอลังการต่างๆ ไว้ในด้านซ้าย แระคับคอกบัวไว้ที่พระหัตถ์ซ้าย / ประดับอักษมาลา (มาลัยงู) ไว้ที่พระหัตถ์ขวา / ตกแต่งพระหัตถ์ทั้งสองให้เป็นมุทธา ชื่อว่า สรวราเชนทรา / ให้ประดิษฐานวิทยากรไว้ที่เบื้องบาทของมหาวิทยาลัย 6 พยางค์นั้น / สร้างกระถางรูปที่กำลังมีควันไว้ที่มือขวา / สร้างตะกล้าที่เต็มบริบูรณ์ด้วยเครื่องอลังการต่างๆ ไว้ที่มือซ้าย / สร้างมหาราชทั้ง 4 และผู้ถืออาวุธต่างๆ ไว้ที่ประตูทั้ง 4 ด้านของมณฑลนั้น / ให้วางภาชนะที่สมบูรณ์จำนวน 4 ใบไว้ที่มุมทั้ง 4 ของมณฑล เพื่อเป็นที่รวมมณีรัตนะ / กุลบุตรหรือกุลธิดาคนใดปรารถนาจะเข้าไปสู่มณฑล กุลบุตร หรือกุลธิดา ผู้นั้นควรเขียนชื่อวงศ์ตระกูลของโคตรทั้งหมด, ครั้นเขียนแล้ว ให้ถือไว้ในมือ / อันดับแรก เขาควรวางชื่อนั้นไว้ที่มณฑล / แล้วเขาเหล่านั้นทั้งหมด จะได้เป็นพระโพธิสัตว์ ที่มีภพเป็นครั้งสุดท้าย / พวกเขาจะห่างไกลจากความทุกข์ที่เป็นของมนุษย์ทั้งปวง / พวกเขาจะตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณโดยเร็ว / จากนั้น อาจารย์ก็จะไม่มอบสิ่งใดๆ ให้แก่ผู้ที่ไม่มั่นคง คือจะมอบให้เฉพาะผู้ที่หลุดพ้นด้วยศรัทธา, หรือมอบให้แก่ผู้ที่หลุดพ้นด้วยศรัทธาในมหายาน / จะไม่มอบให้แก่พวกเดียรฉัตร //

ครั้งนั้น พระอมิตาภะ ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสกับพระอวโลกิเตศวรว่า คุณก่อนกุลบุตร ถ้าว่า กุลบุตร หรือ กุลธิดา เป็นผู้ยากจน ไม่มีผงเหล่านี้คือ ผงพลอยเขียว ผงทับทิม ผงทองและเงิน / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค กุลบุตรจะประดับด้วยสีต่างๆ แทนได้ไหม? คือตกแต่งด้วยสีต่างๆ ของดอกไม้และของหอมต่างๆ / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า คุณก่อนกุลบุตร ถ้าผู้เดินทางไปต่างประเทศ ย้ายจากถิ่นที่อาศัยยอมไม่มีสีเช่นนั้น อาจารย์อนุญาตให้คิดสร้างมณฑลขึ้นภายในใจได้ / อาจารย์จึงได้แสดงลักษณะของมุทธาไว้ //

บทที่ 4 ษทัภษริมหาวิตายมณฑลวรณนม มีเพียงเท่านั้น //

บทที่ 5 ชื่อมหาวิตโยปเทศะ

(แสดงมหาวิตยา)

ครั้งนั้น พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัทมโมตตมะ ได้ตรัสกับพระอวโลกิเตศวรว่า ลูกก่อนกุลบุตร ท่านจงให้มนต์มหาวิทยา 6 พยางค์ แก่เราเถิด / เราจะปลดเปลื้องสัตว์หลายโกฏิหมื่นแสนคนออกจากทุกข์ / พวกเขาจะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ โดยพลัน //

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ได้มอบมนต์มหาวิทยา 6 พยางค์ ให้แก่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัทมโมตตมะ ว่า

“ โอ์ มณีปทุเม หุม ”

ในขณะที่มีการมอบมหาวิทยา 6 พยางค์นี้ มหาวิปทั้ง 4 ได้สั่นไหวไปถึงเทวภพ จุจไบกกล้วยฉะนั้น มหาสมุทรทั้ง 4 ก็สั่นไหวจุจจะทำลายสิ่งทั้งปวงลง / ยักษ์ รากษส กุมภัณฑ์ รวมทั้งเทพมารดาแห่งมหากาล ก็พากันหนีไป //

ครั้งนั้น พระตถาคต ปัทมโมตตมะ ได้ยื่นแขนอันเป็นเช่นกับพญานาค ออกไปรับสร้อยมุก อันมีค่าจำนวนแสนจากพระอวโลกิเตศวร แล้วมอบแก่พระอมิตากะ ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า / พระอมิตากะ เมื่อรับแล้ว ก็มอบคืนแก่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัทมโมตตมะ นั้น / ครั้งนั้น พระปัทมโมตตมะ ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อได้รับมหาวิทยา 6 พยางค์นี้แล้ว ก็ได้เข้าไปสู่ ปัทมโมตตมะ โลกธาตุ / ลูกก่อนกุลบุตร เราได้ฟังเรื่องในอดีตจากพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า มาอย่างนี้ //

ครั้งนั้น พระสรณวิธรณวิษกัมภี ได้ถามพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ทำอย่างไร ข้าพระองค์จะ ได้รับมนต์มหาวิทยา 6 พยางค์บ้าง? ข้าแต่พระผู้มีพระภาคชนทั้งหลาย ย่อมไม่ต้องการความพอใจในการเสพเหมือนที่คนตายแล้วได้รับ ฉันทใด ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ก็ไม่ได้ได้รับความเอิบอิม เพียงแต่ได้ฟังมหาวิทยา 6 พยางค์ ฉันทนั้น / เพราะชนที่ได้เจริญภาวนา ได้ฟัง ได้พิจารณา และได้ทรงจำตามอรรถาษัย ย่อมเป็นผู้มีบุญ //

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร ผู้ใดให้เขียนมหาวิทยา 6 พยางค์นี้ เท่ากับให้เขียนพระธรรม 84,000 ธรรมขันธ์ / ผู้ใดให้สร้างสถูปที่ทำด้วยสุวรรณรัตนะ อันเป็นทิพย์ แต่พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีจำนวนมาก เปรียบได้กับละอองปรมาณู, ครั้นสร้างแล้ว ทำบันได (ขึ้น) ลง จากพระธาตุได้ในหนึ่งวัน / ผู้ที่สร้างผลกรรมจากอักษรเพียงตัวเดียวของมหาวิทยา 6 พยางค์นี้ ชื่อว่า ได้สร้างผลกรรมเหล่านั้นแล้ว / เขาจึงไม่ควรมองสิ่งไรค่าอื่น ๆ เพราะมีโมกษะ เป็นที่หวังอยู่แล้ว / กุลบุตรหรือกุลธิดาคณใด ได้เจริญภาวนามหาวิทยา 6 พยางค์นี้ เขาจะได้สมาธิเหล่านี้คือ

สมาธิ ชื่อว่า มณีขระ

สมาธิ ชื่อว่า นรกตริภักสัง โศษณะ

สมาธิ ชื่อว่า วัชรกวางจะ

สมาธิ ชื่อว่า สุประดิษฐ์จิตรณะ

สมาธิ ชื่อว่า สร โวปายเภสัชลยประเวศณะ

สมาธิ ชื่อว่า วิกิริณะ

สมาธิ ชื่อว่า สรวพุทธเกษตรสังทรศณะ

สมาธิ ชื่อว่า สรวธรรมประเวศณะ

สมาธิ ชื่อว่า ทยานาลังการะ

สมาธิ ชื่อว่า ธรรมรตถาภิรุณะ

สมาธิ ชื่อว่า รากทเวษโมหปริ โมงษณะ

สมาธิ ชื่อว่า อนันตวัตสะ

สมาธิ ชื่อว่า ษฎุปารมีตานิรเทศะ

สมาธิ ชื่อว่า มหาเมรุขระ

สมาธิ ชื่อว่า สรวภโวตตารณะ

สมาธิ ชื่อว่า สรวตถาคตวยวโลกณะ

สมาธิ ชื่อว่า สุประดิษฐ์ิตาสณะ

เขาผู้ทรงจำมหาวิทยา 6 พยางค์นี้ ย่อมได้สมาธิที่เป็นประธาน 108 ประการอย่างนี้ //

บทที่ 5 ชื่อมหาวิท โยปเทศ มีเพียงเท่านั้น //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กล่าวกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์จะไปที่ไหน จึงจะได้มหาวิทยา 6 พยางค์? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูก่อนกุลบุตร ผู้แสดงธรรม ที่ท่อง จำ และภาวนาไว้ในใจนั้น ยังอยู่ในมหานครพาราณสีนี้ / พระสรวนีวรณวิษกัมภี กล่าวว่า ข้าพระองค์จะไปมหานครพาราณสี เพื่อเยี่ยม คารวะ และสนทนากับผู้แสดงธรรมนั้น / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดีละ ดีแล้ว กุลบุตร ท่านจงทำตามนั้นเถี / ลูก่อนกุลบุตร ผู้แสดงธรรมนั้น ท่านจะพบได้ยาก เหมือนกับการเข้าพบพระตถาคต, เหมือนกับการได้เห็นยอดบุญ, เหมือนกับการได้พบท่าน้ำที่พึ่งของแม่น้ำคงคา, เหมือนกับการได้พบอภิวาทินุคคล (ผู้มีวาทีที่ไม่ติดขัด) เหมือนกับการได้พบกับภูตวาทีบุคคล, เหมือนกับการได้พบกองรัตนะ, เหมือนกับการได้พบจินดามณีอันประเสริฐ, เหมือนกับการได้พบพระธรรมราช, และเหมือนกับการได้พบผู้คุ้มครองโลก / ลูก่อนกุลบุตร การไปพบผู้แสดงธรรมนั้น ไม่ควรคิดลังเล / ลูก่อนกุลบุตรท่านจตุจากโพธิสัตว์ภูมิแล้ว ก็อย่าข้องเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ควรอีกเลย / ผู้แสดงธรรมนั้นเป็นผู้มีศีล มีอาจารย์ แวดล้อมด้วยภรรยา และบุตรธิดา มีโลหิต อุจจาระ ปัสสาวะ สมบูรณ์ จะดำเนินไปโดยไม่หวนกลับมาอีก //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กล่าวกับพระผู้มีพระภาคว่า ตามแต่พระผู้มีพระภาคจะอนุญาต / ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี โพธิสัตว์ซึ่งแวดล้อมด้วยพระโพธิสัตว์บริษัท ๓๑๕๓ บรพชิต และเด็กชายหญิงเป็นต้นจำนวนมาก / ในสถานที่ทำการบูชาผู้แสดงธรรมนั้น มีฉัตรทิพย์ รองเท้าทิพย์ เมล็ด ภูษณ พวงมาลา เกยूर สร้อยมือ สร้อยคอ สร้อยรัตนะ ประดับสีระ เบื้องหลัง และแบ่งไปตามนิ้วมือ ผ้าและจีวรครองต่างๆ อีกจำนวนมากที่พวกวิทยากรส่งมา ผ้าจากแคว้นกาสิ ผ้าที่บริสุทธิ์แวววาวผ้าต่างๆ อีกมาก รวมทั้งดอกไม้ทั้งหลาย เช่น ดอกอุบล ดอกบัว ดอกโกมุท ดอกบุณฑริก ดอกมณฑารพ ดอกมหามณฑารพ ดอกอุทุมพร ทั้งช่อเล็กช่อใหญ่ ดอกไม้ป่า ชนิดต่างๆ ดอกจำปา ดอกยี่โถ ดอกกุหลาบ ดอกไม้ที่ออกตามฤดูฝน และต้นไม้ที่นกอาศัย / งดงามไปด้วยดอกไม้ ดอกไม้สด และห่านเทศ (จกรวาก) / รวงข้าวสาลี นกหัวขวานสีเขียว เหลือง แดง ขาว แดงเข้ม แก้วผลึก และสีเงิน / พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้เก็บดอกไม้บ่กและดอกไม้ต่างๆ แล้วเข้าไปสู่มหานครพาราณสี / ได้ไปถึงมหานครพาราณสีตามลำดับ / ได้เขาไปหาผู้แสดงธรรมนั้น / เมื่อเข้าไปแล้ว ได้ถวายบังคมที่พระบาททั้งสอง, พระผู้แสดงธรรมได้สังเกตเห็นกริยาอาการเดินของเขาแล้วว่า มิใช่แกเล้งปกปิดความเป็นผู้ศิวีบัติ และอาจารย์วักติ เหตุ นั้น จึงให้นำฉัตร รองเท้า มาลัยหอม และเครื่องลูบไล้มาให้เขา / เขา (พระสรวนีวรณวิษกัมภี) ได้ทำการบูชาอันยิ่งใหญ่ ด้วยพัสดราภรณ์และมาลัยหอมเหล่านั้น แล้วประคองอัญชลีเบื้องหน้าผู้แสดงธรรม กล่าวกับท่านผู้เป็นปราชญ์นั้นว่า โอ / ท่านผู้บริโภคธรรมสมบัติ ท่านเป็นเหมือนผู้สะสมมฤตนิธิ ที่ไม่เคยนำออกใช้ ท่านเป็นภาชนะที่รองรับมนุษย์ทั้งปวง เหมือนมหาสาคร / เมื่อท่านแสดงธรรมอยู่เทพ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร กิณนร

มโหระทึก มนุษย์ และอมมนุษย์ทั้งปวง ได้ประชุมกันแล้ว / ในมหาวัชรสมัยกาลเป็นที่ฟังธรรมของท่านนั้น ท่านได้แสดงธรรมบรรยายปลดเปลื้องสัตว์ทั้งหลายด้วย / สัตว์จำนวนมากถูกพันธนาการอยู่ในสังสารวัฏ / สัตว์เหล่าใดที่อยู่ในมหานครพาราณสีนี้ ย่อมเห็น ย่อมรับปฏิญญาของท่านอย่างต่อเนื่องสัตว์เหล่านั้น ย่อมเป็นผู้มีบุญ / เพียงแต่แสดงธรรมเท่านั้น ท่านก็ทำลายบาปกรรมทั้งปวงได้ / ไฟย่อมเผาไหม้ภายในป่า ฉันทใด ท่านย่อมเผาบาปกรรมทั้งปวงได้ ด้วยการแสดงธรรม ฉันทนั้น / ความเป็นพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมบังเกิดแล้ว แก่ท่าน / พระโพธิสัตว์เหล่าอื่นอีกหลายโกฏิหมื่นแสนองค์ ก็จะเข้าไปในพิธีบูชาท่าน / พระพรหม พระวิษณุ พระมหेश্বর พระจันทร์ พระอาทิตย์ พระวายุ พระวรุณ พระอัคนิ พระยม พระธรรมราช และพระมหाराชทั้ง 4 เหล่าอื่นก็จะเข้าไปเพื่อทำการบูชาท่าน //

พระธรรมภานกะ ได้กล่าวกับพระสรวนีวรณวิษกัมภีว่า คุณก่อนกฤษบุตร ท่านอย่าทำให้อุศลเกิดขึ้นเลย / มีกิเลสสักกี่มาจะเชื่อว่าทำให้ผู้เสพอิ่มใจ เป็นในมิตติกะของสังสารวัฏ ซึ่งเกิดขึ้นรอบตัวประชาชน / ส่วนกฤษบุตรเหล่าใดรู้มนต์มหาวิทยา 6 พยางค์พวกเขาจะไม่ถูก รากะ โทสะ โมหะครอบงำ / ทองชมพูนท ย่อมไม่เกิดสนิม ฉันทใด คุณก่อนกฤษบุตร ผู้มีมหาวิทยาอยู่ภายในกาย, กายของเขาจะไม่แปดเปื้อนด้วยรากะ โทสะ โมหะ ฉันทนั้น //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กอดที่พระบาทของพระธรรมภานกะอย่างมั่นคง แล้วกล่าวว่า ของพระองค์จึงเป็นจักขุของผู้มีอินทรีย์ฝึกการด้วยเถิด / ขอพระองค์จึงเป็นผู้ชี้ทางให้แก่ผู้นาถาคด้วยเถิด / ขอพระองค์จงให้ข้าพเจ้าผู้กระหายธรรม ได้เอิบอ้อมด้วยรสแห่งธรรมด้วยเถิด / ขอพระองค์จงประทานเมล็ดพืชแห่งพระโพธิญาณ แก่ข้าพระองค์ผู้ห่างไกลจากอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณด้วยเถิด / ขอพระองค์ประทานโอกาสแห่งธรรมด้วยเถิด / ขอพระองค์จงประทานความบริสุทธิ์ทางกายแก่ผู้มีรูปร่างปรกติด้วยเถิด / ประชาชนทั้งปวงจะรวบรวมถ้อยคำที่ไพเราะยกย่องพระองค์ว่า เป็นผู้มกุศลกรรมที่ไม่เสื่อมคลาย / ข้าแต่ท่านผู้เป็นครู ขอท่านจงประทานมนต์มหาวิทยา 6 พยางค์ แก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด ข้าพระองค์จะได้ตรัสรู้อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ โดยเร็ว / ข้าพระองค์จะได้หมุนวงล้อธรรมจักรให้ไปสู่อาคารทั้ง 12 / จักปลดเปลื้องทุกข์ในสังสารวัฏของสัตว์ทั้งปวง / ข้าพระองค์จึงสมควรได้ลาภคือมนต์มหาวิทยา 6 พยางค์นั้น / ขอท่านจงประทานมนต์มหาวิทยา 6 พยางค์แก่ข้าพระองค์เถิด / ท่านจงเป็นผู้คุ้มครองเป็นที่ที่ฟัง เป็นประทีป ของผู้นาถาคต่อไป //

ครั้งนั้น พระธรรมภานกะ ได้กล่าวกับพระสรวนีวรณวิษกัมภี ว่า จะหาวัชรบทใดๆเปรียบด้วยมนต์มหาวิทยา 6 พยางค์นี้ไม่ได้อีกแล้ว / มหาวิทยานี้ ปีนอภทยวัชรบท (บทวัชรที่แข็งแกร่ง) เป็นอนุตตรัญญาณทัศนบท (บทที่เข้าถึงญาณอันประเสริฐ) เป็นอักษยัญญาณบท (บทแห่งญาณที่ไม่เสื่อม) เป็นนิรุตตรบท (บทที่ไม่มีสิ่งใดยิ่งกว่า) / เป็นโมกษประเวศนบท (บทที่เข้าถึงโมกษะ) เป็นตถาคตัญญาณวิสุทธินบท (บทที่บริสุทธิ์ของตถาคต

ญาณ) เป็นบทที่ปราศจากราคะ โทสะ โมหะและความทุกข์ในสังสารวัฏ / เป็นบทแห่งกุศลโลบายทั้งปวง / เป็นบทที่สมบูรณ์ด้วยญาณ วิโมกข์และสมาธิ / เป็นบทที่เข้าถึงธรรมทั้งปวง / เป็นบทอันพึงประสงค์ของเทพตลอดกาล / บุรุษทั้งหลายที่ต้องการเตรียมตนไปในสถานที่ต่างๆ พวกเขาควรเตรียมตน ด้วยเครื่องประดับที่เป็นประโยชน์ต่อ โมกษะ / อย่างเช่น เครื่องประดับของพระอินทร์ เครื่องประดับของเชน และเครื่องประดับของชีปะขาว / ผู้มีค บอด (ผู้ที่มองไม่เห็นกลางวัน) ก็ควรเตรียม เครื่องประดับของพระอินทร์ / ของนักพรตไสวณิกาย หรือของสมณ นิครนถ์ / โมกษะจะไม่มีแก่ชนพวกนั้น / เพราะความเลี้ยหาย่อมไม่มีแก่ผู้ที่ยังไม่เริ่มต้น / หมู่เทพทั้งปวง พระ พรหม พระวิษณุ พระมหেশวร ท้าวสักกะ ผู้เป็นจอมแห่งเทพ, พระจันทร์ พระอาทิตย์ พระวายุและพระวรุณ เป็น ต้น รวมทั้งพระขยม พระธรรมราช และท้าวมหาราชทั้ง 4 เทพ เหล่านั้นทั้งหมด ล้วนปรารถนามนตัมหาวิทยา 6 พยางค์อยู่ตลอดกาลเป็นนิตย์ //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี กล่าวกับพระธรรมภาณกะว่า ทำอย่างไร ข้าพเจ้าจึงจะได้มนตัมหาวิทยา 6 พยางค์ และข้าพเจ้าจะตรัสรู้โดยพลันด้วยวิธีใด? พระธรรมภาณกะกล่าวว่า จริงอย่างนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี พระตถาคตทั้งหลาย มิได้ถือกำเนิดมาจากนางปรัชญาปารมิตา / แต่นางปรัชญาปารมิตานั้น ได้ชื่อว่า เป็น เนตรี ของพระตถาคตทั้งปวง / แม้นางเองยังต้องพนมมือไหว้มนตัมหาวิทยา 6 พยางค์ แล้วจะป่วยกล่าวไปไยถึงพระ ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า และกระพระโพธิสัตว์ ด้วยเล่า / ดูก่อนกถุบุตร สาระคุเมล็ดข้าวสารนี้ เป็นส่วน เล็กน้อยของมหายาน คือพหุมหายานสูตร เคยะ ไวยาकरणะ คาลา นิตานะ อิติวฤตตชาตกะ ไพนุลยะ อัทถุทธธรรม และอุเทศกะ เป็นสิ่งที่บุคคลควรจะได้รับ, ดูก่อนกถุบุตร แม้แต่เพียงเจริญภาวนาเขาก็จะได้รับ โมกษะ อันเป็น บรมสุข แล้วจะป่วยกล่าวไปไย ถึงกุศลอื่นๆ อีกจำนวนมาก / หรือว่า ชนทั้งหลายยอมยึดถือสิ่งที่ไม่เป็นสาระว่า เป็นสาระ เหมือนผู้ครองเรือนถือว่า ข้าวสารคือสาระ, พวกเขาจึงนำไปบรรจุกาชนะไว้เต็มบ้านของตน ตากให้ แห้งด้วยแสงอาทิตย์แต่ละวัน แล้วตำด้วยสาก จากนั้น จึงบริจาคไปตามฤดูกาล / แล้วรู้ไหมว่า อะไรคือสาระ / สาระคือเมล็ดข้าวสาร / เช่นเดียวกัน สูตรอื่นๆ ทั้งหลายเป็นเสมือนเกลบเท่านั้น / จึงพึงทราบเถิดว่า บรรดาสูตร ทั้งหลาย มนตัมหาวิทยา 6 พยางค์นี้เท่านั้นที่เป็นเมล็ดข้าวสาร / ดูก่อนกถุบุตร เพราะเหตุแห่งมหาวิทยา 6 พยางค์ นี้ที่พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ผู้ปรารถนาทานบารมี ศีลบารมี กษานตบารมี วิริยบารมี ฌยานบารมีและปรัชญาบารมี จึงได้ท่องเที่ยวสืบแสวงหา / ดูก่อนกถุบุตร พวกเขาจะบำเพ็ญบารมีให้สมบูรณ์ได้ ด้วยการเจริญภาวนามหาวิทยา 6 พยางค์ เพียงครั้งเดียวเท่านั้น / หรือแม้เพียงได้สัมผัสผ้าคลุมเพียงน้อยนิด พวกเขาก็จะได้อิวรรติกภูมิ (ภูมิที่ไม่ กลับมาเกิดอีก) มนต์วิทยา 6 พยางค์ เป็นอย่างนี้ แม้แต่การ ได้ยินชื่อก็เป็นกรยาก / พระตถาคตทั้งปวง ซึ่งมีบริวาร

ทั้งหลายคือ จีวรปิณฑบาท ที่นอน ที่นั่ง คิลานปัจจัยเภัชได้ไปดำรงอยู่ในสถานะทั้งปวง ก็เพราะเคยได้ยื่นชื่อมา เพียงครั้งเดียวเท่านั้น //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กล่าวกับพระธรรมภาณกะว่า ขอท่านจงให้มนต์มหาวิทยา 6 พยางค์ แก่ข้าพเจ้าเถิด / ครั้งนั้น พระธรรมภาณกะ ได้ยื่นคิดใคร่ครวญอยู่ในใจ / จากนั้น ก็มีเสียงในอากาศเปล่งออกมาว่า ท่านอารยะ (ท่านผู้ประเสริฐ) ท่านจงให้มนต์มหาวิทยา 6 พยางค์เถิด / ผู้นี้เป็นพระโพธิสัตว์ ได้ทำสิ่งที่ทำได้โดยยากไว้มิใช่น้อย / พระธรรมภาณกะ คิดว่า เสียงนี้มาจากไหน? จากนั้น เสียงในอากาศก็เปล่งออกมาอีกว่า ท่านอารยะ ท่านจงให้มนต์มหาวิทยา 6 พยางค์เถิด / ผู้นี้เป็นพระโพธิสัตว์ ได้ทำสิ่งที่ทำได้โดยยากไว้มิใช่น้อย //

ครั้งนั้น พระธรรมภาณกะ ได้มองขึ้นสู่อากาศ / จนกระทั่ง ได้เห็นสรีระสามเทริดขงามีสีแดงดงามเหมือนสรทกาล ประดับสรวิษณะไว้บนศีรษะ มือคุดอกปทุมอันงดงามตกแต่งด้วยความงามของดอกบัว / พระธรรมภาณกะ ครั้น ได้เห็นรูปเช่นนั้นแล้ว จึง ได้กล่าวกับ พระสรวนีวรณวิษกัมภี โพธิสัตว์ว่า คุณก่อนกุลบุตร ท่านจงเรียนมนต์มหาวิทยา 6 พยางค์ จากพระอวโลกิตศวรโพธิสัตว์เถิด //

พระสรวนีวรณวิษกัมภี ผู้ท่องเที่ยวไปทั่ว ได้ประมือเริ่มเรียนมนต์ว่า

“ โอัมณิ ปทุเม หุม “

ยังไม่ทันขาดคำ แผ่นปฐพีก็ได้ไหวสั่นสะเทือนถึง 6 ครั้ง / คุณก่อนกุลบุตร พระสรวนีวรณวิษกัมภี ก็ได้สำเร็จสมาธิเหล่านี้คือ

สมาธิ ชื่อว่า สุกขมชณะ

สมาธิ ชื่อว่า ไมตริกรุณามุทิตะ

สมาธิ ชื่อว่า โยคจาระ

สมาธิ ชื่อว่า โมกษประเวศยวสถานะ

สมาธิ ชื่อว่า สรวโลกกระ

สมาธิ ชื่อว่า วยุหราชะ

สมาธิ ชื่อว่า ธรรมธระ

พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้สำเร็จสมาธิเหล่านี้ / พระสรวนีวรณวิษกัมภี โพธิสัตว์ เมื่อเรียนจบแล้ว ก็เข้านอบน้อมประทักขิณทำความเคารพผู้เป็นอาจารย์นั้นว่า ทวีปทั้ง 4 ได้สมบูรณด้วยรัตนะ 7 ประการแล้ว //

ครั้งนั้น พระธรรมภาณกะ ได้กล่าวกับพระสรวนีวรณวิษกัมภี โพธิสัตว์ว่า ยังไม่มีทิกิณาแก่อักษรเลย แม้พยางค์เดียว / แล้วจะป่วยกล่าวไปไยถึงมนต์มหาวิทยา 6 พยางค์เล่า คุณก่อนกุลบุตร เราจะไม่รับอะไรจากท่าน / ท่านเป็นพระโพธิสัตว์ผู้ประเสริฐ แต่ยังไม่ประเสริฐ, คุณก่อนกุลบุตร ท่านยังไม่ควรแนะนำผู้ใด / ท่านควรถวาย

มุกดาหารอันมีมูลค่า 100,000 แต่อักษรหนึ่งพยางค์นั้น / พระธรรมภาณกะนั้น กล่าวต่อว่า ท่านควรเข้าไปหาพระ
ศากยมุณี ตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามคำแนะนำของเรา //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ผู้ได้ลาภบริบูรณ์ตามความปรารถนาจึงวันทาพระบาททั้งสองของพระ
ธรรมภาณกะ แล้วออกไป / พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้เข้าไปสู่พระเชตวันมหาวิหาร / ครั้นเข้าไปแล้ว ได้ถวาย
บังคมที่พระบาททั้งสองของพระผู้มีพระภาคแล้วยืนอยู่ ณ ที่หนึ่ง //

บทที่ 6 มหาวิทยามณฑลวรรณนม มีเพียงเท่านี้ //

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคศาสดามุนี ตถาคตอรหัตสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ตรัสกับพระสรวนวิมลวิษกัมภิวา
ดูก่อนกุลบุตร ท่านได้ลาแล้วหรือ? พระสรวนวิมลวิษกัมภิกราบทูลว่า พระผู้มีพระภาคทรงทราบได้อย่างไร?
จากนั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า 7 โกฏิพระองค์ได้ประชุมกัน / พระตถาคตเหล่านั้น ได้เริ่มสวดบทธารณีนีว่า

นมะ สปฺตานำ สมฺยกุลฺพุทธ โกฏินาม /

“ โอํ จเล จุเล จุนฺเล สุวาหา “

ธารณีนีชื่อว่า สัปตสัปตติสัสมยักรัสมฺพุทธ โกฏิกิริฎกา//

เมื่อออกจากขุมโรมานั้นแล้ว ยังมีขุมโรมานี้ชื่อว่า สุรายประภาอีก / มีพระโพธิสัตว์หลายโกฏิหมื่นแสนองค์
ได้อาศัยอยู่ในขุมโรมานี้ / ที่ขุมโรมานี้สุรายประภาชั้น มีภูเขาทองอยู่ 1,200,000 ลูก / ที่ภูเขาทองนั้น มียอดเขาสูง
อยู่ 1,200 ยอด / ภูเขาเหล่านั้นค้ำข้างปกคลุมไปด้วยทับทิม ในแต่ละด้านเชื่อมต่อกันด้วยมณีรัตนะอันเป็นทิพย์/
มีอุทยานที่วิจิตรงดงามน่ารื่นรมย์อย่างยิ่ง / มีสระบัวอันน่ารื่นรมย์ และมีภูเขาคาร์(เรือนยอด)อยู่ 100,000 หลัง / มี
สุวรรณรัตนะอันเป็นทิพย์ ห้อยระย้าเป็นเครื่องประดับด้วยมุกดาหาร / มีมุกดาหารหลายแสนห้อยเป็นระย้า /
เบื้องล่างของภูเขาคาร์เหล่านั้น มีจินตามณีรัตน์ ชื่อว่า สารทะ, พระโพธิสัตว์เหล่านั้น ได้ใช้สอยอุปกรณ์ทุกอย่าง /
ครั้งนั้น พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ได้เข้าไปในภูเขาคาร์ที่ภูเขาเหล่านั้น / ครั้นเข้าไปแล้วก็ได้ท่องมนต์มหาวิทยา 6
พยางค์ / พวกเขาจึงได้พบกับพระอวโลกิเตศวร / ครั้นได้พบแล้ว จึงบังเกิดจิตศรัทธาต่อพระอวโลกิเตศวรนั้น /
ครั้นเกิดศรัทธาแล้ว พระโพธิสัตว์ทั้งหลายจึงได้ออกจากภูเขาคาร์เหล่านั้น / ครั้นออกมาแล้ว บางพวกก็ได้เดิน
จงกรมในสถานที่สำหรับเดินจงกรม / บางพวกก็ได้เดินจงกรมในอุทยานมณีรัตนะ, บางพวกก็ไปที่สระบัว, บางพวก
ก็ไปที่ภูเขาทับทิม, ครั้นไปแล้ว ก็ได้ขึ้นสู่บัลลังก์ ตั้งกายตรง ตั้งจิตไว้เฉพาะหน้า / ดูก่อนกุลบุตร พระโพธิสัตว์ผู้
เช่นนี้เหล่านั้น ได้เข้าไปในขุมโรมานี้ / ดูก่อนกุลบุตรเมื่อออกจากขุมโรมานี้แล้ว ก็เข้าไปสู่ขุมโรมานี้ชื่อว่า
อินทรราช / ณ ที่นั้นพระโพธิสัตว์หลายโกฏิหมื่นแสนองค์ ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่หวนกลับมาเกิดอีก ได้อาศัยอยู่ / ที่ขุม
โรมานินทรรานั้น มีภูเขาสุวรรณรัตน์ อันเป็นทิพย์อีก 80,000 ลูก / ณ ท่ามกลางภูเขาเหล่านั้น มีจินตามณีรัตน์
ชื่อว่า ปัทมาวภาสะอยู่ / ในพระโพธิสัตว์เหล่านั้นอยู่ในภูเขาใหญ่นั้น พวกเขาจะไม่มี ความทุกข์ที่เป็นไปใน
สังสารวัฏ / กิเลสในสังสารจะไม่รบกวนพวกเขา จะมีนิวารณจิตตลอดกาล / ความคิดอย่างอื่นจะไม่มีในสรีระของ
พวกเขา / ดูก่อนกุลบุตร เมื่อพระโพธิสัตว์เหล่านั้น ออกจากขุมโรมานี้แล้ว ก็จะเข้าไปสู่ขุมโรมานี้ชื่อว่า
มโหษธิ / ณ ที่นั้น ได้มีพระโพธิสัตว์ที่บังเกิดประณมจิตหลายโกฏิหมื่นแสนองค์อาศัยอยู่ / ดูก่อนกุลบุตร ณ ขุม
โรมานี้ ยังมีภูเขาอีก 99,000 ลูก / ภูเขาบางลูกเป็นวัชระ, บางลูกเป็นเงิน, บางลูกเป็นทอง, บางลูกเป็นพลอยเจีย

, บางลูกเป็นจทับทิม, บางลูกเป็นมรกต, บางลูกเป็นแก้วผลึก, บางลูกเป็นนรชตะ, ภูเขาใหญ่เหล่านั้นเป็นอย่างนี้ / ภูเขาลูกหนึ่งๆ มียอดภูเขาอีก 80,000 ยอด เชื่อมต่อกันด้วยรัตนะต่างๆช่างสวยงามวิจิตรนารั้ نرمยั้งนัก / ที่ยอดภูเขาเหล่านั้น มีคนสรรพ้ออาศัยอยู่ พวกเขาบรรเลงดนตรีเปล่งออกมาจากขุมโรมาตลอดกาลเป็นนิตย์ / พระโพธิสัตว์ที่ได้ประณจิตเหล่านั้น ย่อมคิดถึงแต่ศุขนิทานิมิตว่า / โอ / ความทุกข์, ฆรากรั้เป็นทุกข์, มรณะกรั้เป็นทุกข์, การพลัดพรากจากสิ่งที่น่าปรารถนา น่าพอใจกรั้เป็นทุกข์, ผู้เกิดในอเวจันรกรั้เป็นทุกข์, สัตว์ทั้งหลายผู้เกิดในแดนเปรตกรั้เป็นทุกข์, ครั้งคิดถึงความสังเวชในกายนี้แล้ว ในกาลนั้น พวกเขากั้ขึ้นสู่บัลลังก์ตั้งกายตรง ตั้งสติไว้เฉพาะหน้า

อาศัยอยู่ในภูเขาใหญ่เหล่านั้น //

ดูก่อนกฤษบุตร เมื่อพระโพธิสัตว์ออกจากขุมโรมานั้นแล้ว ก็เข้าสู่ขุมโรมาชื่อจิตตราษ / ที่ขุมโรมานั้น มีพระปัจเจกพุทธเจ้า อาศัยอยู่หลายโกฏิหมื่นแสนองค์ / พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้น ได้แสดงปาฏิหาริย์ ปล่อยแสงสว่างโชติช่วงดั่งแสงอาทิตย์ ณ ขุมโรมานั้น ยังมีภูเขาอีก 100,000 ลูก / ภูเขาใหญ่เหล่านั้นทั้งหมด เป็นภูเขารัตนะ 7 ประการ / ที่ภูเขาใหญ่เหล่านั้น มีต้นกัลปพฤกษ์ต่างๆ ที่มีลำต้นเป็นทอง ใบเป็นเงินเชื่อมต่อกันด้วยรัตนะต่างๆ มีเครื่องอลังการชนิดต่างๆ ห้อยเป็นระย้า มีเมาลี กุณทลพวงมาลา ห้อยเป็นระย้า มีเกยूर สร้อยมือ สร้อยคอ ห้อยเป็นระย้า มีผ้ากาสิห้อยเป็นระย้า มีแสงเปล่งประกายจากระฆังทองและเงิน / ที่ต้นกัลปพฤกษ์บนภูเขาใหญ่เหล่านั้นมีพระปัจเจกพุทธเจ้าอาศัยอยู่ / พระปัจเจกพุทธเจ้าจำนวนมาก ได้สนทนากัน แสดงธรรมเช่นนี้ซึ่งกันแลกันจากพระสูตร เคยยะ ไวยาकरणะ คาถา อุทาน อิติวุตตกชาตค และไวปุละยะ / ในกาลนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภิ ได้ออกจากขุมโรมานั้น แล้วเข้าไปสู่ขุมโรมาที่ชื่อว่า ฐวชาकरะ ซึ่งเป็นขุมโรมาสุดท้าย / ขุมโรมานี้กว้าง 80,000 โยชน์ / ณ ที่ขุมโรมานี้ มีภูเขาที่วิจิตรต่อเนื่องถึงกันด้วยรัตนะต่างๆ ทั้ง 80,000 ลูก / ที่ภูเขาใหญ่เหล่านั้น มีต้นกัลปพฤกษ์จำนวนมาก, มีต้นจันท์หอมหลายแสนต้น, มีต้นกฤษณา 100,000 ต้น / ณ ที่ขุมโรมานั้น มีพื้นเป็นเพชร / ที่ขุมโรมานั้น มีห้อง (ถ้ำ) 9,900,000 ห้อง ล้วนเป็นห้องทองคำ มีเครื่องประดับห้อยเป็นระย้าด้วยสายของมุกดาหาร, ห้อยเป็นระย้า ด้วยกระดิ่งและมาลา เปล่งประกายด้วยแสงจันทร์และรัตนะ / ในห้องเหล่านั้น มีองค์พระตถาคตประทับนั่งอยู่ / พระตถาคตเหล่านั้น กำลังแสดงธรรมแก่มนุษย์ชาวชมพูทวีปทั้งหลาย / ณ ครั้งนั้นพระตถาคตทั้งหลาย กำลังแสดงธรรมเรื่องบารมี 6 / คือทานบารมี ศีลบารมี กษานติบารมี วิริยบารมี ฌยานบารมี และปรัชญบารมี / เมื่อแสดงธรรมต่างๆ อย่างนี้แล้ว จึงแสดงธรรมแก่มนุษย์ชาวชมพูทวีป ตามกาลเวลา / ดูก่อนกฤษบุตร จนกระทั่งพระโพธิสัตว์ทั้งหลายได้เห็นขุมโรมาของพระมหาสัตว์อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ด้วยประการฉะนี้ / ณ ที่เขตะวันมหาวิหารนั่นเอง เทพบุตรทั้งหลาย รวมทั้งเทพ นาค ยักษ์ คนธรรพ อสูร ครุฑ กิณนร มโห

คะ มนุษย์ อมนุษย์ พระมเหศวร และพระนารายณ์ ก็ได้มาประชุมกัน / พระโพธิสัตว์หลายโกฏิหมื่นแสนองค์ ก็ได้ประชุมกัน//

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค อะไรกัน? ยังมีขุมโรมาอะไรอีกหรือ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนกุลบุตร พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย เมื่อออกจากขุมโรมานั้นแล้ว ย่อมท่องเที่ยวไปในมหาสมุทรทั้ง 4 ซึ่งมีอยู่ที่หัวแม่เท้าด้านขวาของพระอวโลกิเตศวร แล้วกระโจนลงไปด้วยความไม่รู้ / เมื่อน้ำไหลออกจากหัวแม่เท้าด้านขวา ก็ไหลลงไปสู่ปากอ่าวทะเล แล้วก็ลอยขึ้นไปเป็นก้อนเมฆ / ดูก่อนกุลบุตร พระอวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ได้มีคำอธิบายไว้อย่างนี้ / ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขุมโรมาเช่นนี้อยู่หรือ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ไม่มีหรือ กุลบุตร / ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระอวโลกิเตศวรจะไม่มาแล้วหรือ? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า พระอวโลกิเตศวรกำลังจะมากุลบุตร / พระอวโลกิเตศวรจะมาที่เขตนวันวิหารนี้แหละ เพื่อเยี่ยม คารวะ สนทนากับเรา และเพื่อทำการพยากรณ์พระมเหศวรและเทพบุตรในโลกธาตุ//

ครั้งนั้น พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ได้เปล่งรัศมีสีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว สีแดงสด สีแก้ว พลิก และสีเงิน เป็นจำนวนมากออกมา / รัศมีเหล่านั้นได้มาถึงพระเชตะวัน / ครั้นมาถึงแล้วได้ทำประทักษิณ 3 ครั้ง แล้วออกจากเชตะวันมหาวิหารไปสู่มหานรกอเวจี / เมื่อไปถึงที่นั่น ก็ทำให้มหานรกอเวจีกลายเป็นสภาพที่เย็น / ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค รัศมีเหล่านี้มาจากไหน และจะไปที่ไหน? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนกุลบุตร รัศมีต่างๆ เหล่านี้พระอวโลกิเตศวรเปล่งออกมา / ในเชตะวันนี้ รัศมีเหล่านั้นก็มาถึง / ครั้นมาแล้ว ก็ได้ทำประทักษิณเรา 3 ครั้ง แล้วไปสู่มหานรกอเวจี / ครั้นไปถึงแล้ว ได้ทำให้มหานรกอเวจินั้นกลายเป็นเย็น / ศุภนิมิตจึงปรากฏในเชตะวันมหาวิหารนี้ / ต้นจัมปาอันเป็นทิพย์ก็บังเกิดขึ้น / สระบัวอันเป็นทิพย์ก็บังเกิดขึ้น / ปรากฏการณ์สีทองอันเป็นทิพย์ ก็บังเกิดขึ้นในเชตะวันมหาวิหารนี้ / เชตะวันมหาวิหารจึงปรากฏเช่นนี้ //

ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวร ได้ออกจากสุขาวโลกธาตุ เพื่อ ไปสู่เชตะวันมหาวิหาร / ก็ได้ไปถึงเชตะวันมหาวิหารตามลำดับ / ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวร ได้เข้าไปในพระเชตะวันมหาวิหาร แล้วถวายบังคมพระบาททั้งสองของพระผู้มีพระภาค แล้วยืนอยู่ ณ ส่วนข้างหนึ่ง / ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาค ได้ตรัสด้วยเสียงกระซิบดุจเสียงนกกระจอกว่ามาแล้วหรือกุลบุตร / ท่านได้ทำการอบรมสัตว์เสร็จแล้วหรือ? พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ตามที่พระผู้มีพระภาคทรงทราบ / ข้าพระองค์ได้ชำระกรรมภูมิสำเร็จแล้ว อย่างนี้ / ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคได้ประทานสาธุการว่า ดีละ ดีแล้วกุลบุตร ที่ท่านได้ชำระกรรมภูมิเช่นนี้สำเร็จแล้ว / ครั้ง

นั่น พระอวโลกิเตศวร ได้ถวายดอกบัวแด่พระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระอมิตาภะตถาคต ได้ส่ง
ดอกบัวเหล่านี้มาถวายพระองค์ / และได้ถามถึงเรื่อง อาพาธเล็กน้อยๆ เรื่องโรคเล็กน้อยๆ เรื่องเดินคล่องและ
เรื่องการอยู่สุขสบาย / พระผู้มีพระภาครับดอกบัวจากพระอวโลกิเตศวร แล้ววางไว้ด้านซ้ายมือ //

ครั้งนั้น เทพบุตรมเหศวร ได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาค ครั้นเข้าไปถึงแล้ว ได้ถวายบังคมที่พระบาททั้งสอง
ของพระผู้มีพระภาค แล้วกราบทูลว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์จะได้อุทเทศที่แสดงพยากรณ์ใหม่ ? พระผู้
มีพระภาคตรัสว่า คุณก่อนกถบุตรเจ้าจงไปเถิด พระมหาสัตว์ อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ จะประทานการพยากรณ์แก่
ท่าน / ครั้งนั้น เทพบุตรมเหศวร ได้หมอบลงที่พระบาททั้งสองของพระอวโลกิเตศวร แล้วกล่าวคำสวดดี เป็นพิเศษว่า

ขอความนอบน้อมจงมี แด่พระอวโลกิเตศวร ผู้มหัศจรรย์ ผู้ทรงดอกบัว ผู้มีดอกบัวเป็นอาสนะ ผู้มีดอกบัว
เป็นที่รัก ผู้มีพระหัตถ์คูดอกบัวอันงดงาม ผู้แวดล้อมไปด้วยความงามของดอกบัว ผู้สร้างความสุขแก่ชาวโลก
ผู้สร้างจักขุอันประเสริฐ และความรื่นเริง แก่แผ่นดิน //

ครั้นกล่าวคำสวดดีอย่างวิเศษแก่พระอวโลกิเตศวร อย่างนี้แล้ว เทพบุตรมเหศวร ได้ยืนอยู่อย่างสงบ / ครั้งนั้น
พระอวโลกิเตศวร ได้กล่าวกับเทพบุตรนั้นว่า คุณก่อนกถบุตรทำไมท่านยืนสงบอยู่ ครั้งนั้น เทพบุตรมเหศวร ได้
กล่าวกับพระอวโลกิเตศวรว่า ขอท่านจงพยากรณ์ข้าพเจ้าไว้ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณด้วยเถิด / พระอวโลกิ
เตศวรจึงกล่าวกับเทพบุตรว่า คุณก่อนกถบุตร ในโลกธาตุอันกว้างใหญ่ ท่านจักได้เป็นพระตถาคตอรหันตสัมมาสัม
พุทธเจ้านามว่า ภัสมะศวร ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ ผู้เสด็จไปดี ผู้รู้แจ้งโลก ผู้เป็นสารถิฝีกบรุษที่ไม่มีใคร
เหมือน ผู้เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้เป็นพุทธพระผู้มีพระภาค / ครั้งนั้น พระอุมาเทวี ได้เข้าไปใกล้
แล้วถวายบังคมที่พระบาททั้งสอง ของพระอวโลกิเตศวร แล้วกล่าวคำสวดดีแก่พระอวโลกิเตศวรว่า

ขอความนอบน้อมจงมีแด่พระอวโลกิเตศวร ผู้มหัศจรรย์ ผู้ประทานชีวิตสัตว์ผู้สร้างจักขุอันประเสริฐแก่
แผ่นดิน ผู้อาศัยอยู่ในความงามของดอกบัว ผู้เข้านิรวาณภูมิผู้กระทำด้วยเจตนาบริสุทธิ์ ผู้ทรงธรรม //

ครั้นกล่าวคำสวดดีอย่างนี้แล้ว พระอุมาเทวีจึงได้กล่าวสรุปต่อพระอวโลกิเตศวรว่า ขอท่านปลดปล่อยภาวะ
ของสตรีที่ถูกรังเกียจให้แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด / ขอพระองค์ช่วยปลดปล่อยข้าพเจ้าให้พ้นจากความทุกข์ ที่ต้องอยู่ใน
ครรภ์ซึ่งเต็มไปด้วยสิ่งสกปรกในการเกิดเป็นตัวตน เพราะได้รับเคราะห์กรรมอย่างต่อเนื่อง / พระอวโลกิเตศวร
กล่าวกับนางว่า คุณก่อนกถนิ ท่านจักได้เป็นพระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า นามว่าอุเมศวร ผู้ถึงพร้อมด้วย
วิชาและจรณะ ผู้เสด็จไปดี ผู้รู้แจ้งโลก ผู้เป็นสารถิฝีกบรุษที่ไม่มีใครเหมือน ผู้เป็นครูของเทวดาและมนุษย์
ทั้งหลาย ผู้เป็นพุทธพระผู้มีพระภาค / ท่านจักมีโลกธาตุอยู่ในด้านทักษิณของหิมวันตบรรพต / อุมาเทวี ได้รับการ

พยากรณ์แล้ว ณ ครั้งนั้น / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ดูก่อนสรวนวิรณวิษกัมภี ท่านจงดูเถิด / พระมหาสัตว์อวโลกิเต
ศวรโพธิสัตว์ ได้พยากรณ์อุมาเทวีไว้แล้ว และได้พยากรณ์พระโพธิสัตว์ทั้งปวงไว้ในอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ
แล้ว //

ดูก่อนกตบุตร พยากรณ์นี้ ได้ชื่อว่า มหะสรวนวิรณวิษกัมภี แล //

บทที่ 8

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาคพระอวโลกิเตศวรมาแล้ว / ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เมื่อพระอวโลกิเตศวรมาถึง เหมือนคนตาบอดได้รับดวงตาอันสว่าง ฉะนั้น / การถือกำเนิดของข้าพเจ้า มีผลแล้วในวันนี้ / ความหวังของข้าพเจ้าสมบูรณ์แล้วในวันนี้ / โภธิมรรคของข้าพเจ้าบริสุทธิ์แล้วในวันนี้ / พระอวโลกิเตศวรนั้น มีเจตนาที่จะแสดงนิรวาณในธรรมกาย //

ครั้งนั้น พระสรวนีวรณวิษกัมภี ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ขอพระองค์จงแสดงคุณพิเศษของพระอวโลกิเตศวร แก่พวกข้าพระองค์ในวันนี้ด้วยเถิด //

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกของท่านสรวนีวรณวิษกัมภี ถ้าเป็นบรรดาภูเขายิ่งใหญ่ทั้งหลาย เช่น ภูเขาจักรวาล ภูเขามหจักรวาล ภูเขาภูจินันท์ ภูเขาหามูลิลินท์ ภูเขากาล ภูเขามหากาล ภูเขาสังสกฤษฏะ ภูเขาหาสังสกฤษฏะ ภูเขาประลัมโพทร ภูเขาอนาทรศกะ ภูเขาสถุตสราคตะ ภูเขาชาลินีมุขะ ภูเขาศตศฤงคะ ภูเขาภวะนะ ภูเขา มณีรัตนะ ภูเขาสุรทัสนะ และภูเขาอกาลทัสนะ / บรรดาภูเขานี้ ในโลกธาตุ ภูเขาแต่ละลูก เราสามารถคำนวณน้ำหนักเป็น ปลาย ปลาย ปลาย หรือโกฏิหมื่นแสนปลายได้, ลูกก่อนกฤษบุตร เราสามารถนับน้ำหนักแยกก็ได้ น้ำหนักรวมก็ได้ / ลูกก่อนกฤษบุตรแต่เราไม่สามารถนับกองบุญของพระอวโลกิเตศวรได้ / จริงอย่างนั้น กฤษบุตร เราสามารถนับประมาณของละอองปรมาณูได้, ลูกก่อนกฤษบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของพระอวโลกิเตศวรได้, จริงอย่างนั้น กฤษบุตร เราสามารถนับหยดน้ำที่ละหยดของมหาสมุทรได้ ลูกก่อนกฤษบุตร แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของพระอวโลกิเตศวรได้ / จริงอย่างนั้น กฤษบุตร เราสามารถนับใบไม้ที่ละใบของป่าใหญ่ได้ ลูกก่อนกฤษบุตร เราไม่สามารถนับกองบุญของพระอวโลกิเตศวรได้ //

จริงอย่างนั้น กฤษบุตร ภูเขาสุเมรุ เป็นภูเขาที่ใหญ่มาก / มหาสมุทรเป็นท้องทะเลที่กว้างมาก / ถ้าชนทั้งหมด มีสตรี บุรุษ และเด็กชายหญิง เป็นต้น เป็นผู้เขียนหนังสือ / ภูเขาสุเมรุ นั้น สามารถรองรับการเขียนได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด / เรายังสามารถนับอักษรแต่ละตัวได้ / แต่เราไม่สามารถนับกองบุญของพระอวโลกิเตศวรได้ / จริงอย่างนั้น สรวนีนีวรณวิษกัมภี พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย เปรียบได้กับเมล็ดทรายในแม่น้ำคงคาทั้ง 12 แห่ง ครองบริวารทั้งหลายมีจิ๋ววิจิ๋ว บิณฑบาต ที่นอน ที่นั่ง คิลานปัจจัยเภัชคารางชีพออยู่ด้วยอุปกรณ์ทั้งปวง / กองบุญในการดำรงอยู่ของพระตถาคตทั้งหลาย เป็นกองบุญเท่าปลายขนเส้นหนึ่งของพระอวโลกิเตศวรเท่านั้น / จริงอย่างนั้น สรวนีนีวรณวิษกัมภี พระอวโลกิเตศวรนั้น มีสมาธิหลายร้อยอย่าง เช่น

สมาธิ ชื่อ ประภัญชนะ

สมาธิ ชื่อ วิญญณกละ

สมาธิ ชื่อ อภษณกระ

สมาธิ ชื่อ วิฑยุลโลจนะ

สมาธิ ชื่อ กษปณะ

สมาธิ ชื่อ มหามนัสวี

สมาธิ ชื่อ อาการกระ

สมาธิ ชื่อ วัชรมาลา

สมาธิ ชื่อ วรทะ

สมาธิ ชื่อ

สมาธิ ชื่อ ศตวีระ

สมาธิ ชื่อ อันธวูหะ

สมาธิ ชื่อ ประติภาณภูณะ

สมาธิ ชื่อ ราเชนทะระ

สมาธิ ชื่อ วัชรปราการะ

สมาธิ ชื่อ วัชรมุขะ

สมาธิ ชื่อ สทาวรทายกะ

สมาธิ ชื่อ อินทริยปริโมจนะ

สมาธิ ชื่อ เทวษปริโมจนะ

สมาธิ ชื่อ จันทรวรโลจนะ

สมาธิ ชื่อ ทิวากรวรโลจนะ

สมาธิ ชื่อ ธรรมากิมุขะ

สมาธิ ชื่อ วัชรกุกษิ

สมาธิ ชื่อ สุทรศกะ

สมาธิ ชื่อ นิรวาณกะ

สมาธิ ชื่อ อนันตรัสมิณิษปาทนกระ

สมาธิ ชื่อ โยคกระ

สมาธิ ชื่อ วิกิริณะ

สมาธิ ชื่อ ชัมพูทวิปวรโลจนะ

สมาธิ ชื่อ พุทธเกษตรวรโลจนะ

สมาธิ ชื่อ ไมตรยาากิมุขะ

สมาธิ ชื่อ ปรัชญาประติภาสิตะ

สมาธิ ชื่อ สุทันทะ

สมาธิ ชื่อ อักษรากษระ

สมาธิ ชื่อ อวีจิสังโสษณะ

สมาธิ ชื่อ สาครคัมภีระ

สมาธิ ชื่อ ศตปริวาระ

สมาธิ ชื่อ มारคสันทรศนะ

ดูก่อนกุลบุตร พระอวโลกิเตศวรประกอบด้วยสมาธิเหล่านี้ //

ดูก่อนกุลบุตรสรวนวิรณวิษากัมภี จริงอย่างนั้น เรื่องเคยมีมาแล้วในอดีต พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า นามว่า กระจุกจันทะ ผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะผู้เสด็จไปดี ผู้รู้แจ้งโลก ผู้เป็นสารถิฝีกบรูษที่ไม่มีใคร

เหมือน ผู้เป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้เป็นพุทธพระผู้มีพระภาค ได้บังเกิดขึ้นในโลก / โดยกาลสมัยนั้น เราเป็นพระโพธิสัตว์นามว่า ทานศูระ / ในครั้งนั้น เราได้ยืนอยู่เบื้องหน้าของพระตถาคตได้เห็นการเข้าสมาธิของ พระอวโลกิเตศวร กับพระสมันตภัทระ เป็นเช่นนี้ / คือ เมื่อพระมหาสัตว์โพธิสัตว์อื่นๆ เช่น พระภัทรโพธิสัตว์ เป็นต้น เข้าสมาธิ / ในกาลใดที่พระสมันตภัทระ โพธิสัตว์เข้าสมาธิ ชื่อวัชโรทคตะ, ในกาลนั้น พระมหาสัตว์อวโลกิเตศวร โพธิสัตว์ ได้เข้าสมาธิชนิดต่างๆ / ในกาลใด พระสมันตภัทระ โพธิสัตว์ เข้าสมาธิชื่อจันทรวรรโลจนะ, ในกาลนั้น พระอวโลกิเตศวรเข้าสมาธิชื่อ สุรยวรรโลจนะ / ในกาลใดที่พระสมันตภัทระ เข้าสมาธิชื่อ วิจจริตะ, ในกาลนั้น พระอวโลกิเตศวร เข้าสมาธิชื่อคคนคณฺฐะ / ในกาลใดที่พระสมันตภัทระ เข้าสมาธิชื่อ อากากระ ในกาลนั้น พระอวโลกิเตศวรเข้าสมาธิชื่อ อินทรมติ / ในกาลใดที่พระสมันตภัทระ เข้าสมาธิชื่อ ภัทรราชะ ในกาลนั้น พระอวโลกิเตศวร เข้าสมาธิชื่อ สาครคัมภีร์ / ในกาลใดที่พระสมันตภัทระเข้าสมาธิชื่อ สิงหวกัมภิตะ ในกาลนั้น พระอวโลกิเตศวรเข้าสมาธิชื่อ สิงหวิกิริตะ / ในกาลใดที่พระสมันตภัทระ เข้าสมาธิชื่อ วรทายกะ ในกาลนั้น พระอวโลกิเตศวร เข้าสมาธิชื่อ อวีจิสงไสยณะ / ในกาลใดที่พระสมันตภัทระ เข้าสู่ชองชุมโรมาทั้งหมด ในกาลนั้น พระอวโลกิเตศวรได้ปิดชองชุมโรมาทั้งหมด / ในกาลนั้น พระสมันตภัทระ ได้กล่าวกับ พระอวโลกิเตศวรว่า สาธุ สาธุ ท่านอวโลกิเตศวร ที่ท่านมีความกล้าเช่นนี้ / ครั้งนั้น พระกระษัตริย์ทตถาคตจึงตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร ท่านได้เห็นความกล้าหาญของพระอวโลกิเตศวรเพียงเล็กน้อยเท่านั้น / ความกล้าหาญเช่นนี้ของพระอวโลกิเตศวร ย่อมไม่มีแก่พระตถาคตทั้งหลาย / ลูกก่อนกุลบุตร เราได้ฟังความกล้าหาญเช่นนี้ มาจากพระกระษัตริย์ทตถาคตแล้ว //

ครั้งนั้น พระสรณินรวณวากัมภี ได้กล่าวกับพระผู้มีพระภาคว่า ขอพระผู้มีพระภาคจงแสดงการัณทวยุหมหายานสูตรรัตนราช เพื่อให้พวกข้าพระองค์ได้เอิบอิมเต็มเปี่ยมด้วยพระธรรมเทศนาเถิด / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร ชนเหล่าใดได้ฟังการัณทวยุหมหายานสูตรรัตนราชแล้ว กรรมเก่าที่ติดตัวมาของชนเหล่านั้น จะเลือนหายไป / สัตว์เหล่าใดที่ยินดีในการล่วงละเมิดภรรยาของผู้อื่น ประกอบกรรมกับคนในปกครอง ฆ่าบิดา มารดา ทำลายสถูปธาตุของพระอรหันต์ ทำโลหิตของพระตถาคตให้ห้อขึ้น ด้วยจิตคิดปองร้าย การัณทวยุหมหายานรัตนราช จะทำให้สัตว์ผู้มีบาปหนักเช่นนี้ หลุดพ้นจากบาปกรรมทั้งปวงได้ //

ครั้งนั้น พระสรณินรวณวากัมภี ได้กล่าวกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาคข้าพระองค์จะรู้ได้อย่างไร ว่า การัณทวยุหมหายานสูตรรัตนราช ได้ทำให้หลุดพ้นจากบาปกรรมทั้งปวง / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ลูกก่อนกุลบุตร บันใดท่าน้ำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า 7 พระองค์ได้สร้างไว้ ณ ด้านขวาของภูเขาใหญ่พระสุเมรุ / แม้บัดนี้เราก็ได้ใช้ / ในกาลใด ที่ชนทั้งหลาย มองเห็นผ้าขาวว่า เป็นผ้าเขียว เหมือนที่เขาเห็นกองแห่งบาป ฉันทิใด ลูกก่อนกุลบุตร การัณทวยุหมหายานสูตรรัตนราชนี้ ย่อมเผาไหม้ บาปกรรมทั้งปวง คือทำให้ขาวสะอาด ฉันทินั้น

เช่นเดียวกัน พระสรวนีรวรรณวากัมภี ในสมัยที่เป็นฤๅษี ต้นหญ้า พุ่มไม้ สมุนไพร และต้นไม้ทั้งปวง ย่อมเขียว
ชุ่มไปทั่ว / ครั้งนั้น พระนาคราช นามว่า ศตมุข ออกจากภพมาเผาผลาญหญ้า พุ่มไม้ สมุนไพร และต้นไม้
เหล่านั้น ทั้งหมด / คุณก่อนฤๅษี การัณทวยหิมหายานสูตรรัตนราชนี้ ย่อมเผาบาปกรรมทั้งปวง ฉะนั้น และจะ
ทำให้ เป็นภาวะที่สะอาด / สัตว์เหล่านั้น จะได้เป็นผู้มีความสุขสัตว์เหล่าใด ได้ฟังการัณทวยหิมหายานสูตรรัตน
ราชนี้ / คุณก่อนฤๅษี ฟังทราบว่าสัตว์เหล่านั้น จะไม่เป็นโมฆชน / ฟังทราบว่า เขาเป็นเสมือนพระโพธิสัตว์ที่
ไม่กลับชาติมาเกิดอีก / ในสมัยที่เป็นเหตุให้มรณะ พระตถาคตจำนวน 12 องค์จะเข้าไปปลอบใจเขาว่า / อย่ากลัว
เลยฤๅษี / ท่านได้ฟังการัณทวยหิมหายานสูตรรัตนราชมาแล้ว / ท่านจะไม่ท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏอีกแล้ว /
ชาติ ชรา มรณะ จะไม่มีแก่สัตว์เหล่านั้นอีกแล้ว / ต่อจากนี้ไป จะไม่มีการพลัดพราก และการยึดติดกับสิ่งที่รักและ
สิ่งที่น่าปรารถนาอีกแล้ว / คุณก่อนฤๅษี ท่านจักได้ไปสู่สุขาวดีโลกธาตุ / ท่านจักได้ฟังธรรมจากพระอมิตาภะ
ตถาคต / คุณก่อนฤๅษี สัตว์เหล่านั้นจะตายด้วยความสงบสุขอย่างนี้ / ครั้งนั้น พระอวโลกิเตศวร ได้ถวายบังคมที่
พระบาททั้งสองของพระผู้มีพระภาค แล้วออกไปสู่ที่ด้านหนึ่ง / ครั้งนั้น พระสรวนีรวรรณวากัมภี ได้ยืนสงบนิ่งอยู่ /
และแล้วเทพ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กิณนร มโหระกะ มนุษย์ และอมมนุษย์เหล่านั้น ก็ได้จากไป //

เมื่อชนเหล่านั้นได้จากไปแล้ว พระอานนท์ผู้มีอายุ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ขอพระผู้มีพระภาคจง
แสดง ลิกขาสังวร สำหรับพวกข้าพระองค์ ให้แก่ข้าพระองค์ได้ทราบเถิด / พระผู้มีพระภาคตรัสว่า คุณก่อนฤๅษี
ทั้งหลาย ชนเหล่าใดปรารถนาจะอุปสมบท อันดับแรก พวกเขาคควรไปตรวจดูที่พัทธาศัยให้ด้วยดีก่อน / ครั้น
ตรวจดูแล้วฤๅษีผู้เป็นมาร (ผู้ไม่ตั้งใจบวชจริง) จะกล่าวว่า ท่านผู้เจริญที่พัทธต่างๆ ยังไม่มั่นคงควรปรับปรุงและทำ
ความสะอาดให้ด้วย / สถานที่อุจจาระและปัสสาวะ ก็ไม่มีความมั่นคงควรปรับปรุงด้วย / ท่านผู้เจริญ การ
อุปสมบทของฤๅษีทั้งหลาย ย่อมเหมาะสมกับที่พัทธต่างๆอย่างนี้ ๆ //

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ฤๅษีผู้ทุศีลไม่ควรให้อุปสมบท / ไม่ควรให้ญัตติกรรม / จะมีประโยชน์
อะไรด้วยพระภิกษุหมู่มากระเภทนี้ / ฤๅษีทั้งหลาย ฤๅษีผู้ทุศีลจึงไม่ควรให้ที่พัทธต่างๆ / แล้วจะป่วยกล่าวไปใย
ถึงการให้ญัตติจตุตถกรรมอีกเล่า / เพราะพระภิกษุเหล่านั้น ทำให้ศาสนาเสื่อมเสีย / ฤๅษีผู้ทุศีล ไม่ควรให้อยู่ใน
ท่ามกลางของฤๅษีผู้มีศีล และผู้ควรแก่ทักษิณา / ควรให้พวกเขาอยู่ภายนอกวิหาร / ไม่ควรให้มีการสนทนากับ
สงฆ์ / แผ่นดินของสงฆ์ย่อมไม่เหมาะสมกับพระภิกษุประเภทนี้ / เพราะความเป็นพระภิกษุของพวกเขาแม้ชนิดหนึ่งก็
ไม่มี //

ได้ยินว่า ครั้งนั้น พระอานนท์ผู้มีอายุ ได้กราบทูลกับพระผู้มีพระภาคว่า ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ผู้ควรแก่
ทักษิณาเช่นนี้ เมื่อไรจะมี? พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เมื่อล่วง 300 ปีไปแล้ว ซึ่งเราผู้เป็นพระตถาคตนิพพานแล้ว

จักมีผู้ควรแก้ทักษิณา เช่นนี้ / คนเหล่านี้ยังคงสำคัญว่าเป็นคนห่วยอยู่ในวิหาร / คนเหล่านั้นจะแหวดล้อมไปด้วย
บุตรชายหญิง / คนเหล่านั้น ย่อมใช้สอยเตียงตั้ง ที่นั่งที่นอน ที่เครื่องญาติวงศ์ตระกูลได้ถวายเป็นของสงฆ์ โดยไม่
ใช้สอยจริง / คนเหล่านี้ถ่ายอุจจาระปัสสาวะ ในที่อุปจารของสงฆ์, คนเหล่านั้นจะเกิดเป็นสัตว์ภายใต้ดินถนัม
ของหลุมคู่อันเป็นที่ถ่ายอุจจาระปัสสาวะของชาวพระนครเมืองพาราณสี / คนเหล่านี้ใช้ไม้พินของสงฆ์ โดยไม่
ใช้สอยจริง คนเหล่านั้นจะเกิดเป็นเต่า มังกร และปลา / คนเหล่านี้ใช้สอยน้ำมัน ข้าวสาร ปลายข้าวและธัญพืช
อื่นๆ ที่เป็นประเภทเดียวกัน อันเป็นของสงฆ์ โดยไม่ใช้สอยจริง / คนเหล่านั้นจะไปบังเกิดในแดนของเปรต / คน
เหล่านั้น จักมีอินทรีย์เศร้าหมอง ผิวหน้าเป็นโรคพุพอง, ซึ่งกระดูกโปนขึ้น ถูกปกคลุมด้วยเส้นผมของตนเอง มี
ท้องโตเหมือนภูเขา มีช่องปากเท่ารูเข็ม ย่อมเสวยทุกเช่นนี้ไปทั้งร่างกาย / คนเหล่านี้ใช้สอยสิ่งอื่นๆ เช่นข้าวและ
น้ำเป็นต้น อันเป็นของสงฆ์ พวกเขาจะไปบังเกิดในตระกูลที่โง่เขลา เกิดเป็นผู้มีอินทรีย์เศร้าหมอง / เกิดเป็นคน
ง่าย หลังก่อม มีนัยน์ตาข้างเดียว และตัวเตี้ย / เกิดเป็นคนขอทาน ปากเปี้ยว / ยิ่งกว่านั้น เขาเกิดเป็นคนจี้โรค / เขา
เป็นคนที่มีโลหิตเสียในร่างกาย / มีรอยแผลขีดไปตามร่างกาย / ในกาลนั้น ชื่นเนื้อก็ตกลงบนพื้น / จึงมองเห็นแต่
กระดูก / หลายร้อยปีที่พวกเขาเสวยทุกข์ทั้งกายเช่นนี้ / คนเหล่านี้ใช้ที่ดินของสงฆ์โดยไม่ใช้จริง / คนเหล่านั้น
ไปบังเกิดในเรารวนรก ตลอด 12 กัลป์ / ลูกศรเหล็กอันร้อน เข้าไปเผาไหม้ในท่ามกลางช่องปากของเขา / ริม
ฝีปาก และพินของเขาก็ฉีกขาด / เพดานปากที่ถูกเผาไหม้ก็เปิดกว้างออก / ลำคอ เพดานและหัวใจ ก็ถูกเผาไหม้ /
อวัยวะอื่นๆ ก็ถูกเผาไหม้ทั้งหมด จนถึงกาลอวสาน / ภิกษุทั้งหลาย ณ กาลครั้งนั้น เมื่อพายุกรรมพัดมาบรูษ
ทั้งหลายที่ตายแล้วก็ฟื้นขึ้นมาอีก / จากนั้น ชิวหาของชนเหล่านั้น ผู้เป็นไปตามกรรม ก็ใหญ่โตขึ้น ตามอำนาจของ
กรรม / บนชีวหา นั้น มีคันไถร้อยคัน กำลังไถอยู่ / สัตว์เหล่านั้นเสวยทุกข์ในนรกอย่างนี้ เป็นเวลาหลายร้อยปี
หลายพันปี และหลายแสนปี / พ้นจากนรกนั้นแล้ว พวกเขาไปยังเกิดในนรกหม้อไฟ / จากนรกหม้อไฟนั้น บรูษ
ยมบาลจับไปแล้วใช้เข็มแสนเล่ม ทิ่มแทงชีวหาของพวกเขา / เพราะอำนาจของกรรม พวกเขาจึงฟื้นคืนชีพอีก
จากนั้น พวกเขาถูกจับโยนลงไปในท่ามกลางกระท่อมไฟ / เมื่อขึ้นจากกระท่อมไฟนั้น ก็ถูกจับโยนลงไปในแม่น้ำ
ใหญ่ แต่ยังไม่สิ้นชีพ, พวกเขาต้องไปบังเกิดในนรกอื่นๆอีก / พวกเขาถูกทรมานไปตามกรรมอย่างนี้ ตลอด 3
กัลป์ / พ้นจากนรกนั้นแล้ว จึงไปบังเกิดในชมพูทวีป เป็นคนยากจน ตาบอดมาแต่กำเนิด / เพราะฉะนั้น ท่าน
ทั้งหลาย จึงไม่ควรเบียดเบียนของสงฆ์ แต่ควรสงวนรักษาไว้ //

ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านี้ เป็นผู้ประพฤติสำรวมในสิกขาบท ภิกษุเหล่านั้นสมครครองไตรจีวรเหล่านี้ /
คือ จีวรหนึ่งผืนสำหรับผู้ใช้สอยของสงฆ์ด้วยความไว้วางใจของสงฆ์, จีวรสองผืนสำหรับการไปในราชสกุล,
จีวรสามผืนสำหรับผู้ไปในหมู่บ้าน นครนิคม เมืองเล็กและเมืองใหญ่ / ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุควรครองจีวร

สามพี่น้องเหล่านี้ / ภิกษุใด เป็นผู้มึสติล มีคุณธรรม มีปัญญา ภิกษุเหล่านั้น ควรทรงจำสัจกขาบทเหล่านี้ ที่เราบัญญัติไว้
แล้ว / ภิกษุทั้งหลาย วัตถุของสงฆ์เปรียบเหมือนหม้อไฟ วัตถุของสงฆ์เปรียบเหมือนยาพิษ ไม่ควรใช้สอยด้วยการ
ไม่ใช้สอยจริง / วัตถุของสงฆ์เปรียบเหมือนเพชรวัตถุของสงฆ์เปรียบเหมือนของหนัก / ใครๆก็อาจทำลายยาพิษ
ได้ แต่ใครๆไม่อาจทำลายวัตถุของสงฆ์ได้ //

ครั้งนั้น พระอานนท์ผู้มีอายุ ได้กราบทูลพระผู้มีพระภาคว่า ภิกษุที่รักษาสิกขาบทที่พระผู้มีพระภาคทรง
บัญญัติไว้แล้ว จะเป็นผู้ประพฤติสำรวมในพระปาฏิโมกข์ / มุ่งรักษาพระวินัย / มุ่งรักษาพระคัมภีร์ / เป็นผู้ฉลาด
ในการศึกษา / แล้วสิกขาบทเหล่านั้นของพระผู้มีพระภาคก็จะดำรงอยู่ //

พระอานนท์ผู้มีอายุ ได้ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้วออกไป / ครั้งนั้น พระมหาสาวกเหล่านั้น ได้
กลับคืนสู่พุทธเกษตรของตนๆ / เทพ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ อสูร ครุฑ กิณนร มโหระคะ และมนุษย์ทั้งหมดเหล่านั้น
ก็ถากันจากไป //

บทที่ 12 ชื่อว่า สิกขาสังวร มีเพียงเท่านี้ //

เมื่อพระผู้มีพระภาคได้ตรัสดังนี้แล้ว, พระโพธิสัตว์ทั้งหลาย รวมทั้งพระนางสรัสวดี บริษัท เทพ มนุษย์
อสูร คนธรรพ์ และชาวโลก ต่างก็ชื่นชมยินดีพระดำรัสของพระผู้มีพระภาค ดังนี้แล //

ธารณีวายุหมเหศวร ของการัณทวายุหสูตรรัตนราชนี้ จบแล้ว //

การัณทวายุหมหายานสูตรรัตนราช อันประเสริฐ จบแล้ว //

เย ธรมา เหตุปภาว ตสุเตย้า ตถาคโต หุยวตต/

เตย้า จ โย นิโรธ เอวำ วาที มหาศรมณะ //